

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

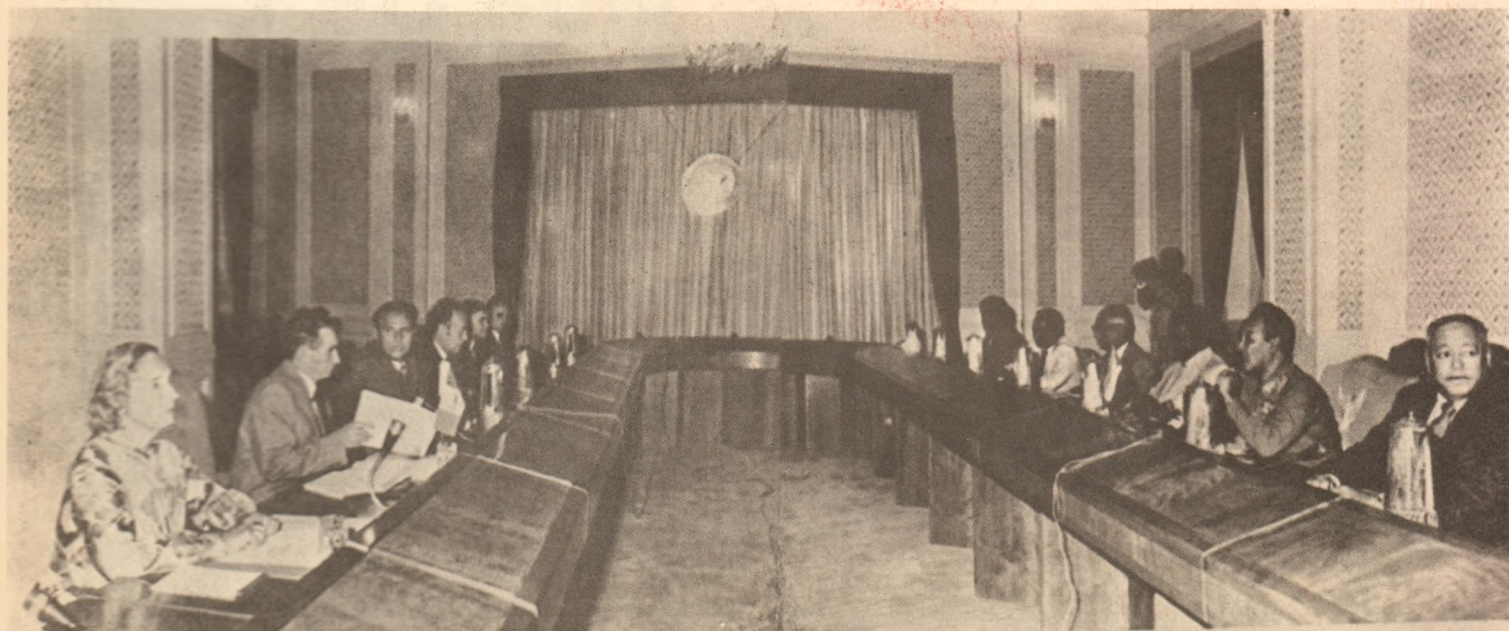

**ROLUL
ACORDULUI GLOBAL
ÎN REALIZAREA
INDICATORILOR
DE PLAN**

*Vizita oficială de prietenie a tovarășului
Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu,
în Republica Democratică Sudan*

Inainte de dineul oficial

In timpul discuțiilor oficiale

*Vizita oficială de prietenie a președintelui
Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu,
în Republica Cipru*

Inainte de dineul oficial

Vizitele oficiale de prietenie ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Malta, Egipt, Sudan și Cipru

UN NOU ITINERAR AL PĂCII, PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ÎNTRE POPOARE

OPINIA PUBLICĂ din țara noastră a urmărit cu cel mai viu interes și a luat cunoștință cu profundă satisfacție și legitimă mândrie patriotică de rezultatele marcante, substanțiale ale vizitelor oficiale de prietenie pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, le-a efectuat între 18 și 25 octombrie a.c. în Republica Malta, Republica Arabă Egipt, Republica Democratică Sudan și Republica Cipru. Se poate aprecia că prin caracterul său deosebit de rodnic, prin importanța documentelor încheiate și înțelegerilor convenite, noul itinerar de pace, prietenie și colaborare al președintelui României socialiste se înscrie ca un moment de referință în cronică tot mai bogată a relațiilor de colaborare prietenească, pe multiple planuri, ale țării noastre cu țările vizitate, cu toate statele lumii.

Primirea deosebit de călduroasă din partea oficialităților și a populației, ambianța de profundă cordialitate, deplină înțelegere, stimă și respect reciproc în care au decurs convorbirile la nivel înalt, întreaga desfășurare a vizitelor au relevat o dată mai mult sentimentele prietenești pe care și le nutresc reciproc poporul român și popoarele țărilor vizitate, preocuparea comună a României și țărilor amintite de a da un conținut tot mai bogat colaborării dintre ele, care a cunoscut un curs mereu ascendent. Ele au constituit în același timp o expresie pregnantă a unei înalte aprecieri față de realizările României socialiste în dezvoltarea economică și socială, față de rolul remarcabil al țării noastre în viața internațională, față de contribuția deosebită a președintelui Nicolae Ceaușescu în sprijinul soluționării constructive, în interesul tuturor popoarelor, a marilor probleme ale epocii noastre, la promovarea cauzei păcii, înțelegerii și colaborării în lume.

Așa cum s-a confirmat și cu acest prilej, un rol deosebit de important în determinarea cursului spre adâncirea și extinderea cooperării bilaterale pe multiple planuri între România și țările vizitate, precum și a conlucrării lor pe arena internațională a revenit întâlnirilor avute de-a lungul anilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu conducătorii țărilor respective. Eficiența dovedită a dialogului la nivel înalt stă de altfel la baza hotărârilor adoptate privind continuarea acestui dialog în viitor.

Traectoria ascendentă a relațiilor României socialiste cu fiecare din țările vizitate subliniază și un alt element, de însemnătate primordială pentru instaurarea în lume a unor relații noi, democratice, consfințit din acest motiv în toate declarațiile semnate cu acest prilej. Este vorba de necesitatea participării active, în condiții de deplină egalitate în drepturi, a tuturor statelor lumii, indiferent de mărime, sistem politic sau potențial economico-militar, la viața internațională. În lumina acestei concepții a fost consemnată necesitatea ca țările mici și mijlocii, statele nealinate, țările în curs de dezvoltare membre ale „Grupului celor 77”, să-și intensifice colaborarea și să joace un rol mai însemnat în dezbaterile și soluționarea problemelor majore ale contemporaneității. O importanță primordială în această direcție o prezintă adeziunea declarată a României și a fiecăreia din țările vizitate la imperativul respectării stricte în relațiile interstatale a principiilor deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, reglementării diferendelor internaționale exclusiv prin mijloace pașnice, prin tratative, respectării dreptului fiecărui popor de a-și decide singur soarta, în conformitate cu propriile aspirații. Așa cum s-a relevat și cu acest prilej, evoluția ascendentă a relațiilor României cu țările menționate, ca de altfel cu toate țările

lumii, este indisolubil legată de așezarea lor neabătută pe temelia trainică a acestor principii. Consacrarea acestor principii de relații interstatale în declarațiile semnate cu ocazia recentelor vizite — care se adaugă altor declarații și înțelegeri similare încheiate de țara noastră cu o serie de țări din Europa, Africa, Asia și America Latină — este considerată ca o nouă contribuție de preț la lupta pentru abolirea politicii de forță și dictat și democratizarea vieții internaționale.

În acest cadru, actualul dialog la nivel înalt a dat expresie satisfacției reciproc împărtășite pentru evoluția ascendentă a colaborării bilaterale pe plan politic, economic, social-cultural, ca și în alte domenii de interes comun. În același timp, pornind de la posibilitățile mereu crescînde ale României și țărilor partenere, ca și de la prioritățile programelor lor de dezvoltare economică și socială, convorbirile purtate au prilejuit o analiză aprofundată a căilor și mijloacelor de dezvoltare în continuare a acestor raporturi de prietenie și colaborare, atât prin adoptarea unor măsuri eficiente pentru asigurarea îndeplinirii în cele mai bune condiții a înțelegerilor realizate, cât și prin extinderea conlucrării în noi domenii de interes reciproc.

Astfel, referindu-se la semnificația noului dialog la nivel înalt româno-maltez, tovarășul Nicolae Ceaușescu declara la dîneul oferit în Malta în onoarea sa: „Vizita pe care o facem în țara dumneavoastră este o ilustrare a cursului pozitiv pe care-l cunosc relațiile dintre țările și popoarele noastre, o expresie a dorinței comune de a dezvolta în continuare prietenia și colaborarea româno-malteză, de a lărgi conlucrarea pe arena internațională, pentru promovarea politicii de destindere, înțelegere și pace”. În același spirit, președintele Maltei, Agatha Barbara, afirma: „Sînt convinsă că vizita dumneavoastră în țara noastră nu numai că va servi relațiilor de prietenie dintre Malta și România, ci va constitui și un important punct de plecare pentru lansarea unui program concret de cooperare economică, comercială și culturală, de care să beneficieze ambele noastre popoare și țări”.

În Declarația solemnă comună, document de referință în relațiile româno-malteze, cuprinzînd principiile și direcțiile fundamentale ale cooperării dintre cele două țări, se prevede într-adevăr în mod expres hotărîrea lor comună de a-și intensifica eforturile pentru a asigura o creștere mai dinamică a schimburilor comerciale și cooperării economice, pe baza avantajului reciproc, atât pe plan bilateral cât și pe terțe piețe. O contribuție de seamă în această privință o va aduce, fără îndoială, **Acordul pe termen lung privind schimburile comerciale și cooperarea economică, industrială și tehnologică** între cele două țări, semnat în timpul vizitei. În baza acordului cele două părți vor facilita cooperarea bilaterală în construirea, modernizarea și lărgirea de obiective industriale în cealaltă țară, schimburile de licențe, patente, know-how și specializarea în producție. O atenție deosebită va fi acordată construcțiilor de mașini, industriei chimice și petrochimice, industriei metalurgice, construcțiilor și reparării de nave.

Totodată, așa cum sublinia tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, mulțumind pentru înaltul titlu de doctor honoris causa al Universității din Malta ce i-a fost decernat în semn de profund omagiu, în epoca noastră știința capătă un rol tot mai important în dezvoltarea societății. De aceea, devine tot mai necesar ca odată cu intensificarea colaborării economice româno-malteze să se întărească și cooperarea între oamenii de știință și cultură, spre binele celor două țări și popoare.

Document de o deosebită semnificație pentru intensificarea în continuare a relațiilor reciproc avantajoase româno-egiptene, **Declarația comună cu privire la dezvoltarea susținută a cooperării dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt**, semnată la Cairo de președinții celor două țări, subliniază că diversificarea cooperării pe plan economic constituie suportul material trainic al legăturilor tradiționale de prietenie dintre cele două popoare. În declarație este reafirmată convingerea celor două părți că prin eforturi comune susținute volum total al schimburilor reciproce va putea atinge în 1985 valoarea de un miliard de dolari, așa cum s-a prevăzut în Declarația comună semnată la București în septembrie 1982. În acest sens **Memorandumul privind cooperarea economică și tehnică și schimburile comerciale** dintre cele două țări ilustrează cu prisosință dorința ambelor părți de a imprima un dinamism sporit acestor relații. În mod deosebit s-a convenit extinderea conlucrării în forme moderne de cooperare în producție în domeniile energiei, petrolului, electrificării rurale, industriei constructoare de mașini, metalurgice, chimice, transporturilor rutiere și feroviare, telecomunicațiilor, agriculturii și industriei alimentare.

„**Vizita pe care o facem în Republica Arabă Egipt** — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu la dîneul oficial oferit la Cairo în onoarea sa — constituie o ilustrare a evoluției pozitive a raporturilor de prietenie și colaborare dintre țările și popoarele noastre, o expresie a dorinței comune de a le asigura dimensiuni tot mai largi“. La rîndul său președintele Mohamed Hosni Mubarak declara: „**Relațiile dintre poporul egiptean și poporul român prieten, care au cunoscut o dezvoltare permanentă, au devenit un model de înțelegere constructivă, de fructuoasă cooperare, de continuu dialog, servind astfel obiectivelor comune spre care aspiră popoarele lumii, sînt puse în slujba cauzei păcii și a dezvoltării raporturilor internaționale**“.

Rezultatele deosebit de rodnice ale noii întîlniri la nivel înalt româno-sudaneze, etapa următoare a noului itinerar de prietenie și colaborare al șefului statului român, sînt sintetizate în **Declarația comună** semnată de președinții celor două țări. Declarația comună relevă importanța primordială a extinderii și adîncirii — în spiritul Tratatului de prietenie și cooperare semnat la Khartum în 1979 — a schimburilor comerciale și cooperării economice dintre România și Sudan, în domeniul ca energetică, industria petrolului și petrochimia, agricultura, industria ușoară și alimentară, construcțiile, transporturile și telecomunicațiile.

După cum declara președintele Nicolae Ceaușescu la ceremonia oficială a semnării Declarației comune româno-sudaneze, „**Semnarea documentelor în această dimineață, prin care se asigură noi perspective dezvoltării colaborării multilaterale dintre România și Sudan, precum și exprimarea unor poziții comune în problemele complexe ale vieții internaționale reprezintă un eveniment important în relațiile româno-sudaneze și vor marca un moment de seamă în direcția întăririi colaborării dintre popoarele noastre**“. La rîndul său președintele Gaafar Mohamed Nimeiri declara: „**Este cunoscut faptul că relațiile dintre țările noastre sînt sincere și trainice, iar documentele semnate astăzi reflectă încă o dată dorința noastră comună de a consolida și dezvolta pe mai departe aceste raporturi. Avem convingerea că relațiile noastre se vor întări continuu, în interesul reciproc, și vă asigurăm de dorința noastră în acest sens**“.

Cu rezultate deosebit de bune s-a încheiat și ultima etapă a noii solii de pace, solidaritate și colaborare a României socialiste — vizita în Republica Cipru, prima pe care șeful statului nostru a făcut-o în această țară.

„**Aș dori să menționez, cu multă satisfacție, că atît pe plan bilateral, dar mai cu seamă pe plan internațional, popoarele noastre au conlucrat activ, aducîndu-și contribuția la soluționarea problemelor complexe ale lumii, releva la Nicosia președintele Nicolae Ceaușescu. De aceea, aș dori să exprim convingerea că vizita noastră în Republica Cipru va da noi impulsuri și va da noi perspective relațiilor bilaterale dintre țările noastre și, în același timp, conlucrării și mai active pe plan internațional, în lupta pentru dezarmare și pace**“. La rîndul său, președintele Spyros Kyprianou aprecia la ceremonia semnării Declarației comune româno-cipriote că „**după**

convorbirile pe care le-am avut ieri și astăzi și, în general, după vizita pe care au efectuat-o în Cipru domnul președinte al Republicii Socialiste România și doamna Ceaușescu, colaborarea între cele două țări se lărgeste și mai mult. În cursul actualei vizite am pus noi temelii pentru o colaborare și mai strînsă în toate domeniile de activitate. Semnarea acestor documente este de o însemnătate deosebită“.

După cum se subliniază în **Declarația comună româno-cipriote**, este pe deplin realizabilă dublarea schimburilor comerciale pînă în anul 1985. În același timp, în cadrul convorbirilor s-a convenit încurajarea realizării unor proiecte de cooperare între cele două țări în domenii cum sînt: crearea de societăți mixte, realizarea în comun a unor obiective industriale și economice atît în Cipru cît și pe terțe piețe, încheierea unor acorduri de licență, schimbul de experiență în cercetări industriale, know-how și informații tehnologice, precum și de specialiști. O mare însemnătate pentru transpunerea în viață a acestor proiecte se apreciază că au **Programul de colaborare pe termen lung** între cele două țări și celelalte documente semnate în cursul vizitei.

După cum era și firesc, convorbirile la nivel înalt au abordat pe larg problemele actuale ale vieții internaționale, dînd expresie îngrijorării profunde, reciproc împărtășite, față de încordarea gravă la care s-a ajuns în prezent în lume. S-a apreciat că această încordare reprezintă un rezultat al manifestării politicii de forță și de amenințare cu forța în relațiile dintre state, de împărțire și extindere a zonelor și sferelor de influență, de amestec în treburile interne ale altor state, al menținerii unor conflicte și focare de tensiune în diferite părți ale lumii, al cursei fără precedent a înarmărilor și îndeosebi a înarmărilor nucleare, al lipsei de progrese în eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale.

În lumina acestor evoluții periculoase a fost subliniată îndatorirea supremă care revine tuturor guvernelor, popoarelor din întreaga lume de a acționa cu toată hotărîrea și răspunderea, într-un spirit constructiv și de colaborare, pentru a opri cursul actual spre confruntare și a determina însănătoșirea radicală a climatului internațional. În acest cadru a fost relevat dezideratul istoric al opririi fără întîrziere a cursei înarmărilor și trecerii hotărîte la măsuri de dezarmare, necesitatea și posibilitatea de a se ajunge prin tratative la un acord corespunzător privind oprirea amplasării de noi rachete nucleare în Europa și retragerea și distrugerea celor existente. Discuțiile au evidențiat totodată necesitatea soluționării pe cale pașnică, prin tratative, a conflictului din Orientul Mijlociu, a problemei cipriote, asigurînd independența, suveranitatea, integritatea teritorială și unitatea Republicii Cipru. Au fost relevate de asemenea necesitatea soluționării pașnice a diferendelor și stărilor de tensiune din Africa, necesitatea întăririi păcii, securității și cooperării în regiunea Mediteranei, a creării de zone denuclearizate în Balcani și în alte regiuni ale lumii și transformării Balcanilor într-o regiune a păcii și bunei vecinătăți, lipsită de arme nucleare, de baze militare și trupe străine.

Dialogurile la nivel înalt au scos în evidență și necesitatea imperioasă, în condițiile interdependențelor tot mai strînse din economia mondială, a unei conlucrări reale între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, care să țină seama și de necesitatea revitalizării procesului dezvoltării în aceste din urmă țări ca o condiție a unei relansări economice durabile și a lichidării subdezvoltării.

Exprimîndu-și deplina satisfacție față de rezultatele rodnice ale noii solii de prietenie și colaborare a poporului român în țări din Europa și Africa, purtată cu strălucire de președintele Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, opinia publică din țara noastră își exprimă convingerea că aceasta marchează un moment de seamă în întărirea pe mai departe a conlucrării prietenești pe multiple planuri a României cu țările în curs de dezvoltare vizitate, în interesul reciproc, al cauzei păcii, înțelegerii și cooperării între toate popoarele lumii.

D. DINU

Dezbateri în mari unități economice

ROLUL ACORDULUI GLOBAL ÎN REALIZAREA INDICATORILOR DE PLAN

PERFECTIONAREA sistemului de cointerese materială, factor de imbinare a intereselor colectivelor de muncă cu cele ale întregii societăți, constituie un instrument esențial în creșterea veniturilor oamenilor muncii pe baza sporirii producției și productivității muncii, reducerii costurilor de producție, îmbunătățirii calității produselor. De curind, pe baza hotărârilor plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1983, Comitetul Politic Executiv a hotărât trecerea, începând de la 1 septembrie a.c., la majorarea retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii, la perfecționarea noului mecanism economic și generalizarea acordului global, la aplicarea largă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii economice. „Este necesar să înțelegem că aceste măsuri de perfecționare a conducerii și de majorare a retribuției, de trecere la generalizarea acordului global — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să ducă la îmbunătățirea radicală a întregii activități. Pentru a realiza aceste măsuri trebuie să asigurăm îndeplinirea neabătută a planurilor și a tuturor indicatorilor economici... Numai pe baza creșterii mai puternice a productivității muncii, a venitului național vom asigura ca majorarea retribuției să fie reală, să ducă, realmente, la creșterea mai puternică a bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru”.

Având în vedere aceste considerente, „Revista economică”, continuând analizele consacrate aplicării cât mai eficiente a măsurilor privind generalizarea acordului global, a organizat recent o dezbateri în **Trustul de construcții industriale Ploiești**, urmărind să evidențieze stadiul atins în aplicarea acordului global, experiența acumulată, problemele cu care se confruntă unitățile din subordinea trustului și soluțiile preconizate pentru preîntâmpinarea sau lichidarea unor eventuale neajunsuri.

Etapă nouă, calitativă în organizarea și desfășurarea producției

IMPLICAȚIILE generalizării acordului global sînt fără îndoială multiple, atât de ordin tehnico-organizatoric, cît și din punct de vedere al eficienței și rentabilității economice. Acordul global are menirea de a influența pozitiv desfășurarea de ansamblu a producției, determinînd o corelare mai bună a rezultatelor cu veniturile obținute de personalul muncitor. Experiența acumulată pînă în prezent în unitățile Trustului de construcții industriale — Ploiești reliefează o serie de elemente pozitive care, generalizate, vor contribui în mod determinant la aplicarea cu succes a metodologiei impuse de acordul global. Care este, aşadar, stadiul atins în implementarea acordului global generalizat?

Gheorghe GHEORGHIU, director adjunct tehnic — producție — „Aplicarea acordului global generalizat în cadrul trustului nostru cunoaște o serie de particularități generate, pe de o parte, de experiența acumulată în construcții prin folosirea lui în decursul a peste 10 ani în proporție de 85—86% la formațiile de execuție, iar pe de altă parte de condițiile concrete ale activității de pe șantierele de construcții-montaj. Înaintea de toate, se cer menționate măsurile întreprinse pentru organizarea superioară a lucrărilor la nivelul formațiilor de lucru, care au condus pe de o parte la realizarea nivelului planificat al productivității muncii, iar pe de altă parte la reducerea substanțială a termenelor de execuție stabilite. În acest sens, un accent deosebit a fost și este pus pe **programarea lucrărilor** (atît fizic cît și valoric) pe bază de **machete lunare**, cu defalcare decadală, săptămînală și zilnică, care au permis cunoașterea foarte exactă, de către fiecare formație de execuție a volumului de lucrări ce trebuie realizate într-o unitate de timp, precum și a valorii aferente acestora.

Experiența dobîndită a demonstrat totodată și implicațiile favorabile pe care le are **buna aprovizionare tehnico-materială a formațiilor și locurilor de muncă** în desfășurarea ritmică a lucrărilor de construcții-montaj pe șantiere. La nivelul trustului, asigurarea locurilor de muncă cu materiile prime și materialele necesare se realizează în prezent **centralizat** (pe baza planificărilor lunare și a comenzilor săptămînale), prin dispe-

ceratul propriu, direct din depozitele noastre sau ale B.J.A.T.M. la loturi și formații de lucru. Detalierea programelor lunare de aprovizionare, mergînd pînă la indicarea locurilor de unde acestea se asigură și unde sînt repartizate, a condus, în general, la realizarea unei corelări mai bune a lucrărilor de construcții cu necesarul de materiale planificat.

Exemplele pozitive reliefate capătă, fără îndoială, în condițiile încadrării în acord global a întregului personal, noi valențe calitative, impuse de un nou mod de apreciere a rezultatelor activității în construcții, legate nemijlocit de nivelul producției realizate și al productivității muncii. Iată de ce, preocupările trustului sînt îndreptate în prezent în mai mare măsură spre depistarea și aplicarea în producție a unor forme perfecționate de organizare a procesului de execuție, a fiecărui obiectiv de investiții”.

Gheorghe PASCU, directorul trustului: — „În condițiile noi ale generalizării acordului global, atenția noastră s-a îndreptat, în primul rînd, spre asigurarea unei programări corespunzătoare a execuției lucrărilor cu accent deosebit pe pregătirea și introducerea de tehnologii avansate de execuție. Prin programele realizate de la nivel de echipă și maiștri pînă la șantiere și trust a fost redus la minimum timpul afectat programării propriu-zise, extinzînd acțiunile de introducere a unor tehnologii avansate cu caracter industrial (inclusiv intervenția la proiectant și beneficiar pentru ridicarea gradului de industrializare a lucrărilor), în ideea transformării într-o măsură tot mai mare a șantierelelor de construcții în șantiere de montaj. Din experiența de pînă acum se poate aprecia că un factor hotărîtor în urgentarea lucrărilor, în creșterea mai rapidă a productivității muncii și implicit în sporirea veniturilor obținute, prin aplicarea acordului global generalizat, îl reprezintă tocmai o bună pregătire a execuției cu accent determinant pe ridicarea gradului de industrializare a lucrărilor, prin folosirea unui volum cît mai mare de elemente prefabricate și ansamble tipizate în locul betonului monolit și a utilajelor disperate.

Or, pînă în prezent gradul de utilizare a tehnologiilor cu caracter industrial nu depășește 20%, ceea ce a determinat unele rămîineri în urmă în organizarea mai bună a muncii, în creșterea productivității. Iată de ce, prin măsurile adoptate considerăm că în perioada imediat următoare acest indicator, care exprimă un nivel ridicat al eficienței producției de construcții-montaj, va trebui să ajungă la peste 35—40%.

În același timp, însăși asigurarea materială, așadar derulată bine la nivelul formațiilor de lucru, am reconsiderat-o din perspectiva implicării mai profunde a tuturor factorilor în procesul de aprovizionare. Astfel, planurile de aprovizionare pentru perioada următoare și începutul anului 1984 au în vedere în mai mare măsură **acoperirea pozițiilor fizice cu documentații elaborate și avizate**, intervenindu-se încă de pe acum la beneficiari și proiectanți în scopul obținerii unui volum sporit de planuri tehnice și de execuție. Aceasta va permite totodată și o fundamentare corespunzătoare a cantităților de materiale (îndeosebi a celor speciale) ce urmează a fi asigurate pentru desfășurarea ritmică a lucrărilor la fiecare loc de muncă.

Cu toate măsurile întreprinse, rămîn încă unele aspecte nesoluționate care într-o formă sau alta afectează activitatea pe șantiere, atît sub aspectul ritmicității cît și al corelării indicatorilor de plan. Pe de o parte, este vorba de **necorelarea care mai persistă între indicatorul „producția industrială”,** destinată producției de construcții-montaj, și producția fizică a trustului. În prezent, producția sortimentală industrială se planifică fără a ține, în totalitate, seama de producția și realizarea stadiilor

Dinamica creșterii producției globale industriale și a productivității muncii (1975 = 100%)

Indicator	Anul			
	1980	1981	1982	preliminat 1983
Producția globală industrială	319,4	291,0	323,7	307,4
Productivitatea muncii	199,9	223,6	218,5	255,1

fizice pe șantiere. Aceasta face ca producția industrială să se situeze fie peste, fie sub nivelul producției fizice planificate, ceea ce antrenează, de la o perioadă la alta, modificări atât în numărul scriptic de personal, cât și în ce privește eficiența acestei activități. Pentru rezolvarea problemei propunem ca la fundamentarea planului să se aibă în vedere asigurarea unei corelații perfecte între acești indicatori, iar atunci când producția industrială, într-o etapă limitată, nu justifică numărul de personal, să se admită totuși, ca o excepție, posibilitatea depășirii numericului cu creșterea corespunzătoare a volumului de producție, fără a afecta câștigurile oamenilor.

Pe de altă parte, condițiile specifice pe șantiere fac ca, în unele cazuri, din motive independente de trust (finanțare, lipsă de documentații, neeliberarea amplasamentelor, lipsă utilaje etc.) unele lucrări să nu poată fi atacate sau finalizate. În aceste situații, pentru menținerea forței de muncă și asigurarea veniturilor personalului se atacă alte lucrări sau, la alte investiții, se realizează valori suplimentare de plan. Dar, pentru aceste depășiri de valori, banca eliberează fondul de retribuire numai cu aprobarea organelor de sinteză. În acest circuit se mențin încă unele nesincronizări, ceea ce impune, după părerea noastră, o corelare mai bună a planului la nivel departamental, pentru obținerea operativă a fondului de retribuire chiar în condițiile depășirii valorilor prevăzute la unele investiții, atunci când acestea se realizează din cauze obiective, independente de activitatea trustului.

Costel IOAN, inginer-șef, șantierul nr. 3 Ploiești: — „Aș dori să mă opresc la alte câteva aspecte legate de implicațiile calitative ale trecerii pe șantiere la aplicarea acordului global generalizat. De la bun început, acțiunea a impus implicarea mai largă a maiștrilor în activitatea de organizare și pregătire a lucrărilor. Dacă până acum aceștia erau antrenați doar în urmărirea și sprijinirea execuției lucrărilor, la realizării sarcinilor de plan, în prezent ei participă activ și la pregătirea lucrărilor, întrucât succesul activității depinde de efortul comun al tuturor în pregătirea cât mai detaliată a execuției fiecărei faze de lucrări. Această măsură a făcut posibil, de exemplu, ca, în luna octombrie a.c., la același volum de muncă, manopera normată să fie cu 0,23% mai redusă decât în aceeași perioadă a lunii septembrie.

În același timp, s-a impus cu necesitate perfecționarea procesului de execuție a unor investiții de către constructor, solicitându-se proiectanților prevederea în mai mare măsură a industrializării lucrărilor, folosirea pe scară largă a elementelor prefabricate. În acest context, avem în vedere și necesitatea actualizării proiectelor tip de execuție care prezintă soluții constructive greoaie, neeconomicoase. Întrucât acestea au fost întocmite cu mulți ani în urmă, nu țin seama de progresele tehnice actuale, fapt ce impune ca ele să fie, de regulă, revizuite de către proiectanți la anumite intervale de timp. Fără reactualizare, ele devin o frână în calea promovării progresului tehnic, creșterii productivității muncii, scurtării perioadelor de execuție a investițiilor.

Perfecționări s-au impus și în domeniul organizării aprovizionării tehnico-materiale. Determinarea consumului, începând cu formațiile de lucru, asigură în prezent o cunoaștere mai exactă, operativă a necesarului de aprovizionat atât pentru prefabricate cât și pentru materialele de masă. De asemenea, prin cunoașterea din vreme a specificului lucrărilor se poate acționa pentru asigurarea necesarului de mijloace mecanizate și de mică mecanizare. Se evită astfel în mare măsură situațiile din trecut, când se cereau diferite mijloace mecanizate pentru un volum aproximativ de lucrări și când se plăteau sume importante, deși ele nu lucrau. În noile condiții, șantierul are posibilitatea, prin participarea tuturor factorilor la buna pregătire a lucrărilor, să intervină la trust, beneficiari și proiectanți pentru a stabili din vreme unele măsuri ce le consideră utile și de eficiență, astfel încât procesele de execuție să se deruleze în cât mai bune condiții. Întregul personal din șantier fiind retribuit în acord global — de rezultatele activității depinzând nivelul remunerației — nu se mai acceptă preluarea investițiilor fără pregătirea prealabilă necesară”.

Mutarea centrului activității de conducere acolo unde se hotărăște soarta producției

FĂRĂ INDOIALĂ că noile reglementări privind trecerea la aplicarea acordului global generalizat implică, printre altele, o reorientare și în ce privește apropierea centrului de conducere de locul unde se hotărăște soarta producției. Implicarea tuturor factorilor, de la director și până la muncitori, în rezolvarea problemelor producției, este de natură să cointerezeze

mai mult fiecare unitate în realizarea integrală a planului, în condiții de înaltă eficiență.

Bucur ROTARU, președintele consiliului oamenilor muncii: — „Așa după cum s-a desprins din decretul publicat cu privire la generalizarea acordului global, una din măsurile ce s-a impus este și aceea privitoare la mutarea centrului de conducere acolo unde se hotărăște soarta producției. Și e firesc să fie așa. Cadrele de specialiști, conducerea trustului, a șantierului fiind permanent în mijlocul celor ce transpun concret în operă activitatea de construcții, pot interveni și ajuta efectiv la rezolvarea unor probleme ce depășesc, prin complexitate și competență, formațiile de lucru.

În lumina sarcinilor ce s-au impus în generalizarea acordului global, au fost organizate dezbateri, au fost întocmite grafice sugestive care au fost afișate la toate locurile de muncă; cadrele tehnice și de conducere au fost mobilizate să fie prezente în diferite sectoare de muncă pentru a răspunde la întrebările puse de muncitori, pentru a rezolva diferitele probleme solicitate de bunul mers al producției. În fine, pe tot parcursul acestei luni s-au efectuat sondaje în legătură cu eficiența măsurilor luate pe diferite planuri pentru ca procesele de producție să se deruleze în mai bune condiții decât în trecut; totodată, au fost făcute intervenții pentru ca planurile operative stabilite de la o zi la alta sau de la o etapă la alta să nu fie schimbate, asigurându-se astfel continuitate în utilizarea forței de muncă, în promovarea unor tehnologii noi etc.

Mai multă atenție a fost acordată întăririi disciplinei și răspunderii, acționându-se ferm pentru lichidarea absențelor ne-motivate, a învoierilor, a întârzierilor etc. De altfel, în această direcție măsurile luate de mai multă vreme au condus la stabilizarea forței de muncă — majoritatea echipelor și formațiilor de lucru dispunând în prezent de cadre cu o calificare ridicată și o vechime de cel puțin 3—5 ani în activitatea de construcții-montaj. Stabilizarea forței de muncă are o înrădire pozitivă atât asupra creșterii nivelului de calificare, cât și în ce privește garanția realizării sarcinilor de plan. S-au făcut progrese mari în acest domeniu pe șantierele noastre, dar mai sînt și cazuri care impun intervenții, sprijin și măsuri educative”.

Gheorghe PASCU, directorul trustului: — „O contribuție însemnată la perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii, la introducerea și îmbunătățirea normelor tehnice de muncă, la elaborarea și aplicarea în producție a celor mai eficiente măsuri tehnice și organizatorice de natură să conducă la creșterea producției și a productivității muncii o are personalul de conducere și tehnico-ingenieresc din cadrul fiecărui șantier cât și al trustului. Dacă până acum cointeresarea materială a personalului de conducere și tehnico-administrativ în creșterea productivității muncii era realizată cu ajutorul sistemului de premii, în funcție de îndeplinirea trimestrială și anuală a sarcinilor de plan, acum aceasta se asigură prin retribuția în acord global, în funcție de indicatorii stabiliți pe diferite eșaloane — formații de lucru, șantiere, trust. Aceasta sporește gradul de participare a aparatului tehnic, administrativ în sprijinirea realizării producției, la rezolvarea operativă a diferitelor neajunsuri.

Personalul de conducere tehnico-ingenieresc și economic are astfel posibilitatea, și în acest sens au fost stabilite măsuri concrete, de acțiune operativă asupra tuturor elementelor costurilor de producție pe calea unei normări tehnice riguroase și a unei evidențe exacte a consumurilor de materii prime, materiale, combustibili etc., prin elaborarea și aplicarea de măsuri tehnice și organizatorice de natură să conducă la micșorarea acestor consumuri, îndeosebi pe calea promovării de tehnologii avansate, mecanizării și industrializării diferitelor lucrări.

O problemă de mare actualitate căreia i-am găsit, socotim noi, o bună rezolvare este și cea privitoare la normarea numărului de posturi pentru personalul tehnico-ingenieresc și de specialitate, pe baza unor normative care să țină seama de volumul sarcinilor de la fiecare loc de muncă. O asemenea normare se aplică de mai mult timp, cu bune rezultate, pentru stabilirea numărului de posturi de maiștri. În prezent, un maestru are în subordinea sa 5—7 echipe (cu personal până la 100 muncitori) și răspunde de 1—3 puncte de lucru. Cadrele de ingineri răspund de coordonarea activității la nivel de șantier, servicii de specialitate, în producția industrială centralizată la nivel de trust, în conducerea trustului, avînd sarcini și norme concrete de comensurare a activității fiecăruia.

Considerăm că toate elementele noi pe care le presupune generalizarea acordului global, în următoarele luni, până la sfîrșitul anului, vor putea fi testate și generalizate, astfel încît începînd cu 1984, activitatea de construcții-montaj să se așeze

**V. BOESCU
C. BĂRNEA**

(Continuare în pag. 15)

Cooperarea interuzinală și nivelul costurilor de producție

EXPERIENȚA pe plan național și internațional a demonstrat că adâncirea diviziunii sociale a muncii, prin specializare și dezvoltarea relațiilor de cooperare în producție, constituie un însoțitor permanent al dezvoltării industriale pe linia realizării unor produse competitive din punct de vedere tehnic și economic. „**Intreprinderile, centralele și ministerele** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **trebuie să se preocupe în mod deosebit de dezvoltarea concentrării, specializării și cooperării, care contribuie în măsură importantă la creșterea productivității muncii, reducerea costurilor, ridicarea calității producției și sporirea rentabilității. O atenție specială se cere acordată reglării acestor probleme în cadrul construcțiilor de mașini**”.

În contextul necesității obiective a dezvoltării colaborării în producție între întreprinderi, analiza de față, concentrată asupra celor două ministere constructoare de mașini, M.I.C.M. și M.I.M.U.E.E., își propune să urmărească evoluția cooperării interuzinale și să reliefeze căile extinderii eficiente a acestui proces în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar.

Specializare-cooperare : implicații, efecte, eficiență

CA PROCES, specializarea este rezultatul adâncirii diviziunii sociale a muncii în cadrul ramurilor mari ale producției sociale, cum ar fi agricultura, industria etc. În cadrul industriei, de exemplu, la începuturile dezvoltării lor întreprinderile constructoare de mașini aveau un spectru larg de preocupări în domeniul fabricării și reparării de mașini și utilaje.

Pe măsura dezvoltării cerințelor beneficiarilor, determinate de procesele specializării producției în cadrul celorlalte întreprinderi și ramuri ale economiei naționale sau chiar în construcția de mașini, au crescut exigențele și față de producătorii de motoare și mașini-unelte. De exemplu, dacă până acum câțiva ani, în industria de motoare electrice, funcționau 5 întreprinderi (la Craiova, Reșița, București, Timișoara și Săcele), astăzi, din profilul de fabricație al unora din aceste întreprinderi, s-au desprins anumite grupe de motoare care se realizează la cele 3 noi unități înființate: întreprinderile de motoare electrice din Filiași, Sf. Gheorghe și Pitești.

Specializarea ca atare (indiferent că este vorba de o specializare pe componente sau pe procese tehnologice) nu poate atinge un nivel maxim din punct de vedere al eficienței în afara cooperării în producție. Iată de ce, la nivel de întreprindere, centrală sau ramură de activitate problema cooperării în producție nu poate fi judecată în afara aspectelor de eficiență economică (în care costul de producție joacă un rol determinant).

Implicând raportul optim între specializare, cooperare și integrare, re-

flectat prin costul elementului primit pentru cooperare (compus din prețul produsului plus cheltuielile de transport-aprovizionare până la locul de montaj) și cel al aceleiași element realizat în întreprinderea beneficiară, decizia de cooperare sau de integrare este dictată de cerințele economisirii muncii sociale necesare realizării produsului final complex. În același timp, merită relevat faptul că, analizată în evoluție, adâncirea specializării întreprinderilor de produse complexe finale, prin renunțarea, într-o măsură tot mai mare, la integrare și prin lărgirea cooperării constituie un proces interdependent, în continuă perfecționare. Astfel, creșterea și diversificarea producției în construcțiile de mașini, pe seama capacităților noilor obiective și a celor asigurate prin dezvoltarea și modernizarea întreprinderilor existente au permis mutații de ordin calitativ și în procesul specializării și cooperării în producție.

În mod concret, cooperarea implicată de realizarea produselor complexe finale (tractoare, autoturisme, autovehicule pentru transport ș.a.), impunea — în perioada de început a dezvoltării noastre industriale — legături cu întreprinderi situate la distanțe medii mult mai mari decât cele din prezent. Astăzi, pe seama premisei asigurate de înființarea unor noi unități și îndeosebi din industria orizontală, se realizează într-un grad tot mai înalt cerințele de eficiență, prin micșorarea cheltuielilor prilejuite de transportul-aprovizionarea produselor și subansamblelor din cooperare.

Având în vedere că, în esența sa, procesul cooperării interuzinale este caracterizat de parametri similari, însă cu intensități diferite în cele două ministere constructoare de mașini, în cele ce urmează vom prezenta evoluția cooperării în perioada 1980—1983 și tendințele ce se întrevăd pentru acest proces în anii 1984—1985 la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică. Exprimată ca pondere în nivelul cheltuielilor totale și al celor materiale la 1.000 lei

producție marfă, cooperarea a evoluat și se estimează că va evolua potrivit datelor înscrise în tabelul nr. 1.

În legătură cu nivelul și evoluția ponderii cooperării ar merita să fie relevat că, în comparație cu datele privind realizările în cincinalul 1976—1980, nivelurile prezentate au cunoscut o reducere importantă în 1981, odată cu reasezarea pe principii economice a prețurilor de producție și de livrare, când s-au redus nivelurile rentabilităților la produsele și semifabricatele în cooperare, cu implicații corespunzătoare în volumul cooperării. De asemenea, din compararea indicatorilor caracteristici pentru cele două ministere rezultă o tendință de adâncire în continuare a procesului cooperării.

Subliniem că nivelul mediu relativ mai redus al cooperării la M.I.M.U.E.E. dovedește că gradul de integrare a fabricației este mai mare față de cel al M.I.C.M. datorită și specificului fabricației, în care ponderea o dețin produse finale de serie mare și foarte mare, de complexitate relativ ridicată, care se realizează într-un număr redus de întreprinderi sau chiar într-o singură întreprindere specializată pe produs, cum ar fi: radioreceptoare, televizoare, frigidere, mașini de spălat rufe, aparataj electric de joasă tensiune, motoare electrice de 0,25 kW și peste și motoare sub 0,25 kW, acumulatori electrice, ascensoare de mărfuri și persoane, cabluri de forță și conductori electrici, cabluri telefonice și de semnalizare, organe de asamblare, care implică un volum mai redus de cooperări (tabelul nr. 2). De asemenea, tendința de creștere continuă a volumului cooperărilor este determinată de procesul dezvoltării generale a electrotehnicii și electronicii în etapa actuală în țara noastră, care se reflectă în desprinderea din întreprinderile existente a unor produse sau grupe de produse care formează profilul noilor întreprinderi.

Adâncirea analizei evoluției procesului de cooperare la nivel de centrală permite aprecieri mai raționale în legătură cu specializarea pe orizontală și verticală, care implică mari cooperări

Tabelul nr. 1
Ponderea cooperării în cheltuielile totale și materiale la 1.000 lei producție-marfă

Indicatorul	Realizări			Preli-minări	
	1980	1981	1982	1983 sem. I	1983
I. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini					
1. Ponderea semifabricatelor și produselor în cooperare în totalul costurilor de producție	34,5	32,9	33,6	33,2	33,2
2. Ponderea semifabricatelor și produselor în cooperare în totalul costurilor materiale	45,6	42,8	43,8	43,2	42,7
II. Ministerul Industriei de Mașini-unelte, Electrotehnică și Electronică					
1. Ponderea semifabricatelor și produselor în cooperare în totalul costurilor de producție	26,7	22,7	21,7	22,5	23,4
2. Ponderea semifabricatelor și produselor în cooperare în totalul costurilor materiale	36,1	29,8	29,1	30,1	31,0

în amonte. Astfel, se poate constata că centralele care realizează produse finale complexe și care au un grad de integrare a fabricației relativ redus — indiferent cărui minister îi aparțin — dețin ponderi importante ale produselor și semifabricatelor în cooperare în cheltuielile lor totale și materiale la 1 000 lei producție marfă, depășind cu mult media acestor indicatori pe minister. Dintre aceste centrale remarcăm, la M.I.C.M. Centrala industrială de autovehicule pentru transport (cu ponderea cooperărilor de 51,3% în costurile totale și respectiv 62,7% în cele materiale), Centrala industrială de tractoare (42,1% și, respectiv, 53,9%), Grupul industrial pentru producția de vagoane Arad (41,4% și, respectiv, 49,7%) ș.a., iar la M.I.M.U.E.E. Centrala industrială de mașini și aparataje electrice Craiova (37,8% și respectiv, 47,1%), Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul (34,9% și 49,2%) și Centrala industrială de mașini-unelte (31,7% și 47,1%).

Relevăm, totodată, că pentru ambele ministere este explicabilă creșterea ponderii semifabricatelor și produselor în cooperare datorită tendinței generale de reducere a costurilor totale și materiale de la an la an, în condițiile în care volumul fizic al cooperărilor se menține relativ constant sau crește moderat.

Tabelul nr. 2

Situația gradului de cooperare pe cele două ministere constructoare de mașini și pe centralele lor industriale în semestrul I 1983

Unitatea	Ponderea semifabricatelor și produselor în cooperare în:	
	Totalul costurilor de producție sem. I 1983	Totalul costurilor materiale sem. I 1983
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, total, din care:	33,2	43,2
— C.I.U.E.M.	18,3	24,7
— C.I.U.T.M.R.	33,0	42,9
— C.I.U.T.C.R.	17,2	22,9
— C.I.U.P.	24,8	36,3
— C.I.N.	23,7	32,3
— C.I.A.T.	51,3	62,7
— C.I.T.	42,1	53,9
— C.I.A.	37,9	49,0
— C.I.R.O.A.	5,6	7,6
— G.I.P.M.A.	34,9	44,6
— G.I.P.V.A.	41,4	49,7
— C.I.U.M.M.R.	33,6	44,7
Ministerul Industriei de Mașini-unelte, Electrotehnică și Electronică, total, din care:	22,5	30,1
— C.I.M.U.	31,7	47,1
— C.I.M.F.	5,3	7,6
— C.I.M.U.I.U.	13,6	22,9
— C.I.M.A.E.	37,8	47,1
— C.I.M.M.E.	8,9	10,5
— C.I.E.T.C.	34,9	49,2
— C.I.E.T.A.	26,6	38,0

Reducerea mai substanțială a cheltuielilor de producție

PERFECTIONAREA mecanismului economico-financiar în industrie, care în actuala etapă implică realizarea producției fizice, producției nete, producției marfă vândută și încasată și a sarcinilor de export pune un accent deosebit pe realizarea unor cooperări eficiente, în care limita economică a asigurării unor piese și subansamble la parametrii constructivi și funcționali constanți o constituie obținerea de economii la costurile de producție (în primul rând la cele materiale), prin achiziția acestora din afară (când prețul de livrare al furnizorului de repere sau subansamble plus cheltuielile de transport aferente se situează sub nivelul costurilor de producție interne pentru realizarea acelorași repere).

Pe baza rezultatelor pozitive înregistrate pînă în prezent și în vederea înfăptuirii unor cooperări tot mai eficiente, se impune, în etapa actuală și în următorii ani, creșterea preocupărilor factorilor responsabili — întreprinderi, centrale și ministere — pentru organizarea și înfăptuirea unei asemenea diviziuni a muncii care să permită asigurarea de produse, subansamble sau operații tehnologice în cooperare la un nivel al costurilor mai mic decît cel cu care s-ar asigura acestea prin integrarea fabricației la beneficiar. Aici, o importanță deosebită capătă, pe de o parte, minimizarea cheltuielilor de transport-aprovizionare pentru produsele și subansamblele asigurate prin cooperare și, pe de altă parte, reducerea prețurilor acestora ca efect al diminuării cheltuielilor de muncă socială la furnizorul de produse și subansamble, prin specializarea mai adîncă a acestuia, însoțită de mărirea seriilor de fabricație.

Îmbunătățirea relațiilor de cooperare în viitor, în contextul perfecționărilor aduse mecanismului economico-financiar în cea de a doua parte a anului 1983, se întemeiază pe faptul că acordarea și eliberarea fondului de retribuire în industrie vizează acum nu numai producția netă, ci un complex de indicatori a căror realizare contribuie în mod nemijlocit la desfășurarea normală și a activităților de cooperare, cu condiția ca acestea să fie prevăzute în plan.

Alături de aceasta, problemele asimilării în fabricație a unor materiale, subansamble și produse, între care și AMC-uri, care anterior se importau și care intră în componența subansamblelor ce se livrează în cooperare, constituie o verigă principală în realizarea unor cooperări prompte, eficiente și de calitate. Pentru soluționarea acestui gen de probleme sînt antrenate instituturile și centrele de cercetare științifică și inginerie tehnologică din construcțiile de mașini și din ramurile industriale din amonte ale acestora (metallurgie, chimie etc.). De modul cum vor fi soluționate aceste probleme legate de asimilarea în fabricația internă a materialelor și produselor în cauză depinde și realizarea unor cooperări corespunzătoare între diferitele întreprinderi industriale și îndeosebi între cele constructoare de mașini.

Experiența de pînă acum a arătat că, pentru desfășurarea firească a procesu-

lui cooperării interuzinale, sînt necesare eforturi susținute din partea tuturor factorilor interesați — furnizori și beneficiari de produse componente și semifabricate livrate în cooperare — la toate nivelurile organizatorice de conducere a industriei — întreprindere, centrală și ministere.

Ținînd seama de tipurile de specializare a întreprinderilor industriale constructoare de mașini (I **întreprindere strict specializată în execuția de semifabricate**, care are calitatea numai de furnizor de produse în cooperare; II **întreprindere specializată în execuția unui singur produs sau a unei grupe de produse finale complexe**, care este numai beneficiar de repere sau semifabricate în cooperare, fără a avea obligații ca furnizor în cooperare către alte unități; III **întreprindere integrată, producătoare de produse complexe finale**, care execută și anumite operații tehnologice, repere sau subansamble, pentru alte întreprinderi producătoare de produse complexe finale), putem să observăm locurile în care cooperarea îmbracă un caracter organic, constînd din relații stabile vizînd schimbul de activități în care este antrenată și competența tehnică a beneficiarului. Astfel, în esență, întreprinderile din grupele a II-a și a III-a, în calitate de beneficiari ai produselor sau serviciilor primei grupe de întreprinderi, nu vor întâmpina dificultăți în procesul cooperării întrucît îndeplinirii planului de producție fizică al furnizorului îi corespunde acoperirea integrală a cererilor beneficiarului de cooperare.

Cu totul altfel apar problemele în cazul întreprinderilor din grupa a treia, coordonatoare de produse finale, care au și obligații de execuție de operații tehnologice sau de repere în cooperare. Aici apar cazuri cînd întreprinderea acordă prioritate produsului complex final propriu, neglijînd obligațiile față de beneficiarii săi de cooperare, care pot fi întreprinderi chiar din grupa a treia, sau executînd cu prioritate cooperările cele mai avantajoase și neglijînd pe cele mai puțin avantajoase, ceea ce provoacă perturbări în buna desfășurare a conlucrării cu întreprinderile partenere.

Elemente de perfecționare a mecanismului

ALĂTURI de aceste probleme legate de adîncirea cooperării interuzinale, considerăm necesar să mai prezentăm și următoarele aspecte:

● Îndeosebi pentru întreprinderile din grupa a treia, **cooperarea interoperației** (danturări, tratamente, echilibrări etc.) constituie un mare loc îngust în realizarea planului de producție. Pentru organizarea execuției unor asemenea operații lăsată în competența întreprinderilor și centralelor industriale sînt necesare eforturi deosebite din partea beneficiarului, care le realizează adeseori cu mari întîrzieri. Aici se impune **intervenția hotărîtă a ministerelor, care pot să înscrie chiar într-o anexă de plan principalele operații tehnologice la care sînt locuri înguste pentru anumite produse finale, cu afectarea corespunzătoare a capacităților**

dr. P. ROTARU
C. S. P.

(Continuare în pag. 9)

Implicațiile perfecționării tehnologiilor de producție în creșterea animalelor

PROMOVAREA în mod constant a sistemelor tradiționale de creștere a animalelor pe pășune, paralel cu cea a sistemelor tehnologice intensive și semiintensive, asigură aplicarea cu succes a programului de autoaprovizionare teritorială.

Furajele de volum reprezintă o categorie de nutrețuri prioritară, ce poate asigura într-un viitor apropiat cantități importante de unități nutritive. Valorificarea superioară a biomasei, resursă secundară rezultată din producția agricolă vegetală, va fi realizată prin aplicarea în unitățile de producție a tehnologiilor moderne de prelucrare și conservare a furajelor grosiere, cu ajutorul substanțelor azotate neproteice: însilozarea grosierelor cu adaos de apă, oxid de calciu și uree; tratarea uscată a paielor cu hidroxid de sodiu, cu amoniac anhidru; însilozarea paielor cu adaos de masă verde, borhoturi industriale; prelucrarea grosierelor cu melasă, uree și supliment proteino-vitamins-mineral. În felul acesta se obține o creștere a gradului de conservabilitate și conversie a furajelor de volum.

Asigurarea unei furajări eficiente presupune existența unei game diversificate de furaje, în cantitățile și calitățile solicitate. Randamentele mari la hectar la culturile furajere sînt condiționate, printre altele, de calitatea terenurilor respective (care poate fi ameliorată prin lucrări specifice), îmbunătățirea structurii culturilor, **organizarea producției de semințe** pentru plante furajere, extinderea irigațiilor și chimizării, introducerea și generalizarea unor tehnologii superioare de recoltare, conservare, pregătire și administrare a nutrețurilor.

Organizarea producerii de semințe de plante furajere are ca obiective principale asigurarea și repartizarea rațională a suprafețelor pentru loturile seminare (astfel încît fiecare unitate să-și asigure întreaga cantitate de semințe de care are nevoie), sporirea producției de semințe în zonele irigate, înmulțirea și generalizarea soiurilor de mare productivitate, concomitent cu intensificarea cercetărilor pentru ameliorarea și crearea de noi soiuri de plante furajere cu potențial de producție mai ridicat.

Realizarea unei producții zootehnice eficiente presupune producerea și conservarea unor sortimente superioare de nutrețuri necesare în perioada de stabulație (pentru ovine și bovine). Aceste acțiuni se referă la asigurarea unor cantități cit mai mari de fin vitamins pentru tineret și, în general, de fin de calitate pentru întreg șeptelul, semisiloz obținut în perioada mai-iulie din culturile pentru masă verde, în amestec cu grosiere (paie, coceni și ciocălăi tocați) și nutreț însilozat din porumb destinat acestui scop.

Amenajarea pășunii reprezintă un complex de activități menit să permită o exploatare rațională a plantelor furajere pe unități de exploatare, ținînd cont de faptul că o grupă de animale trebuie să cuprindă 100-200 de capete. Efectuarea pășunatului este necesar să

se execute după un program bine stabilit, diferit în funcție de zonă, regimul termic și hidric, precum și de posibilitățile de asigurare a necesarului de masă verde. Începerea pășunatului este indicat să se facă, cînd iarba ajunge la 10-15 cm.

Realizarea unei furajări continue presupune **producerea și conservarea furajelor**. Unitățile zootehnice trebuie să aibă baza furajeră amplasată în imediata lor apropiere. Furaje recoltate pentru sezonul de iarnă — sub formă de fin, semisiloz, siloz de știuleți de porumb (cu umiditate de 35-40%) — se impune a fi conservate în așa fel, încît să nu-și piardă din calitate.

Tot la fel de importante sînt și furajele grosiere. Ele au un grad de consumabilitate limitat, datorită procentului ridicat de celuloză, precum și conținutului redus în substanțe azotate, vitamine și enzime; valoarea lor nutritivă este condiționată de modul în care s-au păstrat frunzele la recoltare, de condițiile de păstrare și depozitare. Prepararea acestor furaje, pentru a le mări indicele de consumabilitate, digestibilitate și valoarea nutritivă, se realizează prin: tocare la 2-3 cm; saramurare; melasare (5-10 kg melasă la 25 l apă, pentru 100 kg de furaje grosiere tocate); amestec cu borhoturi; dospirea și fermentația cu adaos de melasă sau de concentrate și maia de drojdie.

Începută încă cu mai bine de 15 ani în urmă, **folosirea porumbului umed** în hrănirea porcinelor s-a încetățenit în prezent în Franța; avantajele folosirii boabelor de porumb umed constau în economie de energie, posibilitățile de recoltare într-o perioadă mai lungă, acceptabilitate bună și valoare nutritivă ridicată a porumbului însilozat. Cercetări mai recente arată însă că silozul conținînd nu numai boabe, ci și o parte a plantei este acceptat cu bune rezultate de către porcine.

Din toate ramurile creșterii animalelor în S.U.A., cea mai eficientă este creșterea păsărilor, în speță a broilerilor; pentru 1 kg de proteină se consumă 39 Mcal energie. Pe următorul loc, în ordine descrescîndă, se situează producția de lapte. În ceea ce privește producția de carne, consumurile de energie sînt mai ridicate; pentru obținerea unui kilogram de proteină din carnea de vită se consumă 39 Mcal, din carnea de porc se consumă 171 Mcal, din carnea de ovine 392 Mcal.

Studiile întreprinse într-o serie de țări vest-europene recomandă ca dezvoltarea pășunatului să se bazeze pe folosirea unor doze mari de îngrășăminte azotate (300 kg/ha) și introducerea amestecurilor de trifoi cu graminee perene, care permit stabilitatea recoltei și obținerea unui furaj de bună calitate. Furajele astfel obținute pot înlocui într-o bună măsură furajele concentrate.

În perioadele de iarnă, un furaj des folosit în hrana animalelor rumegătoare, în special, este porumbul siloz. Boabele de porumb nu reprezintă decît 35-50% din substanța uscată totală a plantei. Conținutul de fibre al bobului

ce poate fi utilizat în furajare (2-3% celuloză brută) este inferior conținutului optim al unei rații pentru porcii la îngrășat sau pentru scroafele gestante. Este recomandabil, deci, să se utilizeze simultan boabele și o parte din plantă. Această tehnică poate fi folosită în zonele marginale de producție sau în anii cu condiții meteorologice nefavorabile. Importantă este, de asemenea, soluționarea unor probleme referitoare la: stabilirea valorii nutritive (energie, proteine) a diferitelor produse ce pot fi obținute; proporțiile în care pot fi folosite și consecințele lor asupra rezultatelor obținute în creșterea animalelor, ca și asupra calității cărnii; modul cum trebuie completate aceste furaje pentru a obține un efect productiv și economic maxim. Există, totuși, anumite limite de folosire a silozului de porumb, dictate pe de o parte de toleranțele maxime ale celulozei în rație, iar pe de altă parte de capacitățile maxime de ingestie a substanței uscate. La porci sub 25 kg greutate, de exemplu, proporția optimă de celuloză este sub 4%; prin urmare, nu pot fi folosite decît boabe însilozate. După această categorie de vîrstă, proporția optimă crește pînă la 6-8% la greutatea de 100 kg, puțin ajunge la circa 15% în cazul scroafelor gestante. Influența negativă a celulozei asupra digestibilității este mai puțin importantă la animalul adult; capacitatea de ingestie crește și ea odată cu vîrsta.

În procesul de producție din zootehnie, mașinile, utilajele și instalațiile — dotările tehnice în general — influențează organismele animalelor, ceea ce impune ca folosirea lor să țină seama de caracteristicile biologice ale animalelor supuse procesului de muncă mecanizat. De pildă, comparativ cu junicile care se găsesc la prima mulsoare, vacile deja în lactație se adaptează mai greu la folosirea aparatului de muls dacă înainte au fost mulse manual.

Randamentul mediu pe animal reprezintă un indicator al intensității producției, influențînd eficiența economică, iar variația sa atrage modificări în gradul de rentabilitate al folosirii unor mașini, cu atît mai mult, cu cît ele sînt specifice anumitor ramuri zootehnice sau specii și nu au o destinație universală.

Introducerea adăpătorilor automate cu nivel constant poate contribui la asigurarea cantității de apă necesară, cu implicații asupra unor producții ridicate; oricît de bine ar fi organizată, adăparea cu alte sisteme nu poate asigura vacilor de lapte, de exemplu, apă la discreție.

Introducerea și generalizarea mecanizării și automatizării proceselor de producție în zootehnie eliberează forță de muncă ce poate fi utilizată mult mai eficient în alte sectoare de producție agricolă; creșterea productivității muncii se realizează atît prin sporirea producțiilor obținute, cît și prin reducerea volumului de forță de muncă consumată (putîndu-se mări norma de servire pe un muncitor). Este extrem de important de stabilit care este, în condițiile

dotării tehnice din unitățile noastre zootehnice, încărcătura optimă de animale pe un îngrijitor la toate speciile și categoriile de animale; aceasta cu atât mai mult, cu cât fie supraevaluarea, fie subevaluarea au efecte negative asupra activității de producție din unitățile zootehnice. De altfel, însăși **structura personalului muncitor** trebuie determinată, potrivit criteriilor de eficiență economică. În practică, de multe ori ea nu corespunde necesităților reale, făcând ca forța de muncă să nu fie eficient utilizată — mai cu seamă datorită corelației nejudicioase între personalul muncitor direct productiv, de care depind în mod nemijlocit volumul și calitatea producției, și personalul cu munci auxiliare. Prin creșterea normei de servire pe un muncitor, timpul de muncă necesar pentru îngrijirea unui animal pe parcursul unui an de zile se reduce.

În unele cazuri, mecanizarea contribuie în mod direct la sporirea producției animale. Astfel, la tunsul mecanic al oilor, pe lângă faptul că se realizează o lungime mai mare a firului de lână, se efectuează și o tunsoare mai uniformă, iar producția de lână este mai mare.

Ca urmare a dotărilor tehnice, întreprinderile agricole au făcut progrese remarcabile în domeniul mecanizării muncilor din zootehnie. Trecerea la mecanizarea complexă a proceselor de producție a devenit una din cele mai actuale probleme ale ridicării nivelului tehnic în creșterea animalelor, al sporirii producției. Numărul sporit de mașini, instalații și utilaje introduse sau care urmează să fie introduse ridică problema alegerii celor mai potrivite tipuri pentru condițiile concrete în care își desfășoară activitatea unitatea respectivă. Astfel, un aport deosebit în creșterea economicității tehnologiilor de producție din fermele de vaci îl aduc **instalațiile pentru muls**. Acestea influențează în mare măsură structura timpului de muncă al îngrijitorului și, desigur, nivelul productivității muncii.

După studiile noastre, activitățile legate de modul de executare a mulsului reprezintă până la 64% din timpul de muncă total al îngrijitorului. Dacă ne referim, de exemplu, la sistemul liber de întreținere a animalelor, mulsul pe

conducă este mai practic, asigură mai bine condițiile de igienă a laptelui și o eficiență economică mai mare, în comparație cu alte sisteme de muls.

Un rol aparte are și pregătirea pentru muls a vacilor: pregătirea și verificarea instalației și aparatului pentru muls, spălarea ugerului cu apă caldă, ștergerea ugerului, masajul, mulsul propriu-zis. La toate acestea se adaugă supravegherea continuă a mulsului și în mod deosebit a intensității vacuului și a numărului de pulsații pe minut. Realizarea unor parametri de funcționare a instalațiilor sub cei considerați optimi duc la efectuarea unui muls nerațional, cu implicații asupra producției de lapte și asupra stării de sănătate a animalelor.

Deși s-au obținut unele rezultate pozitive în tehnologiile de creștere a vacilor de lapte, există încă neajunsuri în ce privește ameliorarea raselor autohtone, reproducția, prevenirea și combaterea sterilității, morbidității și mortalității. S-au manifestat unele deficiențe și în orientarea investițiilor. Cercetările în acest domeniu nu au avut suficient în vedere tehnologii unitare, care să asigure eficiența economică prin reducerea cheltuielilor materiale, a consumului specific de materii prime și energie, de forță de muncă; este necesar să se realizeze ameliorarea raselor de vaci pentru lapte și perfecționarea tehnologiilor de creștere în vederea obținerii unor producții mari, îmbunătățirii calității laptelui și a randamentului în procesul de prelucrare industrială, reducerii consumului de hrană pe hectolitru.

Având în vedere că nivelul general al dezvoltării creșterii animalelor, precum și al fiecărei specii de animale în parte diferă de la o zonă de producție la alta, fiecare întreprindere trebuie să-și stabilească sistemul propriu de creștere a animalelor, care să se încadreze în mod organic în sistemele de producție ale zonei respective. Cu cât sistemul de creștere a animalelor adoptat va corespunde mai bine condițiilor concrete locale, cu atât se va putea înfăptui mai deplin sarcina mobilizării și punerii în valoare a tuturor rezervelor pentru sporirea efectivelor de animale și creșterea producției lor.

Sistemul de întreținere a porcilor

este determinat, de asemenea, de sistemul de producție al fermei. Sistemul extensiv de creștere și îngrășare pe pășune este economic atunci când se face în cadrul unor tabere de vară amenajate special pe suprafețele cultivate cu furaje verzi, la hrană adăugându-se furaje concentrate.

Optimizarea producerii cărnii de porc în complexe industriale necesită abordarea proceselor tehnologice în diferitele faze ale fluxului de producție, reproducție, creștere și îngrășare. Aceasta permite stabilirea conexiunilor din interiorul sistemului și a influenței fiecărui proces tehnologic asupra funcționalității acestuia.

Cu toate progresele însemnate înregistrate în țara noastră în domeniul creșterii și exploatarea animalelor, este necesar să se acorde în continuare o atenție sporită progresului tehnic, care are efecte imediate îndeosebi în domeniul reproducției. Pentru mărirea duratei productive a vacilor, cercetările în zootehnie trebuie orientate mai ferm spre biologia reproducției, prevenirea și combaterea sterilității, perfecționarea tehnicii însămințării artificiale, îmbunătățirea indicilor de natalitate, sporirea prolificității și intensivizarea folosirii la reproducție a animalelor cu cel mai ridicat potențial genetic. În paralel, se impun diversificarea sortimentului de produse de uz veterinar și zootehnic, îmbunătățirea calității acestora sub aspectul eficienței biologice și economice, stabilirea unor noi metode de profilaxie, diagnostic și tratament al bolilor, aplicarea unor noi procedee biologice, biochimice și genetice. O natalitate de aproximativ 74 de viței la suta de vaci și juninci — înregistrată în 1980 în sectorul agriculturii de stat — este pe departe de a fi satisfăcătoare, dacă ținem seama de condițiile create și, mai ales, de faptul că acest indicator a avut în ultima vreme o evoluție descendentă. În perspectivă, eforturile se impun a fi orientate în direcția ridicării potențialului productiv al raselor de vaci, creării de linii noi și hibridi cu performanțe superioare, adaptați la condițiile ecologice și formele de exploatare.

dr. Gh. N. IOSIF

Cooperarea interuzinală

(Urmare din pag. 7)

de prelucrare la furnizorii de astfel de cooperări;

● pornind de la experiența de până acum, când specificațiile de cooperare și necesarul de aprovizionat trebuie finalizate până la 30 iunie, iar contractarea utilajelor până la 30 septembrie, se impune cu necesitate asigurarea unei corelări corespunzătoare a diferitelor faze ale planului anual de producție și cooperare, în vederea realizării planului produselor finale complexe, care implică asemenea cooperări;

● ținând seama de ponderea mare a produselor și semifabricatelor în cooperare în costurile materiale în construcția de mașini, este necesar ca ministerele și centralele de profil să-și intensifice eforturile pe linia mobilizării tuturor întreprinderilor pentru a

realiza produsele și subsansamblele ce le livrează în cooperare la costuri cât mai mici și de a reduce la intervale cât mai scurt posibile prețurile de livrare în funcție de noile costuri, potrivit prevederilor art. 9, combinat cu art. 17, alin. e din Legea nr. 19/1971, republicată în 1977.*)

În mod cert, în condițiile în care la întreprinderile furnizoare de subsansamble și produse în cooperare se realizează costuri la același nivel sau mai mici decât cele care s-ar înregistra la întreprinderea beneficiară, nu se modifică nivelul cheltuielilor materiale și, implicit, al producției nete pe ansamblul ministerului, numai că beneficiul corespunzător volumului cooperărilor se realizează la furnizor și nu la beneficiar. Iată de ce Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică, precum și centralele lor industriale trebuie să sporească sensibil eforturile de reducere a cheltuielilor totale și materiale

la 1 000 lei producție marfă la întreprinderile care produc și livrează subsansamble în cooperare, concomitent cu planificarea unui efort corespunzător mai redus de micșorare a costurilor la întreprinderile beneficiare de cooperare. Desigur, toate acestea în condițiile în care nivelurile prețurilor de livrare ale produselor și semifabricatelor din cooperare nu se revizuiesc în funcție de nivelurile mai mici ale costurilor de producție înregistrate la întreprinderea furnizoare;

● încheierea contractelor de cooperare să aibă loc numai în condițiile în care semifabricatele sau ansamblele ce se vor realiza în afara întreprinderii se vor situa cel puțin la nivelul calitativ și de costuri pe care le poate realiza unitatea beneficiară de cooperare. Potrivit principiilor diviziunii muncii sociale, realizarea unor semifabricate sau subsansamble în cooperare, în mod logic, se materializează în mărirea seriilor de fabricație atât la furnizorul, cât și la beneficiarul de cooperare, cu influențe favorabile asupra tuturor indicatorilor de plan.

*) Legea nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifulor a fost republicată în Buletinul Oficial al R.S. România, partea I, anul XIII, nr. 3/12 ianuarie 1977.

Noul mecanism de comerț exterior

Cadru larg pentru inițiativă și competență în perfecționarea activității de export

PERFECȚIONAREA mecanismului economic, văzută ca un proces continuu de adaptare a structurilor economice la realitățile și cerințele vieții economice, se materializează începând din anul 1978 într-o serie de acte normative care dezvoltă un sistem de relații economice calitativ noi pentru diferitele sectoare de activitate.

Pentru domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale perfecționarea mecanismului efectuată prin adoptarea și aplicarea „Legii pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare și valutare” este continuată prin trecerea la transpunerea în viață a „Programului privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuției în acest cîncinal”.

În spiritul acestui program decretate consiliului de stat privind: **stimularea întreprinderilor și a oamenilor muncii în realizarea și depășirea producției pentru export** (nr. 348/1983) și **retribuirea personalului muncitor din întreprinderile de comerț exterior și compartimentele autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior, precum și din unitățile române ale rețelei externe de comercializare și de servicii** (nr. 349/1983) intrate în vigoare începând cu 1 septembrie și respectiv 1 octombrie a.c. dezvoltă cadrul economic-juridic prin care oamenii muncii, în calitate de proprietari, producători și beneficiari sînt direct interesați în realizarea producției de export cu costuri cât mai reduse, în obținerea unor produse cu parametri tehnico-funcționali superiori, competitive pe plan mondial, care să fie valorificate în condiții de eficiență maximă și în obținerea pe această bază de beneficii sporite.

În ceea ce privește întreprinderile specializate de comerț exterior, la care ne vom referi în continuare, Decretul nr. 349/1983 aduce câteva reorientări de esență pentru adaptarea lor cu suplețe și angajare responsabilă în îndeplinirea sarcinilor etapei actuale. Este vorba în primul rînd de promovarea unei concepții flexibile asupra alocării eforturilor materiale și de forță de muncă în îndeplinirea planului de export.

Potrivit legii nr. 12/1980 bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii

specializate de comerț exterior cuprinde, pe capitole:

Capitolul „Venituri”: toate încasările din export, decontarea către beneficiarii interni a mărfurilor importate, activitatea de cooperare economică internațională și de prestații de servicii internaționale, operațiunile comerciale cu aport valutar, comisioanele, credite și dobînzii, precum și celelalte activități desfășurate.

Capitolul „Cheltuieli”: toate plățile pentru importuri, decontarea către unitățile producătoare a mărfurilor exportate, realizarea acțiunilor de cooperare economică internațională și prestațiilor de servicii internaționale, efectuarea operațiunilor comerciale cu aport valutar, restituirea de credite și plata dobînzilor, retribuirea personalului muncitor, efectuarea deplasărilor în străinătate, precum și celelalte cheltuieli pentru realizarea întregii activități.

La aceste capitole se adaugă soldul venituri/cheltuieli al bugetului rețelei externe de comercializare și de asistență tehnică și servicii.

Ceea ce subliniază noul decret este dependența directă a poziției „retribuirea personalului muncitor” de gradul de îndeplinire a planului la celelalte poziții ale bugetului de venituri și cheltuieli, respectiv de gradul de realizare a volumului de activitate planificat întreprinderii de comerț exterior (I.C.E.).

Această intercondiționare se reflectă pe planul activității concrete de comerț exterior prin preocuparea egală a întregului colectiv de oameni ai muncii, indiferent de compartiment, pentru realizarea planului de export, import, cooperare, aport valutar etc. prin sinergia efortului în rezolvarea sarcinilor majore ale întreprinderii din fiecare moment, pe fiecare etapă a fluxului de operațiuni: marketing, prospectare, contractare, derulare. O asemenea mobilizare de forțe în rezolvarea sarcinilor curente presupune, desigur, existența în întreprinderile specializate de comerț exterior a unor buni specialiști, cu cunoștințe integrale privind desfășurarea relațiilor economice internaționale (marketing, prognoză, conjunctură, tehnici comerciale, politici comerciale, tehnica derulării, cunoașterea directă a piețelor de export).

O altă direcție în care se manifestă flexibilitatea sporită a noului mecanism de comerț este profilul de activitate al întreprinderilor. Faptul că în prezent

toate întreprinderile de comerț exterior au posibilitatea să desfășoare operațiuni de import-export de mărfuri și servicii, practic din orice domeniu al economiei, generează o emulație a spiritului întreprinzător, a inițiativei și solitudinii față de partenerii străini. Pentru a răspunde cererii lucrătorilor de comerț exterior își poate procura marfa atât de la producătorii interni cît și ca intermediari într-o operațiune de reexport sau altă formă de operațiune cu aport valutar.

I.C.E.-urile sînt chemate în mod explicit să promoveze la export și alte produse decît cele din profilul lor de activitate, să diversifice gama serviciilor de comerț internațional prestate, formele de cooperare industrială și comercială, cooperarea în sectorul terțiar, astfel încît să valorifice la maximum potențialul economic național (capacitățile de producție, munca de înaltă calificare, creația tehnico-științifică, potențialul turistic ș.a.m.d.).

Noua diviziune internațională a muncii, în curs de constituire între furnizorii de servicii (de bursă, financiar-bancare, credite, transporturi, asigurări, ingineresti, cedări de licențe, de modele industriale și design, consultantă tehnică și economică, educație, cultură, turism) de regulă din țări dezvoltate și importatorii de servicii (tehnologii, asistență tehnică, formare de cadre, solicitări de credite, și alte servicii financiar-bancare și comerciale etc), în special din țările în curs de dezvoltare indică necesitatea pentru acestea din urmă de a-și consolida cît mai urgent structurile în sectorul terțiar, pentru a elimina astfel dependența de prestările din țările dezvoltate, pentru promovarea unei ordini economice mai echitabile și în comerțul invizibil.

Desigur că problema cheie în „decolarea” acestei probleme o constituie pregătirea cadrelor de specialiști și în primul rînd, a specialiștilor în diferite tipuri de activități de comerț exterior (operațiuni de bursă, arbitraj valutar, arbitraj de marfă, de transfer de tehnologie și drepturi de proprietate intelectuală, decontări internaționale, credite externe, transporturi internaționale, asigurări internaționale, specialiști în analiză și prognoză de marketing, în publicitate internațională, în promovare, relații publice și lansări de produse și mărci pe piața internațională, în turism internațional și transporturi internaționale de pasageri etc). Fiecare din aceste

activități se regăsesc azi pe piețele internaționale reprezentate prin adevărate industrii înfloritoare, (industrii cu consumuri de materii prime și energie minime) înflorind în special pe seama celor lipsiți de infrastructurile necesare acestor servicii. Contribuția sectorului terțiar la echilibrul balanțelor de plăți pentru țări ca: Anglia, Franța, S.U.A., Austria, Italia, etc. este semnificativă în acest sens. Intercalându-se între producătorul mărfii și beneficiarul final din țara de destinație prestatorii de servicii de comerț internațional reușesc, de regulă, să-și însușească mai mult decât primește producătorul — exportator pentru marfa sa (transportul, asigurare, taxe bancare,

al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ceea ce își propune decretul menționat este să mobilizeze energiile, să dezvolte un cadru economic-juridic cât mai larg inițiativei, stipulând că proporțional cu volumul de activitate desfășurată veniturile cresc neplăfonat, după cum pot să scadă — în cazul nerealizării prevăzute, fără a asigura un venit minim garantat. În același timp organul colectiv de conducere al întreprinderii are latitudinea să aplice un sistem diferențiat de retribuție pe persoane nominale, corespunzător calității și cantității muncii desfășurate în limitele de $\pm 20\%$ față de nivelul retribuției calculate pe bază de cote. Atenția acordată stimulării comerțului

sînt obligate, potrivit legii să exercite un control permanent în unitățile producătoare asupra punerii în producție, executării la termen și de bună calitate a mărfurilor de export și să ia, împreună cu unitățile producătoare, măsuri pentru realizarea contractelor de export. Întreprinderile producătoare și respectiv cele de comerț exterior care nu-și îndeplinesc obligațiile asumate prin contracte, determinînd prin aceasta nerealizarea sarcinilor de export plătesc celeilalte părți penalizări și despăgubiri în condițiile stabilite de lege.

În același timp noua reglementare asigură întreprinderii de comerț exterior posibilitatea de a-și desfășura strategia de acțiune pe piața externă prin încheierea de contracte pentru o perioadă viitoare pentru care se primesc avansuri.

CONCLUZII ȘI PROPUNERI

- *Perfecționarea învățămîntului superior de comerț exterior prin accentuarea pregătirii în marketing, relații financiar-valutare internaționale, informatică, prognoză tehnologică, tehnici de promovare a exportului.*

- *Urmărirea, printr-un sistem informațional perfecționat a licitațiilor internaționale de mașini, utilaje și obiective complexe, în vederea elaborării cu promptitudine a unor oferte bine fundamentate; trecerea treptată la elaborarea de oferte tipizate, ușor adaptabile la diferite norme internaționale.*

- *Promovarea activității de consulting-engineering ca avanpost al exportului de mașini, utilaje, instalații, construcții în străinătate.*

- *Extinderea cooperării industriale, comerciale și în domeniul serviciilor, ca formă de perfecționare a reprezentării pe piețele externe a exportatorilor români.*

- *Dezvoltarea coproducției industriale în vederea satisfacerii nevoilor întreprinderilor cu unele materii prime, materiale, subansamble, tehnologii și creșterii exporturilor.*

- *Accelerarea procesului de brevetare a invențiilor depuse și valorificarea ca export de inteligență a brevetelor de invenții neaplicate, înainte de a cădea în domeniul public.*

- *Valorificarea la export a modelelor și formelor industriale, proiectelor de design industrial, nefolosite de producătorii interni, prin studiouri de prezentare și desfacere.*

- *Crearea de filiale ale caselor de modă românești în străinătate, pentru prezentare și vânzarea de modele exclusive și de serie mică (confeccii, încălțăminte, blănărie, marochinărie, decorațiuni interioare).*

- *Crearea infrastructurilor pentru extinderea operațiunilor de arbitraj valutar și de marfă, credite și decontări internaționale, în vederea funcționării efective a mecanismelor balanțelor export-import.*

- *Valorificarea mai bună a momentelor conjuncturale optime în comercializarea produselor agricole, fundamentînd programele de export cu ajutorul unor modele de analiză și prognoză transpuse informatic.*

- *Folosirea pe scară largă a cercetării conjuncturale și de piață în construirea modelelor economice de fundamentare a planului de comerț exterior.*

- *Fundamentarea programelor de export în centrale și întreprinderi industriale pe baza cererii reale indentificate pe piețele externe, printr-o muncă sistematică de cercetare de marketing (documentare, prospectare, prelucrare, diagnoză-prognoză).*

- *Crearea de întreprinderi specializate pentru promovarea cooperării în domeniul turismului internațional, de întreprinderi specializate pentru divertisment în turismul internațional (pentru excursii cu mijloace proprii de transport, cluburi nautice, sportive, cluburi de vinătoare etc.).*

- *Creșterea rolului Camerei de comerț și industrie în desfășurarea activității de promovare a exporturilor prin: servicii de consultanță și asistență oferite exportatorilor, informații sistematice pe grupe de mărfuri și piețe, creșterea cantitativă și calitativă a activității de publicitate pentru exporturile românești etc.*

- *Promovarea leasingului — ca formă de finanțare a exportului de mașini și utilaje, dezvoltînd structurile necesare pentru desfășurarea de astfel de operațiuni.*

- *Sprrijinirea micii industrii, cu mare flexibilitate a ofertei, în dezvoltarea bazei pentru exporturi.*

- *Promovarea exporturilor complexe prin apropierea statutului de subfurnizor pentru export de cel de exportator direct.*

- *Studierea sistematică a programelor de dezvoltare elaborate în diverse țări, participarea la elaborarea și înfăptuirea acestor programe în calitate de consultant și potențial partener de cooperare în realizarea obiectivelor industriale, infrastructurilor, etc.*

dobinzi, comisioane, rabat comercial). Iată deci că posibilitățile de extindere și diversificare a activității specializate de comerț exterior sînt extrem de largi pentru întreprinderi care dispun de cadre de specialiști cu înaltă pregătire și vastă experiență, de rețele comerciale și de prestări de servicii.

Desfășurarea relațiilor economice internaționale în sensul larg al noțiunii, ca o activitate integrată de schimb de mărfuri și servicii nu este practic frînăată, în afară de condițiile conjuncturale ale momentului, decît de nivelul pregătirii cadrelor, lipsa de responsabilitate sau proasta organizare, așa cum sublinia recent secretarul general

invizibil, prestărilor de servicii complementare comerțului internațional de noile reglementări este exprimată prin stabilirea de cote stimulative, superioare la 1000 de unități valutare, aport net pentru operațiunile fără substanță.

Prin aplicarea noului sistem de retribuție a muncii se realizează și o distribuție mai realistă a forței de muncă în întreprinderi cu prioritate către grupele de produse viabile la export, exercitîndu-se și o influență mai puternică asupra producției pentru export, în sensul selecției mai riguroase a ofertei de export. Întreprinderile și compartimentele de comerț exterior

Promovarea cu fermitate a autoconducerii și autogestiei în activitatea de comerț exterior, lărgirea cadrului organizatoric al democrației muncitorești și participarea nemijlocită a maselor la conducerea economiei sînt factori ai realizării unei noi calități, a unei înalte eficiențe în acest sector, premise ale realizării sarcinilor de importanță economică deosebită privind asigurarea excedentului balanței comerciale și aportului la echilibrarea balanței de plăți.

George PĂUNESCU
director în Ministerul Comerțului
Exterior și Cooperării Economice
Internaționale

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Soluții pentru accelerarea încasării contravalorii producției marfă

Urmărirea realizării integrale a veniturilor planificate în cadrul bugetului de venituri și cheltuieli, din vânzarea și încasarea contravalorii producției marfă fabricată, constituie o preocupare permanentă a tuturor factorilor implicați din unitățile economice. În acest sens au fost întreprinse ample acțiuni concretizate în realizarea la vreme și de calitate corespunzătoare a producției fizice destinate beneficiarilor externi și interni, livrarea producției fabricate conform termenelor din contracte și încasarea acestora într-un interval de timp cât mai scurt. Astfel, dintr-o analiză recentă a unităților titulare de cont la Sucursala Botoșani a Băncii Naționale a rezultat că în acest județ veniturile planificate pe opt luni prin bugetul de venituri și cheltuieli sunt superioare față de aceeași perioadă a anului trecut, înregistrând o creștere valorică de 824 milioane lei. **Rezultate bune** din acest punct de vedere au fost obținute în cadrul întreprinderii de fire din fibre melană Botoșani, în care planul de venituri s-a realizat în proporție de 112,7% (cu o creștere față de perioada corespunzătoare a anului trecut de 33,5%), întreprinderii „Electrocontact”-Botoșani, unde planul de venituri a fost depășit cu 2,6% (înregistrând o creștere de 29,5%), întreprinderii „Confecția”-Dorohoi, unde veniturile planificate au fost depășite cu 5% (înregistrându-se o creștere de 5,8% față de 1982) ș.a.

Este demn de semnalat faptul că în unitățile economice ale județului se depun eforturi deosebite pentru realizarea veniturilor planificate prin bugetul de venituri și cheltuieli, respectiv a indicatorului producția marfă vândută și încasată. Asemenea preocupări au fost puternic amplificate în prezent, în condițiile în care începând cu data de 1 oct. 1983 retribuția individuală a tuturor cadrelor de răspundere de la nivel de întreprindere, fabrică, secție, atelier, compartimente etc. este condiționată și de realizarea producției marfă vândută și încasată, iar fondul de retribuție pentru cadrele de conducere și personalul muncitor ce nu lucrează în acord global se calculează și se eliberează de bănci tot de la această dată și în raport de realizarea indicatorului producția marfă vândută și încasată. Se cere semnalat de asemenea și faptul că în sprijinul accelerării încasării producției marfă vândută, reglementări recente prevăd că dacă furnizorul s-a achitat de obligațiile contractuale el poate încasa

contravaloarea produselor livrate din credite bancare acordate beneficiarului, dacă acesta este în incapacitate de plată. Deci furnizorii au astfel posibilitatea să-și realizeze producția marfă vândută și încasată, ne mai suportând consecințele lipsei echilibrului dintre încasări și plăți la beneficiari.

Sporirea ritmicității fabricației

CU TOATE ACESTEA, trebuie arătat că indicatorul producție marfă vândută și încasată (care deține cea mai mare pondere în totalul veniturilor din buget) nu este realizat integral la nivelul planului în unele unități din județ. Printre acestea se află întreprinderea de prelucrare a lemnului Botoșani, întreprinderea de sticlă și porțelan Dorohoi, întreprinderea textilă Botoșani, întreprinderea de articole tehnice din cauciuc, întreprinderea mecanică și întreprinderea „Confecția”-Botoșani.

Din analizele întreprinse a reieșit că **principala cauză care a contribuit la nerealizarea la nivelul planului a indicatorului producția marfă vândută și încasată a constituit-o lipsa de ritmicitate a producției.** Astfel, în decada a treia a lunii se predau uneori la magazine produse care la unele unități reprezintă 70% din realizările lunii, iar ponderea producției marfă ce se finalizează în penultima și ultima zi a lunii este uneori de 50% din realizările întregii luni. În aceste condiții este lesne de înțeles că nici livrările nu se pot desfășura ritmic și ca atare încasarea facturilor, deci a producției livrate, durează timp destul de îndelungat. **În apariția unor asemenea neritmicități, pe lângă unele cauze de natură neasigurării la vreme a materiilor prime necesare, a energiei și a mijloacelor de transport — în primele 8 luni a.c. o pondere care nu poate fi neglijată au avut-o cauzele care privesc nelansarea în fabricație în timp optim a tuturor cantităților contractate, nerealizarea normelor de muncă, defecțiuni ale mașinilor-unelte ca urmare a reparațiilor și întreținerii lor uneori necorespunzătoare.** Toate aceste deficiențe au condus în respectivele întreprinderi la creșterea nejustificată economic a stocurilor care generează cheltuielile neeconomicoase. Acest fapt a determinat ca din momentul terminării produsului finit și pînă în momentul livrării sale, să treacă uneori la unitățile luate în analiză și 30 zile :

în unele cazuri produsele finite staționează în depozite o perioadă mai mare decît durează procesul de fabricație propriu-zis. Pe ansamblul județului, pe această cale a fost influențată negativ realizarea producției marfă vândută și încasată cu 2,7%.

Totodată, a crescut relativ și soldul produselor livrate și neincasate, dat fiind că unitățile furnizoare din județ au înregistrat unele refuzuri de plată întrucît nu s-au respectat dispozițiile legale în momentul livrării la unele întreprinderi beneficiare. Mai mult, o parte din aceste produse livrate au fost returnate la furnizor de către beneficiari, deci s-au folosit inutil, neeconomic, mijloacele de transport. Refuzurile de plată au apărut întrucît uneori s-au livrat produse necontractate, neomologate sau fără preț, expediate în avans fără acordul prealabil al beneficiarului, fără trimiterea certificatelor de calitate, cu erori de calcul la preț și altele. Toate aceste fenomene îngreunează procesul de încasare a produselor livrate. Din analiza efectuată la un număr de 14 unități a rezultat că din soldul facturilor neincasate la 31 august 1983, 19% sînt mai vechi de 30 de zile, din care unele sînt și mai vechi. Creșterea soldului de facturi care în cea mai mare parte sînt din vina furnizorilor, a influențat neincasarea producției marfă vândută și încasată cu 1,5%. Sporirea stocului, a soldului facturilor neincasate, pe lângă influența negativă asupra realizării producției marfă vândută și încasată a creat greutatea financiară unităților respective, ducînd la încetinirea vitezei de rotație a mijloacelor circulante cu 10 zile.

Aceste fenomene au determinat ca volumul producției marfă vândută și încasată să fie mai redus decît producția marfă fabricată. Analizînd acest raport la un număr de 17 întreprinderi industriale, rezultă că pe opt luni producția marfă vândută și încasată reprezintă numai 98,6% din producția marfă fabricată. La unele întreprinderi acest raport este și mai redus (întreprinderea de prelucrare a lemnului Botoșani, întreprinderea de filatură Flămînzii, întreprinderea mecanică de mașini unelte Dorohoi ș.a.).

Dimensionarea mai judicioasă a mijloacelor circulante

DIN ANALIZA prezentată rezultă cu claritate direcțiile în care trebuie acționat pentru realizarea indicatorului producția marfă vândută și încasată. În acest context :

1 în vederea realizării ritmice a producției marfă vândută și încasată socotim că se impune să se perfecționeze munca de analiză în organele colective de conducere a realizării bugetului de venituri și cheltuieli atît la nivel de întreprindere cît și la secție, atelier. În acest sens devine necesar să se urmărească zilnic realizarea producției fizice contractate care se predă la ma-

Ilie MIHOREANU

director al Sucursalei județene
Botoșani a Băncii Naționale a R.S.R

(Continuare în pag. 28)

Impactul economic al noilor tehnologii de comunicație

APRECIERILE potrivit cărora sistemele de comunicație moderne reprezintă o parte inseparabilă a noii revoluții informaționale, ale cărei prime efecte se conturează deja la nivelul producției, al structurilor sociale, al însuși modului de viață, se întemeiază pe mutațiile de ordin preponderent calitativ înregistrate în această sferă a infrastructurii socio-economice. Nu numai o rapiditate sporită în transmiterea mesajelor și o arie mai largă de cuprindere, ci mai cu seamă modul superior de prelucrare a unui set cit mai extins de informații, de natură diversă, distribuite selectiv, în funcție de cerințele specifice ale utilizatorilor. Un exemplu frecvent citat în acest sens este telefonul care, de la simplul rol al transmisiei vocii umane — care l-a consacrat timp de câteva decenii — a dobândit funcțiile unui instrument complex ce permite un flux de stimulii infinit mai bogat: imagini, semnale numerice, sunete muzicale.

Impactul tehnologic al progreselor înregistrate în domeniul sistemelor de comunicație îl reprezintă omniprezentul micro-procesor, sateliții de comunicații și fibrele optice (vezi caseta). Enumerarea ca atare a acestor tehnologii de vîrf are un caracter „anatomic”. În fapt, potențialul lor revoluționar constă tocmai în articularea acestora într-un sistem integrat exprimat prin așa numitul concept VLSI (Very large silicon integrated) care permite cuplarea a milioane de componente microelectronice combinate într-un sistem software (componente între care sînt menționate comutatoarele electronice, operatori automatizați, puncte de transfer și prelucrare a semnalelor) care conferă transmisiei de informație flexibilitate și capacitate de autoprogramare.

Tocmai aceste elemente tehnologice extrem de mobile și aflate în plin progres permit identificarea direcțiilor în care vor evolua sistemele de comunicație ale viitorului. Potrivit unor scenarii acestea ar fi: ● reproducerea textelor prin intermediul copiilor fotografice; ● transmiterea fascimilurilor la distanță; ● transmiterea electronică a știrilor în oricare punct al globului și tipărirea ziarelor prin tehnici fotografice; ● sateliții de telecomunicații ce permit recepționarea și reproducerea oricărui tip de informație în timp real; ● sistemele de televiziune ce se multiplică și diversifică în funcție de o multitudine de utilizări ● informatizarea muncii de birou ș.a.

Efectele noilor tehnologii de comunicație pot fi individualizate atît în plan economic cît și social. În primul caz se apreciază că următoarele decenii vor consacra industriile producătoare de echipamente de comunicație drept un domeniu de mare progres. Aceste tendințe sînt vizibile încă de pe acum; o investigație recentă asupra productivității a treizeci și unu de ramuri industriale din industria S.U.A. a evidențiat că pe primele locuri se situează industria telecomunicațiilor, a electricității, industria echipamentelor electronice și cea a semiconductorilor.

Elementul care susține progresul previzibil al acestor subramuri de producție constă în ritmul alert de ieftinire a componentelor electronice, pe de o parte, și în cerința tot mai mare de informație pe care o formulează societatea modernă pe de altă parte. Referindu-ne tot la economia americană, ritmul de absorbție al echipamentelor de comunicație a sporit de la 3 miliarde dolari în anul 1976 la 8 miliarde dolari în anul 1983. Semnificative sînt și schimbările previzibile la nivelul structurilor de producție. Elementul caracteristic este apreciat a fi tendința tot mai pronunțată de integrare a diverselor sfere productive — echipamente microelectronice, sateliți, tehnici de prelucrare a textelor etc. — care schițează conturul unor ramuri industriale noi, de sine stătătoare.

Pe ansamblul economiei penetrarea masivă a noilor sisteme de comunicație are efecte net pozitive. Alături de capacitatea intrinsecă, sporită, de a transmite o gamă largă de informații, într-un timp mai scurt și cu o mare arie de diseminare, noile tehnologii acționează favorabil prin însuși elementul asupra căruia acționează: informația. O mai bună gestionare a informației înseamnă implicit o conducere mai adecvată a proceselor economice — la nivel micro, și fundamentarea cu mai mare judiciozitate a strategiilor de dezvoltare la nivelul macroeconomic. Totodată, noile sisteme de comunicație permit economisirea unor importante resurse sociale prin substituirea infrastructurii clasice, mult mai greoaie și mai costisitoare, cu structuri suplă, flexibile și mai cu seamă ieftine.

Intr-un plan mai larg sînt preconizate modificări ale înseși configurației economice și diviziunii sociale a muncii la nivel național. Noile sisteme de comunicație înlătură constrîngerea — eonsacrată de cea de a doua revoluție industrială — după care creșterea productivității muncii sociale este condiționată de creșterea concentrării activităților economice. Dimpotrivă, în cadrul noilor structuri tehnologice devine nu numai posibilă dar și eficientă sub aspect economic descentralizarea activităților economice. Transmisia, prelucrarea și stocarea unui volum imens de informații în oricare punct geografic permite deplasarea unor activități în teritoriul național independent de centrul de conducere, sporește autonomia în decizie a componentelor de bază ale unei organizații. Efectele economice sînt evidente: apropierea factorilor economici de resurse (nu numai materiale dar și umane), o adaptabilitate sporită la cerințele particulare specifice anumitor segmente de piață, eliminarea costurilor sociale pe care le antrenează deplasarea personalului.

Fibrele optice, tehnologie revoluționară în telecomunicații care se află în faza maturității sale industriale, sînt sisteme în care undele sonore sînt transformate în unde luminoase pentru a fi transmise prin fibre de sticlă de înaltă puritate. Avantajele față de tradiționalul cablu de cupru sînt concentrate în capacitatea sporită de transmisie și viteza de lucru mult sporită. Cu un cablu de diametru unui vîrf de deget, spre exemplu, se pot transmite 40 000 de convorbiri telefonice. Dimensiunile reduse ale cablurilor optice le recomandă a fi utilizate îndeosebi în marile concentrații urbane unde pot fi evitate lucrările costisitoare și incomode pe care le implică sistemele tradiționale de telefonie (cabluri subterane).

Există însă un impediment în generalizarea rapidă a acestei tehnologii: costurile de producție mai mari decît în varianta tradițională. Surmontarea acestei dificultăți (posibilă și dacă se ține seama de avantajul comparativ pe care îl reprezintă fibrele de sticlă sub aspectul resurselor materiale consumate: cuprul și respectiv siliciul) poate fi realizată nu atît prin reducerea costului fibrelor, cît prin sporirea valorii de întrebuintare a acestora. Direcția vizată este cea a opticii integrate în care utilizarea unui sistem de tipul: conectarea unor modulatori, comutatori și componente de ghidare a undelor luminoase permite tratarea directă (în timp real) a semnalelor optice care, după cum este știut, au o viteză superioară propagării undelor electrice.

Aceeași direcție de explorări tehnologice — optică, este pe cale de a concretiza o nouă realizare, socotită de specialiști drept revoluționară pentru progresele microelectronicii: videodisc reprogramabil. Este vorba despre un disc optic care poate fi „șters” și reimprimat de un milion de ori, substituit mai eficient al discurilor magnetice compacte folosite actualmente în aplicațiile informatice. Caracteristicile tehnologice: calitate (inclusiv calitate a imaginilor, intrucît videodiscul poate înlocui magnetoscopul), înaltă fiabilitate datorată absenței oricărei forme de uzură, costuri de producție stimulativă. Principiul de funcționare este complex: termo-magneto-optic. Informațiile sînt imprimate pe disc prin fuziunea unei cantități infimeziabile de „păminturi rare” prin intermediul unui fascicul laser și în prezența unui cîmp magnetic continuu. Solidificarea instantanee reprezintă înscrierea pe disc a unui „bit”. Procesul invers, redarea informației înmagazinate, se realizează tot prin intermediul fasciculelor laser; dacă o anumită suprafață a discului a fost imprimată sau nu, raza laser este dispersată sau nu, această informație traducîndu-se în informație numerică.

Sub aspect social sînt deja anticipate mutații la nivelul economiei urbane. Fiind diminuată cerința concentrării populației în orașe de dimensiuni mari se poate dovedi mai eficientă — atît sub aspect economic, al costurilor pe care le implică o infrastructură urbană de mari proporții, cît și din punctul de vedere al calității vieții — crearea unei rețele urbane în care elementul central să-l constituie localitățile mici și mijlocii. În sfîrșit, nu este de neglijat impactul noilor tehnologii de comunicație asupra modului de viață al generațiilor viitoare, tendințele posibile de izolare — ca urmare a dezvoltării rețelelor de comunicație cu destinație individuală — pînă în ce compensează prin noi forme de sociabilitate în care spațiile geografice să nu mai constituie un obstacol.

C. P.

Adunările generale ale oamenilor muncii

Orientare fermă spre o dezvoltare eficientă

INFĂPTUIREA hotărârilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R. constituie un proces dinamic în care acumularea cantitativă capătă o valoare superioară prin perfecționarea calitativă, în care cu fiecare etapă a celui de-al șaptelea cincinal se pun și se rezolvă probleme noi sau accente noi ale unor probleme cu caracter de permanență, ceea ce face din consecvența cu care partidul transpune în viață linia sa politică, obiectivele generale ale acesteia, o neîntreruptă transformare revoluționară. În tot mai mare măsură accentul se mută de pe sarcinile-efort pe sarcinile-efect, concepția, construcția și realizarea planului național unic de dezvoltare economico-socială fiind pregnant călăuzite de criteriul eficienței economice și sociale. O eficiență de care avem nevoie ca să fructificăm cât mai bine munca națiunii în folosul propriului progres al acesteia, ca să consolidăm și accelerăm cursul spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, ca să contracărăm influențele crizei mondiale și să soluționăm în mod favorabil contradicțiile ce apar pe plan intern, înainte ca ele să devină frine în calea progresului.

La Consfătuirea de la Mangalia pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, la ședința comună a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor și a Consfătuirii cu activul din industrie și investiții, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat cuprinzător momentul azi al coordonatelor perspectivei pe termen scurt. Orientările și indicațiile date cu acest prilej de secretarul general al partidului au acționat și acționează ca un sensibil mecanism de reglare pentru înlăturarea ezitărilor, abaterilor, rămănelor în urmă ce-și mai fac loc, pentru impulsivitatea tuturor sectoarelor de activitate, cu un accent deosebit pe aportul necesar al factorului om, pe răspunderea individuală și colectivă, pe ordine și disciplină, pe încrederea în forțele patriotice fără de care construcția socialistă este de neconceput.

În spiritul acestor orientări și indicații se desfășoară în prezent, în întreprinderi, institute și centrale, adunările generale ale oamenilor muncii pentru dezbaterile sarcinilor ce le revin din planul pe 1984.

Un act de răspundere colectivă

COMPARATIV cu rezultatele în ansamblu pozitive ce materializează dezvoltarea economiei naționale în cele zece luni ce se încheie, viitorul an — al patrulea al cincinalului — ne apare ca o ștachetă încă mai înaltă a comandamentelor de ordin calitativ menite să asigure evoluția în continuare ascen-

dentă a venitului național, a forțelor de producție, a valorii și competitivității bunurilor create de societate, a nivelului de trai al întregului popor. Nu va fi, de bună seamă, un drum asfaltat, nu va fi un avans în virtutea inerției; mai mult ca oricând se va cere o încordare creatoare permanentă și bine organizată, potențată de înțelegerea și însușirea țelurilor către care tindem.

Analizând potențialul de care dispun rezervele latente sau insuficient exploatate ce se află în fiecare unitate, colectivele de muncă reunite sau reprezentate în adunările generale sînt datorate să-și dimensioneze parametrii activității din anul viitor potrivit imperativelor macroeconomice, în care se regăsește însăși finalitatea autoconducerii și autogestunii economico-financiare. Coincid perfect — dacă sînt corect interpretate — interesele întreprinderii: de a-și folosi complet capacitățile, de a realiza produse la un nivel înalt de performanță, de a economisi resursele materiale și de muncă, de a avea o situație financiară sănătoasă, cu interesele de ansamblu ale societății. Înțelegerea pînă la ultimul om a acestei identități, concentrarea gândirii și acțiunii asupra căilor de satisfacere la un nivel superior a acestor interese trebuie să constituie esența dezbaterilor. Firul roșu la care să se alinieze analiza activității de pînă acum, definirea direcțiilor și mijloacelor prin care să se intervină pentru încheierea anului cu planul realizat integral, la toți indicatorii, programul unitar de măsuri politico-organizatorice și tehnico-economice în vederea îndeplinirii sarcinilor pe 1984, programul de măsuri pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii în conformitate cu obiectivul stabilit de Conferința Națională a partidului din decembrie 1982, propunerile făcute de participanți. Manifestare a autoconducerii, școală a democrației muncitorești, adunările generale aspiră tot mai pregnant și la rolul de școală a educației politice și economice, ceea ce dă pondere de conținut și de eficacitate participării oamenilor muncii la conducere, la formularea, detalierea și rezolvarea problemelor de strategie, tactică și operaționale ale întreprinderii. Stabilirea pe baza nivelelor orientative și fundamentarea indicatorilor planului reprezintă un act de majoră răspundere colectivă, în care este necesar să se implice nu numai consiliul oamenilor muncii, nu numai specialiștii din diferitele compartimente, ci fiecare lucrător în parte, considerîndu-și activitatea de la locul său de muncă integrată în activitatea unității și subsumată obiectivelor acesteia. Ideile generate sau formulate în cadrul dezbaterilor vor putea astfel redimensiona în sens pozitiv sarcinile avute inițial în vedere sau vor putea oferi un plus de garanție pentru îndeplinirea lor, caracterul de lucru al adunării generale va fi confirmat de calitatea deciziilor adoptate.

Toate laturile activității productive — la un nivel superior

ÎN CADRUL măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar, transpunerea în practică a noilor principii ale sistemului de retribuire a determinat în întreaga economie un puternic stimul pentru maximizarea rezultatelor productive în condițiile unei gospodăririi cât mai judicioase a resurselor. Trecerea la aplicarea eșalonată a programului de majorare a retribuției, generalizarea acordului global prin cuprinderea întregului personal muncitor, legarea mai strînsă a veniturilor de realizarea producției și a celorlalți indicatori — creînd condiții corespunzătoare de cointeresare materială — cer, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „creșterea și mai puternică a răspunderii tuturor oamenilor muncii, în calitatea lor de adevărați proprietari, producători și beneficiari, de stăpîni ai întregii avuții naționale, în calitatea lor de realizatori ai tuturor bunurilor materiale și spirituale, de făuritori ai celei mai drepte și superioare societăți — a societății socialiste și comuniste“.

Răspundere ce trebuie să se refere la toate laturile activității întreprinderii — și cu precădere la cele determinante pentru acei indicatori de plan care apar ca mai încordați sau pentru care încă nu sînt clarificate în întregime condițiile de realizare. Unele din aceste condiții țin de factori exteriori unității — și este de competența conducerii să le pună la punct, în timp util, cu concursul factorilor de resort. Cele mai multe sînt interne, asupra lor pot interveni și șeful de secție, și muncitorul de la pregătirea materiilor prime, și operatorul de la mașină, și mecanicul de întreținere-reparații etc. — și chiar fiecare dintre ei în domeniul altuia, atunci cînd este nevoie de o idee, de o mină de ajutor. Nu imixtiune reciprocă în atribuții, ci sprijin tovarășesc, colaborare în spiritul de pătaș care guvernează și concepția acordului global.

Drept comandamente de căpetenie, care trebuie urmărite încă din această fază pregătitoare a perioadei de plan, se înscriu realizarea ritmică și integrală a producției fizice, materializarea a activității întreprinderii cu imobilizarea minimă a resurselor; respectarea strictă a structurii sortimentale prevăzute, pentru satisfacerea cerințelor beneficiarilor; îndeplinirea nivelului planificat al producției marfă vîndută și încasată, gir al unei situații financiare sănătoase; executarea producției pentru export în sortimentele, la parametrii calitativi și termenele stipulate în contracte — activitate pentru care se acordă stimulente suplimentare, dar care cere o preocupare suplimentară pentru organizarea încă mai riguroasă a acestei producții, pentru asigurarea ei cu mijloace tehnico-materiale corespunzătoare, cu cadre calificate la cel mai ridicat nivel, cu o programare prioritară și un control temeinic al fabricației.

În vederea împlinirii acestor sarcini cantitative de maximă însemnătate pentru funcționarea complexului economic național, unul din principalele puncte polarizatoare ale atenției se cere să-l constituie identificarea capacităților de a căror folosire mai bună depinde realizarea planului fizic, asigurarea de rezerve potrivit cu evoluția

acestui, eliminarea locurilor înguste din flux, punerea în funcțiune a termenilor lucrărilor de modernizare, dezvoltări, a noilor capacități de producție.

Planul se dimensionează și se corectează pe baza contractelor economice cu furnizorii și cu beneficiarii. Întreprinderile, centralele, ministerele sînt datoare ca în această perioadă să acționeze în vederea încheierii contractelor pentru intern și export, pentru a asigura în întregime baza tehnică-materială necesară la nivelul planului și desfacerea, să definitiveze programele de colaborare, creînd astfel, premisele îndeplinirii ritmice a sarcinilor încă din primele zile ale anului viitor.

Dezbaterea în adunările generale a programului de măsuri pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii oferă participanților prilejul de a face propuneri concrete pentru extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție, a poliservirii mașinilor, reducerea în continuare a ponderii personalului indirect productiv, organizarea mai bună a producției și a muncii, perfecționarea normării, aplicarea cu fermitate a retribuției în acord global, întărirea ordinii și disciplinei, ca și pentru ridicarea pregătirii profesionale a întregului personal muncitor, în strînsă corelare cu înzestrarea tehnică a fiecărei unități economice și cu cele mai noi realizări ale științei și tehnicii. Atingerea într-un termen cît mai scurt a unui nivel al productivității comparabil cu rezultatele de vîrf pe plan mondial este o condiție pentru mărirea venitului național potrivit programelor noastre de dezvoltare economică și de ridicare a gradului de civilizație materială și spirituală al întregii națiuni, pentru trecerea României în rîndul țărilor dezvoltate. Disponem în această privință de ample posibilități, care trebuie transformate în certitudini.

În calculul resurselor materiale necesare producției din 1984 este imperios să se aibă în vedere creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, a resurselor energetice, de recuperare și utilizare a ma-

terialelor refolosibile rezultate din procesele de producție și de consum, recondiționarea și refolosirea pieselor de schimb, subansamblelor și produselor înlocuirea importului. S-au obținut pînă acum unele rezultate bune în acest domeniu, dar rămîn încă multe de făcut — începînd de la reproiectarea produselor și stabilirea mai judicioasă a refetelor de fabricație, recurgerea la înlocuitori, pînă la gospodărirea materialelor, energiei și combustibilului în fiecare fază a ciclului de fabricație. Încadrarea strictă în normele de consum și de stoc, diminuarea tot mai accentuată a consumurilor specifice, împreună cu creșterea eficienței în utilizarea fondurilor fixe sînt, totodată, principalele căi care asigură reducerea cheltuielilor de producție la nivelul planificat și sporirea, pe această bază, a rentabilității tuturor produselor, încadrarea în bugetul de venituri și cheltuieli, înlăptuirea autogestiuunii economico-financiare; în programele unitare de măsuri, aceste cerințe să se reflecte prin prevederi concrete pentru fiecare întreprindere și secție.

Ținînd seama de necesitatea unui aport sporit al cercetării științifice și ingineriei tehnologice la soluționarea problemelor legate de îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială, pe măsura capacității create în acest sector și a resurselor ce îi sînt puse la dispoziție, adunările generale din institutele de cercetare și proiectare trebuie să se axeze pe măsurile care pot duce la accelerarea trecerii de la faza de laborator sau pilot la faza industrială, realizarea de produse, utilaje, instalații cu caracteristici superioare și cu o înaltă competitivitate, introducerea de tehnologii de mare randament.

Încheierea cu bune rezultate a acestui an — bază pentru sporurile din 1984

PLENARA din iunie a Comitetului Central al partidului a stabilit planul pentru 1984—1985 pornind de la pre-

misa că sarcinile din acest an vor fi realizate în bune condiții. Rezultatele din primele trei trimestre justifică, în ansamblu, această încredere. Totuși sînt încă întreprinderi cu rămîneri în urmă la producția fizică, întirzieri în livrarea unor produse, cazuri de prelungire a ciclurilor de fabricație pentru utilajele tehnologice, investiții care au depășit termenul de punere în funcțiune. Unele unități din sectorul minier, al petrolului și al energiei nu și-au mărit producția la nivelul cerut de sarcina ca în anul viitor, dezvoltarea economiei să se bazeze pe asigurarea din resurse interne a peste 90% din necesarul de energie primară.

În această situație, adunările generale nu se pot limita la discutarea și aprobarea indicatorilor pe 1984, fără a aborda cu toată responsabilitatea îndatoririle imediate, pentru aceste ultime două luni ale anului în curs. Problema se pune în mod deosebit pentru unii furnizori de materii prime și materiale, pentru unele întreprinderi colaboratoare, de îndeplinirea obligațiilor de livrare ce revin acestora depinzînd realizarea produselor finite. De asemenea, nu poate fi promovată și acceptată soluția livrării în compensație a altor sortimente, care nu corespund nevoilor beneficiarilor — ceea ce creează greutăți în aprovizionare și în desfășurarea ritmică a procesului de producție. Consiliile oamenilor muncii sînt datoare să prezinte în adunările generale programe concrete de recuperare a restanțelor, stabilind obligațiile ce revin fiecărei subunități, fiecărui compartiment funcțional implicat, iar realizarea acestor programe să fie urmărită zi de zi.

Încheierea anului nu numai cu planul realizat, dar și cu o depășire importantă la toți indicatorii va demonstra capacitatea și forța economiei noastre socialiste, a oamenilor muncii de a asigura înlăptuirea neabătută a programului partidului, pentru ridicarea României pe noi trepte de progres.

Dan CONDREA

Rolul acordului global

(Urmare din pag. 5)

pe o bază solidă, în care criteriile cointeresării și eficienței să fie pe primul plan. În acest context apreciem că ar fi util ca unele aspecte încă neclarificate metodologic să-și găsească mai rapid finalizarea. Mă refer la:

- **stabilirea exactă a modului de închiriere a utilajelor mecanizate** (respectiv a indicatorului după care se face plata pe utilaj: ora, tona transportată, cantitatea fizică excavată etc.); după opinia noastră cel mai util ar fi indicatorul cantitatea fizică;

- **reglementarea, în noile condiții, a responsabilităților factorilor implicați în procesul investițional privind obligațiile ce decurg din deviz;** în cazul unităților de construcții aprecierea rezultatelor ar trebui făcută în mai mare măsură după încadrarea sau nu în termenele de predare a lucrărilor la stadiile fizice;

- **stabilirea unor măsuri de penalizare, adaptate condițiilor actuale privind neasigurarea la timp a fronturilor de lucru pentru constructori** (părți din documentații, amplasamente, utilaje etc.); numai în acest an sînt aproximativ 20 de obiective prevăzute a fi atacate și a intra în funcțiune, dar care din lipsă de documentații, de exemplu, nu au putut fi conectate la circuitul economic.

Vasile MISTODIE — maistru, șef de lot: — „S-a insistat foarte mult în dezbaterile asupra creșterii răspunderii maștrilor în pregătirea și desfășurarea procesului de producție. Con-

sider nu numai normal acest lucru, dar și necesar ținînd seama de importanța pe care o are acesta în programarea, urmărirea și execuția lucrărilor. De altfel, însăși schimbarea de optică în mutarea centrului de greutate jos, acolo unde se desfășoară procesul de producție ridică foarte mult rolul maistrului, conferindu-i acestuia un statut aproape nou. Iată, în lotul pe care îl conduc, măsurile adoptate de generalizare a acordului global au constituit pentru fiecare maistru și formație de lucru un puternic stimul în afirmarea nu numai a cunoștințelor profesionale ci și a inițiativei personale. Formațiile de lucru, întregul personal al lotului urmăresc, sub îndrumarea maștrilor, o cît mai corectă fundamentare a planului, intervenind mai operativ decît pînă acum în stabilirea sarcinilor zilnice, săptămînale etc. la nivelul cerut de productivitate și de eficiență.

Sigur că, în activitatea noastră, apar unele greutăți la a căror rezolvare trebuie să contribuie în mai mare măsură personalul tehnic și ingineresc. În acest sens s-a propune ca o măsură potrivită pentru urmărirea mai operativă a rezultatelor muncii, **constituirea unor formații complexe, din echipele care au lucrat și pînă acum în acord global în diferite profesii, în locul celor strict specializate.** Aceasta ar permite pe de o parte maistrului un control eficient asupra gradului de încărcare a fiecărui muncitor, iar pe de altă parte factorilor de decizie, o evaluare corespunzătoare a rezultatelor pe loturi și șantiere. Desigur, aceasta acolo unde și condițiile de lucru fac posibilă o asemenea reorganizare (loturi de lucrări cu fronturi de execuție stabilite pe o perioadă ce depășește 1—2 ani).

Intr-un număr viitor — probleme reieșite din dezbaterile privind impactul acordului global generalizat asupra creșterii productivității muncii, ridicării calității și reducerii consumurilor materiale.

Rolul diversificării producției materiale în geneza și evoluția structurilor economice (II)

DATORITĂ diversificării continue a producției, ramurile conducătoare au un pronunțat caracter istoric. Se cunoaște, de pildă, succesiunea clasică a ramurilor conducătoare în economia Angliei de după prima revoluție industrială: industria bumbacului (1780—1840) — industria carboniferă (1840—1870) — industria metalurgică și siderurgică (1870—1900) — industria construcțiilor de mașini (după 1900). Bineînțeles că această succesiune nu este obligatorie pentru toate economiile și în toate timpurile. Particularitățile dezvoltării economico-sociale ale diferitelor țări, starea concretă a forțelor productive, natura relațiilor de producție, specificul evoluției sistemului de trebuințe etc., fac să nu existe un model universal valabil de succesiune a ramurilor conducătoare.

Problema determinării ramurilor conducătoare devine extrem de complexă în condițiile structurilor ierarhice evaluate și, mai ales, în perspectiva structurilor multicirculare. Diversificarea tot mai accelerată a producției, în contextul revoluției științifico-tehnice contemporane, are ca efect o diversificare fără precedent a structurii pe ramuri a economiei naționale. Aceasta se îmbogățește cu noi ramuri de producție care funcționează pe principii tehnologice noi și care valorifică potențele transformatoare, dinamizatoare ale științei și tehnicii. Având un autentic statut științifico-tehnic, noile ramuri sînt generatoare de progres și propulsoare ale acestuia în întreaga economie. Ele sînt adevărate ramuri industrializante (contribuind la înzestrarea economiei cu tehnica cea mai modernă) și antrenante (propagînd o dezvoltare complexă a economiei prin diversificarea producției, intensificarea valorificării superioare a resurselor, creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe, sporirea productivității sociale a muncii etc.). Așadar, în condițiile actuale, pe lângă criteriile analizate mai sus, o ramură conducătoare trebuie să fie nouă, dinamică, diversificată, generatoare și propulsoare de progres științifico-tehnic, industrializantă și antrenantă. De exemplu, industria constructoare de mașini se caracterizează printr-un grad avansat de diversificare și ritmuri înalte de înnoire. Cifrele statistice arată că, pe plan mondial, ritmurile medii de înnoire în construcțiile de mașini, în ultimii 15 ani, au fost de 15% (păstrîndu-se la același nivel și în actualul cincinal), depășind ritmul mediu de înnoire pe întreaga industrie (circa 10%). Ponderea produselor noi și modernizate în valoarea totală a producției acestei ramuri a fost de 60% în cincinalul 1966—1970, de 64% între 1971—1975, de 70% în perioada 1976—1980 și se prevede să sporească la 75% în actualul cincinal⁴⁾. Făcînd eforturi de a se integra în tendința mondială de înnoire exponențială a subramurilor de vîrf ale construcțiilor de mașini, România acordă o atenție deosebită subramurilor de mașini-unelte, mecanică fină și electronică, ca subramuri antrenante purtătoare ale celor mai noi tehnici și tehnologii. Astfel, industria mașinilor-unelte și mecanica fină au înregistrat în cincinalul trecut un ritm mediu anual de creștere de 18,1%, iar electrotehnica de 17,1%, devansînd ritmul pe ansamblul construcțiilor de mașini. Se estimează că în anul 1990 două treimi din producția construcțiilor de mașini va fi dată de subramurile sale de vîrf.

Totodată, una dintre cele mai diversificate ramuri ale industriei românești este industria chimică, al cărei ritm de înnoire este, de asemenea, foarte accelerat. În ultimul deceniu proporția înnoirii în această ramură a fost de circa 80% în fiecare cincinal. Subramura cea mai diversificată a chimiei românești este cea a polimerilor sintetici, obținîndu-se înșă rezultate remarcabile și în subramuri de vîrf cum sînt biopolimerii, polimerii foto și semiconductori, mecanochimia, plasmochimia etc.

Desigur că avalanșa schimburilor innoitoare și a diversificării producției nu ocolește nici celelalte ramuri ale industriei românești. De pildă, în 1980, în România, industria metalurgică producea peste 450 de mărci de oțel, în circa 100 000 de sortotipodimensiuni (25% din sortimentul mondial), asigurîndu-se din producția internă 90% din necesarul total al economiei.

Restricțiile crizelor de materii prime și energie au generat o puternică reacție de adaptare a structurii pe ramuri a economiei naționale la rigorile cheltuielilor de astfel de resurse. În acest context, conceptul de ramură conducătoare trebuie și el reformulat. Astfel, dacă în trecut parametrul cantitativ, măsurat ca pondere în crearea produsului social, a venitului național sau produsului global industrial, avea o mare greutate în aprecierea ramurilor conducătoare, azi devine definitoriu pentru conceptul de ramură conducătoare — parametrul calitativ. Înalta tehnicitate, suplețea de adaptare, gradul de incorporare a inteligenței, consumurile diminuate, satisfacerea unor noi nevoi, posibilitățile de export — iată ce trebuie să caracterizeze la ora actuală o ramură industrială conducătoare.

„Macroindustriile” clasice (definite astfel atît pentru ponderea lor în producția industrială globală cît și pentru „macrotehnologiile” și „macroconsumurile” de materii prime și energie care le caracterizează), cum sînt: siderurgia, anumite subramuri ale construcțiilor de mașini, chimia de mare tonaj, etc., care în anii '50—'70 erau considerate ramuri conducătoare, tind să cedeze acest rol „microindustriilor” suple, apte să se adapteze noilor rigori ale mediului ambiant general, să valorifice superior creativitatea științifico-tehnică. Dihotomia „industrie grea — industrie ușoară” sau „industrie-agricultură”, deși rămîne încă o problemă a țărilor în curs de dezvoltare (și nu numai a lor), trebuie pusă în termeni noi. Nu mai pare întru totul valabilă concepția atît de înrădăcinată conform căreia o economie avansată este o economie a industriilor grele, iar o economie agrar-industrială este incompatibilă cu eficiența, cu știința și tehnica înaintată. Este incontestabilă tendința actuală a unor țări avansate din punct de vedere economic de a restrînge macroindustriile și de a promova consecvent microindustriile, industria ușoară și agricultura. De exemplu, în structura economiei franceze, agricultura posedă capacități de inovare excepționale și calități de adaptare, care sînt mai puțin evidente în alte sectoare. Astfel, dintre toate ramurile economiei franceze, în perioada 1950—1980, agricultura a înregistrat cele mai rapide ritmuri de creștere a productivității muncii, aceasta sporînd de circa 6 ori. Franța consideră că existența unui sector agroalimentar diversificat și puternic reprezintă atît un avantaj în condițiile actuale. În comerțul exterior al acestei țări, exportul produselor agroalimentare înregistrează cele mai ridicate ritmuri de creștere, în totalul exporturilor excedentul anual al balanței comerciale la aceste produse ridicîndu-se între 1975—1980, la 325 mil. dolari. Aceeași concluzie se desprinde și din analiza locului și rolului agriculturii în structura economiei S.U.A., în care această ramură este considerată: a) sectorul numărul unu al economiei naționale (avînd un activ de circa 800 mld. dolari); b) deșeurile numărul unu al brațelor de muncă (numai în industria alimentară lucrează peste 17 mil. persoane); c) sectorul economic cel mai eficient (nivelul productivității muncii este de cîteva ori mai mare decît cel mediu pe economie); d) exportatorul numărul unu al țării (peste 36 mld. do-

⁴⁾ Economia mondială. Orizont 2000, Ed. Academiei R.S.R., 1980, p. 209; Politica P.C.R. de industrializare socialistă a țării, Ed. Academiei R.S.R., 1976, p. 158.

lari în 1979)³⁾. În țările industrial-agrară se consideră că „agricultura va constitui unul din factorii cei mai însemnați în procesul de trecere de la stadiul de țară mediu dezvoltată la cel de țară cu economie industrial avansată“⁴⁾. În țările în curs de dezvoltare, chiar dacă în multe dintre ele industria grea este centrul strategiilor lor de dezvoltare, se constată, totuși, o deplasare structurală spre agricultură și industriile agroalimentară și ușoară. Locul nou al agriculturii într-o structură economică modernă este pregătit de marile descoperiri științifico-tehnice, de ameliorarea solurilor slab productive și de extinderea terenurilor arabile fără cheltuieli prea mari. De altfel, o economie cu o structură modernă este cea care industrializează agricultura, transformând-o într-o ramură de bază a economiei naționale. Considerarea agriculturii ca un semn de înapoiere economică, a devenit, o periculoasă prejudecată, a cărei persistență nu poate fi decât dăunătoare practicii. Ceea ce se cere azi aprofundat este căutarea proporției optime între industrie și agricultură, dozarea cât mai rațională și mai conformă cerințelor, potențelor și condițiilor concrete ale statelor pentru dezvoltarea lor economică armonioasă și eficientă. Iată de ce, în strategia sa generală de dezvoltare economică-socială, România și-a propus pentru perioada următoare, înfăptuirea unei noi revoluții în agricultură, al cărei efect, printre altele, va fi și optimizarea raportului între industrie și agricultură — ca ramură de bază a economiei naționale. De fapt agricultura este alma mater a civilizației umane, este pista de pe care a decolat și la care se va întoarce mereu însăși civilizația industrială. Deși progresul tehnic a modificat profund raporturile omului cu natura, făcând ca acesta să se simtă mai puțin supus mediului natural, ființa umană rămâne, totuși, tributară clorofilii și dependentă de fotosinteză. De aceea, agricultura a fost, este și va fi mereu o ramură de bază a oricărei economii naționale. Actualmente, arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țara noastră „există o anumită disproporție și contradicție între dezvoltarea puternică a industriei și dezvoltarea mai înceată a agriculturii. Aceasta necesită o acțiune hotărâtă pentru dezvoltarea mai puternică a agriculturii, pentru realizarea unui echilibru, a unei concordanțe corespunzătoare între industrie și agricultură, pornind de la principiul că ambele sectoare de activitate sînt hotărîtoare pentru înfăptuirea socialismului și comunismului“⁵⁾. Această contradicție se manifestă în multiple direcții. În primul rînd, ea apare în domeniul înzestrării tehnice a celor două sectoare. Astfel, în țara noastră, gradul înzestrării tehnice a muncii, exprimat în fonduri fixe pe o persoană ocupată, evidențiază azi un decalaj de circa 4 la 1 între industrie și agricultură, în condițiile în care, pe plan mondial, atît în țările socialiste cît și în cele capitaliste, conform legii creșterii compoziției organice a fondurilor, are loc o apropiere a gradului de înzestrare tehnică din agricultură de cel din industrie, sau chiar o depășire apreciabilă a acestuia din urmă. În al doilea rînd, disproporția industrie-agricultură se manifestă în domeniul productivității muncii. Efectul firesc al decalajului de înzestrare tehnică dintre cele două sectoare este, evident, decalajul de productivitate dintre ele. Sub acest aspect, decalajul dintre productivitatea muncii în industrie și productivitatea muncii în agricultură, exprimat în venit național creat de o persoană, este de circa 4 la 1, fiind, în mod logic, de mărimea celui al înzestrării tehnice, de care depinde, în primul rînd, creșterea productivității muncii. În al treilea rînd, discordanța industrie-agricultură apare și în repartiția investițiilor. Astfel, între 1950—1980, decalajul dintre volumul fondurilor de investiții alocate industriei și agriculturii s-a mișcat între următoarele limite : circa 5,7 la 1 în cîncinalul 1951—1956, circa 3,9 la 1 în perioada 1976—1980 ; în 1980 el a fost de circa 3,9 la 1, iar în 1981 de circa 3,1 la 1⁶⁾. Desigur că analiza formelor de manifestare a contradicțiilor industrie-agricultură poate continua cu desprinderea altor aspecte, dintre care amintim : discordanța între veniturile lucră-

torilor din aceste două ramuri ; disproporția între rentabilitatea unităților industriale și cea a unităților agricole ; necorelarea judicioasă a costurilor reale de producție în cele două ramuri și, implicit, a prețurilor la produsele industriale și agricole etc. Așadar, o dimensiune fundamentală a politicii P.C.R. de structurare rațională a economiei în actualul cincinal și în perioada imediat următoare este înfăptuirea unei noi revoluții în agricultură.

Dacă prima revoluție agrară în țara noastră a avut, eu precădere, un conținut social, noua revoluție agrară va avea, în primul rînd, un conținut științific, tehnic, tehnologic căci, așa cum sublinia secretarul general al partidului ea „**privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică**“⁶⁾. Deci, privită la modul cel mai pragmatic, noua revoluție agrară va necesita creșterea puternică a producției agricole, deoarece „**abia după ce vom dubla producția, ceea ce înseamnă o nouă revoluție agrară, vom putea merge înainte**“⁷⁾. Din punct de vedere tehnic, înfăptuirea noii revoluții agrare va determina ca în perspectiva anului 1990 înzestrarea tehnică a agriculturii să o depășească pe cea a industriei. Referitor la productivitatea muncii și eficiența economică, se preconizează micșorarea decalajului între industrie și agricultură și chiar anularea lui, estimîndu-se pentru 1990 o creștere a productivității muncii de 12 ori față de 1970. În domeniul investițiilor, conform prevederilor Congresului al XII-lea al P.C.R., agricultura va beneficia în cincinalul 1981—1985 de un fond de investiții de circa 160 mld. lei, la care trebuie adăugată cota parte aferentă acestui cincinal din cele 100 mld. lei necesitate de realizarea „Programului național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile, prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosirea în mod unitar a terenului agricol, a întregii suprafețe agricole, realizarea irigațiilor pe circa 55—60% din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecare și combatere a eroziunii solului“, adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 29—30 iunie 1983, program care reprezintă cea mai importantă lucrare ce se va realiza în agricultura României. „**Avînd în vedere importanța și complexitatea acestui program — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — este necesar ca pînă în 1990 el să se afle în centrul activității partidului, a întregului popor. De altfel, realizările obținute în industrializarea socialistă a țării fac ca problemele... agriculturii să se afle, în viitorul cincinal, pe primul plan în întreaga noastră activitate**“⁸⁾.

Fundamentînd necesitatea obiectivă a înfăptuirii unei noi revoluții agrare în România, P.C.R. evidențiază că aceasta nu se poate realiza în sine, ci numai prin intermediul industrializării țării, ea presupunînd „cuplajul“ agriculturii la industrie, ceea ce înseamnă o revoluționare a structurii economiei naționale în general, a interrelației industrie-agricultură în special.

În concluzie, determinarea și promovarea ramurilor conducătoare în cadrul strategiei generale de restructurare a economiei naționale trebuie să se facă pe baza unor criterii economico-sociale a căror pondere diferă, desigur, de la o țară la alta și de la o etapă la alta, în funcție de condițiile și obiectivele specifice acestora. Dintre aceste criterii, în condițiile actuale nu trebuie însă să lipsească cel puțin următoarele : 1) ierarhizarea ramurilor în funcție de și în strînsă legătură cu nevoia socială, astfel încît producția lor să răspundă într-o cît mai mare măsură acesteia ; 2) folosirea intensivă a resurselor naturale ale țării ; 3) utilizarea rațională a forței de muncă ; 4) accentuarea creșterii eficienței economico-sociale ; 5) lărgirea participării economiei naționale la circuitul economic mondial, în condițiile diversificării considerabile a legăturilor internaționale.

În viziunea P.C.R. și a secretarului său general asupra multilateralității construcției socialiste, optimizarea structurii economice este un obiectiv fundamental al emancipării economico-sociale a României, căci o economie multilateral dezvoltată înseamnă un organism economic diversificat, în care se îmbină în mod echilibrat și armonios industria, agricultura și celelalte ramuri ale economiei, în care se amplifică intensitatea, calitatea și eficacitatea dezvoltării economice, pe temeiul celor mai noi izbînzii ale științei, tehnicii și tehnologiei

Doina CATANĂ
Alexandru CATANĂ
Cluj-Napoca

³⁾ O. Perpală, Economii și politici agrare în lume, Ed. politică 1982, p. 20—21

⁴⁾ E. Czizmadia, Economia alimentară a Ungariei, în „Közgazdasági szemle“, nr. 6/1980

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a P.C.R., decembrie 1982, Ed. politică, 1982, p. 38—39

⁶⁾ Calculat cf. Anuarului statistic al R.S.R. D.C.S., 1982, p. 196, 193

⁷⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Congresul al II-lea al Consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, Ed. politică, 1981, p. 19

⁸⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 17, Ed. politică, 1979, p. 272

⁹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R., 29—30 iunie 1983, Scînteia, 1 iulie, 1983

65 de ani de la făurirea statului național unitar român

LUPTA PENTRU UNITATE ȘI INDEPENDENȚĂ — PERMANENȚĂ A ISTORIEI POPORULUI ROMÂN

1 DECEMBRIE 1918 — zi înscrisă cu litere de aur în istoria noastră națională, eveniment care, timp de 65 de ani, ciți au trecut de la înfăptuirea Marii Uniri, și-a sporit mereu semnificațiile. Atunci, la 1 decembrie 1918, pe cîmpia de lângă cetatea din inima Transilvaniei — Alba Iulia —, marșul a multor momente eroice ale neamului românesc, o imensă multitudine aclama și susținea împlinirea unei multiseculare aspirații, încununarea unui îndelungat proces istoric, a unui vis scump al tuturor celor ce-au viețuit neîntrerupt pe pămîntul Daciei — făurirea statului național unitar român. La aproape două milenii distanță în timp, urmașii celor „mai viteji și mai drepi dintre traci” se arătau a fi la înălțimea marșilor lor înaintași — Burebista și Decebal —, vrednici continuatori și înfăptuitori de supreme idealuri.

Glorioasă și zbuciumată noastră istorie stă mărturie efortului permanent spre neafirmare și unitate al poporului român. El s-a materializat în dirza rezistență opusă de „oamenii pămîntului”, cum îi denumea Nicolae Iorga pe străbunii noștri, în fața năvălirilor migratorilor și ale altor vrăjmași, în lupta lor pentru făurirea statelor feudale centralizate și independente, în aprigă înclăstare cu puternice regate potrivnice. Și mai stă istoria noastră mărturie a bătăliilor purtate de vitejii domnitori români — de la Gelu, Glad, Menumorut, Basarab și Bogdan, la Mircea cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara, Vlad Tepeș, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Ioan Vodă cel Viteaz, Mihai Viteazul —, de multe ori în front comun, pentru apărarea libertății, pentru unitate și suveranitate. Apărîndu-se pe sine, țările române au constituit, în același timp, o pavăză de nădejde în calea expansiunilor și salvagîndu-și independența ele au contribuit totodată la apărarea civilizației europene.

La Posada și Rovine, la Cîmpul Piinii și Vaslui, la Călugăreni, Jiliste și în cetățile Sucevei, Tirgoviștei, Neamțului, Hunedoarei, Bistriței, în codrii și munții noștri s-au scris minunate pagini de nepieritoare vitejie. „Oastea cea mare a țării”, alcătuită din țărani, a conferit țarie de granit acestor lupte, a dus greul bătăliilor pentru unitatea și independența poporului român. Numai astfel țările române și-au putut păstra neîntrerupt ființa statală, n-au fost transformate în pašalicuri otomane ci, dimpotrivă, au reușit să încheie cu Poarta un sistem de relații politice — „Capitulațiile” — care le garantau dezvoltarea neafirmată. „Neafirmarea noastră — aprecia, cu deplină temei, Mihai Eminescu — a fost pururea reală, ca drept pururea în vigoare”.

De-a lungul multor veacuri de luptă, suferințe și împliniri, dincolo de nedrepte și vremelnice hotare, mai presus de vitrege înșelări, s-a aflat conștiința unității și solidarității românești, expresie a aceleiași entități, exprimată prin forța adîncă a legăturilor economice, prin identitatea instituțiilor politice, prin puterea tradițiilor spirituale comune. Aceasta a fost baza temelnică pentru năzuința spre unitate deplină și independență absolută; a acelei năzuințe pe care Mihai Viteazul, în 1600, a transpus-o în fapt, devenind primul voievod ce reîntrănea vechea Dacie, primul domn, după mai bine de șaisprezece veacuri, al tuturor românilor. Atunci, Mihai Viteazul — la capătul unei veritabile epopei eroice a unității românești, cu larg ecou în lume —, se putea intitula „domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei” și reunca, într-un unic simbol heraldic, însemnele tradiționale ale celor trei principate surori. De aceea, fapta lui, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, a devenit „un simbol strălucit, însuflețitor pentru toate generațiile care au aspirat spre constituirea statului unic național”.

Din șirul de mari continuatori desprindem figura de erou și marele al lui Horea, conducătorul revoluției din 1784. Ridicînd la luptă Transilvania, el avea în vedere, totodată, să-și unească forțele cu acelea ale Țării Românești și Moldovei, pentru ca împreună să lupte pentru emanciparea socială a întregului popor român; pentru refacerea unității țării. Evenimentele revoluționare depășeau, astfel, granițele Transilvaniei, cauza celor ridicați la luptă devenind o cauză generală românească. Drept urmare, lui Horea i s-a atribuit titlul de **Rex Daciae (Regele Daciei)**. Numai prin acțiunile comune ale habsburgilor și otomanilor a fost împiedicată extinderea suveranității revoluționare în Țara Românească și Moldova, ca și sprijinul Principatelor Dunărene pentru Transilvania revoluționară. Re-

ferindu-se la personalitatea lui Horea și la țelurile naționale ale luptei pe care a condus-o, Karl Marx avea să scrie că Horea urmărea „eliberarea neamului său”, devenind „simbolul renașterii Daciei”.

Flacăra revoluției a preluat-o apoi Tudor Vladimirescu. Declanșînd revoluția națională și socială în Țara Românească, „ca unui ce sintem de un neam, de o lege” și „fiind la un gînd și într-un glas cu Moldova, să putem cîștiga deopotrivă dreptățile acestor Prințipaturi, ajutorîndu-ne unii pe alții”. În Transilvania, unde amintirea lui Horea era încă vie, revoluția condusă de Tudor a stîrnit, de asemenea, un puternic ecou în rîndurile românilor. Tudor, sau, cum îl cunoșteau transilvănenii, Todorăș ori Todoruș, era așteptat cu nerăbdare în acest teritoriu românesc, pentru ca împreună să înfăptuiască eliberarea poporului român de pe ambele versante ale Carpaților.

Eveniment crucial în istoria noastră națională, revoluția română din 1848 — desfășurată unitar pe cuprinsul meleagurilor românești — a exprimat, așa cum se subliniază în **Programul Partidului Comunist Român**, hotărîrea neștrămutată a întregului nostru popor „de a făuri unitatea națională în cadrul frontierelor unuia și aceluiași stat, de a înainta neabătut pe drumul progresului și democrației”.

Adeziunea unanimă a națiunii întregi la aceste înalte idealuri este atestată de programele revoluției, de participarea activă a maselor largi ale poporului, ca forțe motrice în fluxul unic și continuu al procesului revoluționar, de permanentele legături dintre conducătorii revoluției, personalități marcante ale istoriei poporului român (Nicolae Bălcescu, Avram Iancu, Mihail Kogălniceanu, C.A. Rosetti, I.C. Brătianu, Eftimie Murgu, Al. I. Cuza), de intensa campanie propagandistică, desfășurată îndeosebi prin intermediul presei („Pruncul român”, „Poporul suveran”, „Gazeta Transilvaniei”, „Organul național” și multe altele), în care problema unității românilor a fost dezbătută pe larg, ca un **drept și o necesitate istorică**, unanim acceptate și năzuite de întregul popor. Pentru că, scria Nicolae Bălcescu, de realizarea unității și a independenței naționale este strîns legată libertatea socială, iar această libertate dinlăuntru „e peste puțină de a se dobîndi fără libertatea din afară, libertatea de sub dominația străină”. Documentele fundamentale ale revoluției — programele, în fapt părți inseparabile ale unui singur complex programatic românesc — au înscris unitatea națională ca pe un obiectiv revoluționar fundamental.

Idealul suprem al unității național-statale a fost afirmat cu vigoare în timpul desfășurării revoluției, la marile adunări populare și naționale de la Iași, Blaj, Islaz, București, Lugoj, pe întregul parcurs al guvernării revoluționare din Țara Românească sau din Transilvania, în Apusenii apărați eroic de moșii lui Avram Iancu. La Blaj, toți cei peste 40 000 de participanți la Marea Adunare Națională năzuiau spre unitatea românească. Îmbărbătată de discursurile înflăcărâte ale lui Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, George Barițiu, Al. Papiu-Ilarian, masa participanților, alcătuită cea mai mare întrunire populară din întreaga Europă cuprinsă atunci de revoluție, era convinsă că „De acum Ardealul nu mai e Ardeal, ci România” — așa cum scria gazeta blăjeană „Organul național”. Din piepturile lor a răsunat chemarea: „Noi vrem să ne unim cu Țara!”. Sintetizînd semnificațiile majore ale Blajului, simbolul „Daco-României”, Nicolae Bălcescu aprecia că „era scris în fundul inimii fiecărui român: mîntuirea de sub orice domnire străină prin unitate națională”.

După cum este știut, revoluția a fost înăbușită. Nu de către forțele retrograde interne, slabe și incapabile să se opună unui întreg popor, ci de coaliția contrarevoluționară a imperiilor otoman, țarist și habsburgic. Aceasta însă n-a putut stînge voința de unitate și libertate a poporului român, n-a putut opri un proces istoric cu multisekulare tradiții. Istoria va confirma cu strălucire continuitatea și izbînda luptei românilor pentru o patrie unită, neafirmată și prosperă, adevărurile cuprinse în profeticele cuvinte ale lui Nicolae Bălcescu: „România noastră se va înfăptui. Am o credință adîncă”.

În perioada de după revoluție, idealul unității a continuat să fie prezent, cu și mai multă vigoare, în inimile tuturor românilor, generînd viguroase acțiuni, al căror istoric rezultat l-a constituit Unirea celor două Principate — Muntenia și Moldova

—, înlăptuită la 24 ianuarie 1859. Eveniment de mare însemnătate care, răspunzând unor cerințe obiective ale dezvoltării social-economice și politice a națiunii noastre, a pus bazele României moderne, Unirea din 1859 a încheiat prima etapă a făuririi statului național unitar român. Realizat prin lupta unită a maselor populare țărănești și orașenești, actul unirii a marcat împlinirea unui deziderat de importanță primordială pentru toți românii. Unirea n-a fost nicidecum darul dezintefesat al marilor puteri, ci rezultatul luptei și acțiunii unite a poporului român însuși. „Unirea, națiunea a făcut-o”, declara Mihail Kogălniceanu. Acest fapt este atestat de momentele istorice din 5 și 24 ianuarie 1859, atunci când adunările electivă de la Iași și București, confirmând hotărârile Adunărilor ad-hoc, au înlăptuit unirea, proclamând, ca domn, în ambele țări române, pe Alexandru Ioan Cuza, luptătorul de la 1848, omul politic ce intruchipa năzuințele și aspirațiile românilor.

Înlăptuirea statului național român modern a impulsionat lupta pentru deplina unitate a tuturor românilor. La scurt timp după istorica zi de 24 ianuarie 1859, patriotul transilvănean Al. Papiu-Ilarian îi scria domnitorului Cuza: „Românii din Transilvania, în împrejurările de față, numai la Principate privesc, numai de aci așteaptă semnalul, numai de aci-și văd scăparea”.

Prin Unirea Principatelor s-au creat condiții favorabile pentru dezvoltarea pieței interne unice, element ce a contribuit la intensificarea ritmului de dezvoltare a țării, iar ansamblul de măsuri realizate în timpul domniei lui Cuza în domeniul organizării economice, administrative, legislative și îndeosebi legea rurală din 1864, au contribuit la consolidarea statului național român. Unirea a dat, în același timp, un nou îmbold luptei pentru cucerirea independenței de stat depline a României. Când, la 9 mai 1877 Parlamentul român vota istorica declarație de independență absolută a patriei, poporul a înțeles că țara noastră reintră în posesia deplină a unui străvechi atribut statal, dar a mai înțeles și faptul că neatârarea trebuia consfințită, întărită și apărată pe cîmpul de luptă, că pentru aceasta trebuiau făcute jertfe materiale și de sine. Pe front sau în țară, românii s-au considerat cu toții mobilizați pentru a-și susține dreptul la independență. Un singur front, o singură voință, un sublim efort colectiv — iată argumente ce conferă războiului de independență un profund caracter național și popular.

Forțele armate ale României, intrunind circa 100 000 de ostași și ofițeri, au luptat cu bărbăție, făcîndu-și pe deplin datoria. Alături de soldații ruși și de voluntarii bulgari, ostașii români au dat pilde de înălțător eroism — la Grivița și Rahova, la Plevna, Smirdan și Vidin —, pecetluind cu sîngele a aproape 10 000 de morți și răniți independența patriei. Celălalt front, cel din țară, frontul muncii și al sacrificiilor materiale, s-a arătat și el a fi la înălțimea cîmpului de bătaie. O vie activitate — ca semn al unității de aspirații și idealuri — au desfășurat și românii de peste Carpați, îndreptînd cuvintele-simbol exprimate de publicația brașoveană „Gazeta Transilvaniei”: „Cauza ostașului român e o cauză generală română; victoria lui e a întregii națiuni”.

După cucerirea independenței de stat a României, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „progresul societății românești impunea, ca o cerință obiectivă, încheierea procesului de făurire a statului național unitar — aspirație multiseculară a întregului nostru popor”. Pentru aceasta, toate clasele și păturile sociale, toate energiile creatoare ale poporului au fost mobilizate în lupta pentru sprijinirea mișcării de eliberare a românilor subjugăți și pentru unirea lor cu statul național român. În cadrul acestui proces o contribuție de preț a adus clasa muncitoare, mișcarea revoluționară a proletariatului. În viziunea socialistilor români, numai patria unită putea oferi cadrul propice propășirii poporului, dezvoltării sale multilaterale, realizării marilor prefaceri care să conducă națiunea română la deplina sa dezrobire socială. „Voim Dacia așa cum ea fu — declarau socialistii în paginile revistei semnificativ intitulată „Dacia viitoare” —, fiindcă istoria și dreptul, tradițiunea și plebiscitul, trecutul și prezentul, ne dau dreptul a aspira la o Dacie română. Acest pămînt, udat cu sîngele și sudoarea străbunilor noștri, înmulțit cu țărîna lor de douăzeci de ori seculară, e al nostru”.

Partidul clasei muncitoare s-a pronunțat, încă din momentul făuririi sale, la Congresul din 1893, împotriva asupririi românilor subjugăți de Austro-Ungaria. El aprecia, cu îndreptățire, că „patria e un tezaur de progres și civilizație, e sinteza evoluției unui popor, e comunitatea de limbă și e sanctuarul libertății”, că, deci, patria „trebuie să se dezvolte ca un organism întreg în marginile sale etnice”.

Evenimentele din primul război mondial, la care România a participat, în anii 1916—1918, din dorința de a-și înlăptui unitatea național-statală, au scos în evidență elanul patriotic, dăruirea și devotamentul națiunii române în ansamblul său. În

marile bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, armata română, susținută prin efortul maselor largi de la orașe și sate, a devenit un puternic scut de apărare a gleei străbune. În slujba salvagădării libertății și independenței naționale, pentru zdrobirea invadatorilor, pentru răsturnarea planurilor imperialiste ce ținteau desființarea statului național român, ostașii patriei — țărani, muncitori, intelectuali —, încrezători în dreptatea cauzei pentru care luptau, au dat pilde nepieritoare de vitejie și înalt patriotism, care au condus la eliberarea țării de sub cîmpotritori.

În aceste împrejurări istorice a fost declanșat, în teritoriile românești subjugate de Austro-Ungaria, un amplu proces național-revoluționar, în vederea unirii lor cu România, proces favorizat de victoria Revoluției Socialiste din Octombrie 1917 și de prăbușirea Imperiului habsburgic. Conducerea mării mișcări demasă pentru unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu Țara a fost asigurată de Consiliul Național Român Central, alcătuit din cîte șase reprezentanți din partea Partidului Național Român și a Partidului Social-Democrat. Sub conducerea sa au fost constituite consilii naționale locale, care au înlocuit vechile organe administrative, precum și gărzi naționale, în care intrau muncitori, țărani, intelectuali, în toate localitățile.

Consiliul Național Român Central a hotărît să convoace o mare adunare națională pentru a hotărî unirea Transilvaniei cu România, considerînd, în mod just, că numai prin consultarea largă și democratică a poporului se putea înlăptui practic idealul național. Alegerea Albei Iulii ca loc de desfășurare a adunării simboliza indestructibila legătură cu trecutul — aici realizase Mihai Viteazul primul pas spre unirea celor trei țări române, aici suferiseră, dînd suprema jertfă pentru cauza libertății, Horea, Cloșca și Crișan, aici fusese întemnițat un alt mare erou al românilor, Avram Iancu.

La 1 decembrie 1918, alături de cei 1 228 de delegați, s-au aflat peste 100 000 de oameni, martori și părtași direcți și activi la unul dintre cele mai mari evenimente din istoria noastră națională. Se reedita astfel, la proporții amplificate, epopeea de la Blaj din 1848. Ca și atunci, stindardele tricolore dominau imensa mulțime, printre ele steagurile roșii, cu panglică de asemenea tricoloră, desemnînd participarea muncitorilor. Era o simbioză simbolică, cu un înțeles istoric, exprimat de muncitorii înșiși în cuvintele: „Vrem dreptate socială, dar aceasta o vom prin unirea cu România”.

Evenimentul central al mării adunări populare și naționale de la Alba Iulia l-a constituit adoptarea hotărîrii privind **Unirea Transilvaniei cu România**, primită cu entuziasm de toți participanții. Cei care au luat cuvîntul au susținut ideile cuprinse în acest document. Lucrările adunării s-au mutat apoi în mijlocul mulțimii de pe Cîmpul lui Horea, unde s-a dat citire declarației de unire, ce a fost aprobată și aici, cu mare entuziasm, de către toți cei prezenți. Ea devenea astfel expresia hotărîrii nestrămutate a tuturor românilor transilvăneni de unire. Și aceasta cu atît mai mult, cu cît în ceasurile solemne ale forumului național de la Alba Iulia, în toate localitățile Transilvaniei s-au desfășurat adunări locale consacrate făuririi statului național unitar român.

Realizată pe cale democratică, plebiscitară, Marea Unire consfințe înlăptuirea idealului de două ori milenar al poporului nostru. În atare condiții, tratatele de pace încheiate după terminarea primului război mondial n-au făcut decît să consacre o situație de fapt, realizată prin acțiunea energetică a poporului român. „**Formarea statului național unitar român — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu este rezultatul unor înțelegeri încheiate la masa tratatelor, ci rodul luptei întregului popor, însuflețit de năzuința seculară a unității, de hotărîrea de a împlini visul pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații de înaintași**”.

Făurirea statului național unitar român a deschis o nouă etapă în istoria României. Ea a creat condiții pentru dezvoltarea economico-socială a țării, a forțelor progresiste ale societății, pentru intensificarea mișcării revoluționare a clasei muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist Român, făurit în 1921, în România unită.

Astăzi, România se înlăptuiează lumii întregi ca un stat socialist liber și independent, în plină afirmare a capacităților creatoare ale unui popor ce-și făurește conștient noua sa viață. Ideea de unitate, ce străbate ca un fir roșu întreaga noastră istorie, se regăsește, mai vie ca oricînd, în faptul că, strîns unit în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul nostru, toți fiii patriei, fără deosebire de naționalitate, făuresc societatea socialistă multilateral dezvoltată, dau viață istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, punînd temelii trainice înaintării României spre comunism.

dr. Vasile NICULAE

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

ASA CUM se subliniază în Programul partidului nostru, „Intreaga istorie a poporului român se înfățișează ca istoria unor neconținute lupte de clasă, a bătăliilor purtate de masele populare pentru libertate și dreptate socială, pentru apărarea ființei naționale și neatimare, pentru progres și civilizație. Încă de la apariția primelor formațiuni statale românești, luptele maselor populare împotriva exploataării feudale au fost strins împletite cu luptele împotriva dominației străine. Această particularitate specifică și-a pus amprenta asupra întregii evoluții sociale a României, asupra felului de a fi și de a gândi al poporului român, asupra însuși destinului său istoric caracterizat prin lupta hotărâtă, plină de sacrificii pentru libertate și unitate, pentru dreptul de a fi stăpîn în propria țară”. În mod firesc, și gândirea social-economică a fost marcată de această caracteristică a dezvoltării poporului român. De aceea, ideea de unitate și neatimare a constituit în toate timpurile pedestalul spiritual al luptei neînfricate pe care poporul nostru a dus-o pentru apărarea gliei strămoșești, pentru păstrarea ființei sale și dezvoltarea în demnitate. Ea a fost mereu prezentă în gândirea social-economică progresistă românească, constituind componenta ei fundamentală și contribuind din plin la dezvoltarea sentimentului de solidaritate și a conștiinței naționale a tuturor românilor de pe teritoriul Daciei străbune.

Cu spiritul pătrunzător ce-l caracteriza, C. Bollic, de exemplu, arăta: „Unirea României într-un singur stat nu este o idee numai în capetele citorva români prea înaintați; nu este o idee ieșită din dezbaterile de la '48 încoace; ea a fost sentimentul național în toate părțile României de cînd istoria a început a ne spune cîte ceva despre Dacia”¹⁾. Iar M. Eminescu, stăpînit și el de dorința arzătoare de a-și aduce contribuția la marea și dreapta bătălie pentru unitatea și independența națională a poporului român, sublinia că ideea de independență „n-a venit... în mod fragmentar ca din senin, ci ca toate tendințele adevărate, a fost pururea prezentă, și întune-

65 de ani de la făurirea
statului național unitar român
Ideea de unitate și
independența națională —
componentă
fundamentală a tradițiilor
valoroase ale gândirii
social-economice
românești (I)

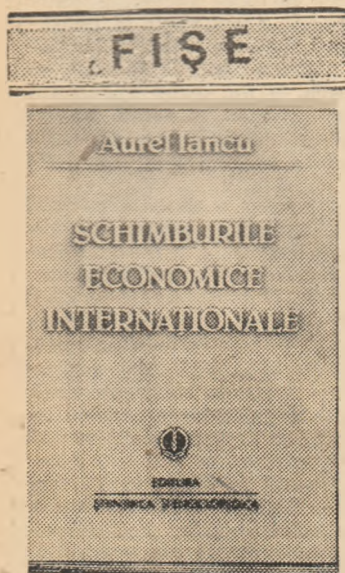
că numai uneori de nevoile momentului”²⁾.

Intr-adevăr, ideea de a trăi în libertate, în pace și colaborare cu vecinii, cu toate popoarele, precum și cea a solidarității popoarelor în lupta cu asupritorii au fost prezente din cele mai vechi timpuri în gândirea și acțiunea poporului nostru. Dio Cassius, de exemplu, referindu-se la pregătirile dacilor pentru apărare în preajma celui de-al doilea război cu romanii, menționa: „Decebal ceru iarăși pace. Însă el nu înțelegea să depună armele și să se predea, își aduna — în văzul tuturor — trupe și chema în ajutor pe vecini. Spunea că dacă-l vor părăsi pe dinsul și ei vor fi în primejdie, că mai ușor și mai sigur își vor păstra libertatea, ajutîndu-l în luptă, înainte ca el să fi suferit vreo nenorocire. Însă privind nepăsători cum sînt nimiciți dacii, mai pe urmă vor ajunge ei înșiși țobi, căci vor rămîne fără aliați”³⁾.

Timp de secole, poporul nostru a trebuit să ducă lupte îndrjite pentru a-și păstra ființa, pentru a-și asigura continuitatea pe teritoriul în care s-a născut și

dezvoltat, în ciuda vicisitudinilor istoriei. Cum sublinia A.D. Xenopol, „nu este popor pe lume care să fi avut atîtea primejdii de înfruntat, atîtea lupte necurmte de susținut pentru apărarea ființei și a traiului”⁴⁾. În focul acestor lupte s-au conturat și afirmat tot mai clar și mai viguros, în toate provinciile istorice românești, ideile de unitate și independență, idei care, luate în totalitatea lor, se constituie într-o viziune amplă și încheată cu privire la făurirea statului național unitar independent al românilor. Această viziune s-a axat pe conștiința unității de neam, de origine etnică și limbă, de idealuri și aspirații și pe realitatea că în ciuda frontierelor dintre statele românești medievale legăturile multilaterale economice, politice, culturale etc. dintre acestea s-au dezvoltat continuu; dar și pe înțelegerea profundă a adevărului că numai în condițiile unității și independenței naționale poporul nostru își va asigura dreptul sacru de a fi liber și stăpîn pe destinul său.

Ideile de unitate și neatimare și-au găsit o vie expresie în opera cronicarilor și cărturarilor români — Gr. Ureche, M. Costin, D. Cantemir, S. Micu, Gh. Șincai, P. Maior, I. Budai-Deleanu ș.a. — care au demonstrat cu argumente temeinice originea, continuitatea și unitatea de neam a poporului român, permanența viețuirii românilor pe teritoriul vechii Daciei. M. Costin, de exemplu, arăta că numele de român „este dat îndeobște și muntenilor și moldovenilor și celor ce locuiesc în țara Transilvaniei” și sublinia: „Locul dară acesta, unde este acum Moldova și Țara Muntenescă este drept Dacia, cum și tot Ardealul cu Maramoroșul și Țara Oltului”. În același timp, el evidenția „greul stăpînirii din afară”. La rîndul său, Gr. Ureche arăta că moldovenii și muntenii „s-au tras de la un izvod” și că „Rumîni, cîți se află lăcuiitori la... Ardeal și la Maramoroș, de la un loc sînt cu moldovenii și toți de la Rim se trag”. Totodată, el sublinia necesitatea „dezvoltării de sine, după propria noastră giudecată”. Ideea unității de neam a tuturor românilor a fost subliniată cu deosebită tărie și de eruditul domnitor moldovean D. Cantemir, care arăta că „neamul moldovenilor, mun-

● Prin publicarea volumului „Schimburi economice interna-

ționale” la EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ, Aurel Iancu își propune o dezvoltare a teoriei clasice elaborate de Heckscher-Ohlin cu privire la înzestrarea națiunilor cu factori de producție. Abordînd această problemă pe baza unei analize extinse și concrete, în volum se încearcă o evaluare obiectivă a variantei consacrate a avantajului economic comparativ și confruntarea sa cu noile realități economice care, adesea, modifică în profunzime conceptele și concluziile respective. Elementele noi reținute de autor se referă în principal la calitatea muncii — reprezentată de nivelul de calificare și disciplina tehnologică — și la rolul în continuă amplificare al progresului tehnic în societatea modernă care, adesea, diminuează sau chiar substituie funcțiile unor factori de producție tradiționali. Pentru înțelegerea analizei în cadrul studiului sînt luate în calcul aspec-

tele noi ce caracterizează fluxurile economice internaționale, efectele distribuției inegale a resurselor materiale asupra evoluțiilor structurii economice, sensurile și rigorile transferului internațional de tehnologie etc.

Exportul : stimuli și frine

● Dată fiind importanța stimulării exportului pentru dezvoltarea economiei jugoslave, în ultima vreme au fost intensificate eforturile de cercetare prin care se urmărește realizarea acelor metodologii capabile să testeze impactul diversilor factori de influență. Între aceste metode una a dat rezultate deosebit de bune, și anume o anchetă de opinie care se aplică unităților productive — arată M. Milisavljević și P. Petrásinović în articolul „Monitoring and forecasting the

economy's propensity to export” publicat în numărul 6 a.c. al revistei TRŽISTE—NOVAC—KAPITAL. Prin informațiile obținute în cursul cercetării se urmăresc două tipuri de probleme : a) raportul dintre preferințele la export și cele existente pe piața internă ; b) raporturile dintre factorii tarifari și cei netarifari care influențează orientarea producătorilor spre export. În cadrul primei categorii, elementul principal de evaluare îl constituie nivelul beneficiului scontat, un nivel mai mare al preferurilor interne puțin conduce spre diminuarea propensiunii spre export. Cît privește cea de a doua categorie, în care autorii cuprind condițiile de plată, condițiile de credit, barierele protecționiste ș.a., acestea pot avea adesea o însemnătate mai mare pentru stimularea sau inhibarea exportului decît factorii ce vizează aspecte ale producției.

tenilor, ardelenilor... cu toții cu un nume de obște români se chemă". Iar stolnicul din Muntenia, C. Cantacuzino, evidențiază și el cu toată claritatea originea comună a tuturor românilor când scria: „Însă românii înțeleg nu numai ceștia de aici (din Țara Românească - n.n.), ci și din Ardeal, care încă și mai neoși sint, moldovenii și toți ciți și într-altă parte să află și au această limbă... toți aceștia dintr-o fîntînă au izvorit și cură". Aceleași idei le întâlnim în gândirea patrioților din Transilvania, unde populației române, deși majoritară, i se tăgăduiau de către oficialități vechimea, continuitatea și dreptul la existența națională. Astfel, S. Micu, P. Maior, Gh. Șincai și mulți alți cărturari transilvăneni au tratat istoria poporului român de pe întreg teritoriul vechii Dacii, au demonstrat realitatea vechimii, continuității și unității lui în această vatră străbună și că numai vicisitudinile istoriei l-au împiedicat să trăiască într-un stat unitar independent. În felul acesta, cronicarii și cărturarii din toate provinciile istorice românești au contribuit activ la conștientizarea și stimularea tuturor românilor în vederea realizării idealurilor lor multisekulare.

Aceste deziderate au fost ridicate pe o treaptă superioară în timpul mișcărilor revoluționare care au brăzdat istoria modernă a românilor. În cursul revoluției de la 1821, care, cum se apreciază în Programul partidului, marchează începutul istoriei moderne a României, Tudor Vladimirescu sublinia hotărârea sa fermă de a promova prin toate mijloacele și cu consecvență drepturile țării: „Iar cea mai de temeii hotărâre a mea, însoțită de glasul norodului, iaste că nici într-un chip nu încetez din cererea drepturilor țării” și că „sîntem datori să ne jertfim pentru patria noastră”.⁵⁾ În același timp, el se pronunța pentru stabilirea celor mai strinse legături cu moldovenii „ca unii ce sîntem de un neam, de o lege”, astfel încît „fiind la un gînd și într-un glas cu Moldova, să putem cîștiga deopotrivă dreptățile acestor prințipaturi, ajutorîndu-ne unii pe alții”.⁶⁾ Se dă astfel glas dorinței și voinței seculare a românilor

de a fi solidari în lupta pentru redobîndirea drepturilor lor legitime.

Înfăptuirea unității și independenței naționale s-a afirmat ca un țel major al revoluției de la 1848 din toate cele trei țări române. Stăpînit de o irezistibilă strădanie de a uni pe toți românii sub steagul luptei pentru libertate, unitate și independență națională, N. Bălcescu, în memorabilul său discurs intitulat „Privire asupra stării de față, asupra trecutului și viitorului patriei noastre” rostit în noaptea anului nou 1847, sublinia: „Ținta noastră, domnilor, socotesc că nu poate fi alta decît **Unitatea Națională a Românilor**”, unitate mai întil în idei și sentimente, care să ducă, conchidea el, la „unitatea politică”, să facă din munteni, moldoveni, transilvăneni, bănățeni „un trup politic, o nație românească”. În lucrări, ca și în acțiunile pe care le-au întreprins, revoluționarii din acea vreme au relevat în mod statornic că cerințele obiective ale dezvoltării istorice impuneau alcătuirea statului național românesc, unitar și independent, a celui „trup politic” care să faciliteze propășirea multilaterală a țării. Dînd expresie acestor cerințe, N. Bălcescu, de exemplu, scria: „Vrem să fim o nație una, puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră și avem o misiune a împlini în omenire... Aceste condiții de putere, de cari avem nevoie, nu le putem găsi decît în solidaritatea tuturor românilor, în unirea lor într-o singură nație, unire la care sînt meniți prin naționalitate, prin aceeași limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziția geografică, prin trecutul lor și în sfîrșit prin nevoia d-a se păstra și d-a se mîntui”.⁷⁾ Sint idei de mare profunzime care surprind elemente ce definesc ființa unei națiuni precum și direcții de acțiune care să ducă la afirmarea ei de sine stătătoare.

Expresie a unor cerințe obiective și a dorinței înflăcărare a tuturor românilor, ideea de unitate și independență națională străbate ca un fir roșu gândirea și acțiunea revoluționarilor de la 1848 din toate cele trei țări românești. În Proclamația de la Islaz a revoluționarilor din

Țara Românească se consemna că „Poporul român voiește o patrie tare, unită”, că „Nici un român nu va trăi după moartea independenței patriei sale” și se rețeva că „poporul român... deopotrivă adoară libertatea și a lor și a altor nații, ce voinde a se reintregi în drepturile lor, știe a respecta pe ale altor nații”. În consecință, poporul român proclama: „Independența sa administrativă și legislativă pe temeiul tratatelor lui Mircea și Vlad, și neamestecul nici unei puteri din afară în cele dinăuntru ale sale”.⁸⁾ Iar într-o chemare a revoluționarilor din Țara Românească adresată celor din Moldova se arată: „Munteanul și moldoveanul sint toți români, sint frați, o singură nație... Să ne dăm mina ca niște frați și să ne ajutăm unii pe alții. Uniți, vom fi tari; uniți vom sta împotriva oricăruia vrăjmaș al libertății noastre”.⁹⁾ În Memorialul ardelenilor, bănățenilor, crișenilor și bucovinenilor se sublinia fără echivoc „Unirea tuturor românilor... într-o singură națiune independentă”. La Adunarea Națională de la Blaj din 15 mai 1848 românii din Ardeal și-au exprimat cu o deosebită vigoare hotărârea de unire, cînd, așa cum sublinia N. Bălcescu, „au zîrîm atunci un popor întreg răspunzînd celor ce îi vorbea de unirea Ardealului cu Ungaria, prin această strigare: „**Nei vrem să ne unim cu Țara**”.

conf. dr. Dumitru MUREȘAN

¹⁾ C. Bollac, Unitatea României, în Antologia gândirii românești, partea I, Editura politică, București, 1976, p. 300.

²⁾ M. Eminescu, Opera politică, vol. II, 1880-1883, București, f.a., p. 35.

³⁾ Vezi Izvoare privind istoria României, Editura Academiei, București, 1964, p. 693.

⁴⁾ A. D. Xenopol, Borzești și Ștefan cel Mare, București, 1904, p. 9.

⁵⁾ Documente privind istoria României. Răscoala din 1821. Documente interne. Vol. I, Editura Academiei, 1959, p. 386; vol. II, p. 22.

⁶⁾ Idem, vol. III, p. 33.

⁷⁾ N. Bălcescu, Scrieri alese, Editura Minerva, București, 1973, p. 86 și 112.

⁸⁾ Apărarea patriei, a independenței și suveranității naționale, Editura politică, București, 1977, p. 78-80.

⁹⁾ Anul 1848 în Principatele Române. Acte și documente. Tom I, București, 1902, p. 547.

¹⁰⁾ N. Bălcescu, op. cit., p. 123.

A.N.V.A.R.

● A.N.V.A.R. - omologul francez al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci - are o poziție centrală în politica de stimulare a progresului tehnic în această țară. În consecință și atribuțiile sale s-au multiplicat și diversificat în timp, se arată într-un interviu cu directorul acestei instituții (Christian Marbach), publicat în numărul din 8 septembrie 1983 al revistei L'USINE NOUVELLE. Astfel, cele mai importante funcții ale instituției sînt concentrate asupra următoarelor aspecte: a) valorizarea cercetărilor, acțiune ce își propune o mediere activă între unitățile de cercetare și întreprinderile producătoare, în urma căreia să se comprime cit mai mult perioada de aplicare a ideilor noi; b) ajutorul acordat inovației, prin

care se urmărește creșterea potențialului inovator al diverselor organizații, în care scop, după cum se arată în interviu, sînt utilizate metode moderne de psihosociologie a creativității; c) în sfîrșit, o funcție asumată relativ recent este cea a gestionării unor importante fonduri bănești cu scopul de a sprijini acele întreprinderi care doresc să-și înnoiască fondurile fixe, sau își propun o înnoire a nomenclaturii de produse. Ideea urmărită și în acest al treilea caz este creșterea gradului de operativitate între dorința de valorificare a unei noutăți tehnice (de regulă, invenții) și concretizarea sa la nivelul producției.

Teoria „economiei ofertei”

● Bucurîndu-se de adevărate ocide

dentali și a unei părți a publicului, teoria „economiei ofertei” se află în faza contructivă cu realitatea economică. Postulatele sale, deși nu întotdeauna îndeajuns de bine precizate, pot fi exprimate concis astfel, opinează James T. Campen și Arthur MacEwan în articolul „La science économique traditionnelle et l'économie de l'offre face à la stagflation” publicat în nr. 1836 al revistei „PROBLÈMES ECONOMIQUES”: a) oferta creează propria sa cerere; b) tipul de întreprindere considerat este cel condus de un antreprenor fără a fi luate în calcul trăsăturile capitalismului în stadiul său monopolist; c) prețurile relative care determină compoziția și nivelul producției totale sînt influențate puternic de poli-

FIȘE

tica fiscală; d) reducerea fiscalității are efecte favorabile în termeni de încasări bănești. Autorii respectivi consideră că transpunerea acestor concepte într-un program de politică economică, al cărui element central îl constituie reducerea taxei marginale la impozitul pe venituri, ar influența pozitiv economia în trei direcții: reduce inflația fără a crește șomajul, nu necesită sporirea cheltuielilor bugetare, stimulează relansarea economică. Dar, subliniază J.T.C. și A.McE., atractive în sine, aceste idei vădesc o puternică încărcătură utopică.

VIAȚA, întreaga evoluție a lumii contemporane confirmă pe deplin justetea aprecierilor științifice, previzionare ale partidului nostru, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, încă cu mulți ani în urmă, evidențiau că existența marilor decalaje între nivelurile de dezvoltare economico-socială a statelor, perpetuarea stării de subdezvoltare în care se mai află o importanță parte a omenirii duc, inevitabil, la accentuarea fenomenelor de criză și instabilitate economică și politică mondială, generează stări de încordare și conflicte, constituind o permanentă sursă de pericole la adresa păcii și securității întregii omeniri.

Adâncirea decalajelor economice, lipsa de progrese în privința lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale — pe fondul general al crizei din economia mondială, al crizei sociale și politice a imperialismului și a capitalismului în general, al agravării considerabile a relațiilor internaționale — au dus la situația, sesizată în spiritul-i caracteristic revoluționar de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, în care s-a dezvoltat cu putere „noua contradicție dintre țările bogate și țările sărace, care devine cea mai importantă contradicție a epocii contemporane“.

Nu se poate spune că pe plan internațional, în primul rând din partea țărilor în curs de dezvoltare — în rândul cărora România se manifestă deosebit de activ — nu au existat preocupări pentru oprirea acestor evoluții nedorite. Dimpotrivă, adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U. în 1974 a Declarației și Programului de acțiune cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, proclamarea deceniilor dezvoltării, adoptarea unor strategii internaționale de dezvoltare și alte acțiuni dovedesc interesul sporit pentru reglementarea unor probleme economice majore ale lumii contemporane.

Cu toate acestea, comunitatea internațională nu a fost încă în măsură să determine o cotitură radicală în direcția eliminării decalajelor economice, lichidării, subdezvoltării, edificării unei noi ordini economice internaționale și creării condițiilor pentru dezvoltarea echilibrată a economiei mondiale, pentru des-tindere și pace.

* George Marin, Noua strategie internațională a dezvoltării. Editura științifică și enciclopedică, București, 1982.

Pe acest fond, prezintă importanță analiza temeinică, multilaterală atît a fenomenelor reale din viața internațională, cît și a diverselor demersuri întreprinse, detașarea căilor și acțiunilor posibile în vederea depășirii unor obstacole, a soluționării problemelor. În sfera unor atari analize se înscrie și lucrarea conf. dr. George Marin „Noua strategie internațională a dezvoltării*“. Fundamentată în întregime pe concepția partidului și statutului nostru, a secretarului general al partidului cu privire la problematica complexă a lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale, ținînd seama de opiniile exprimate într-o serie de lucrări de referință ale unor autori din țara noastră și din străinătate, în dezbateri și docu-

strategiilor internaționale de dezvoltare, nu răspunde integral multilelor cerințe ale edificării unei noi ordini economice internaționale.

Concluzia se bazează atît pe o analiză pluridimensională a determinărilor cantitative — ritmurile medii anuale de creștere a produsului intern brut pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare în deceniul 1981—1990, a produsului intern brut pe locuitor, a producției agricole, a producției industriale, a exporturilor și importurilor, ponderea investițiilor și acumulării în produsul intern brut, dimensiunile finanțării externe etc. — cît și a coordonatelor calitative ale strategiei. În conexiune directă sau implicită cu strategiile regionale, subregionale și naționale, cu unele programe sectoriale adoptate deja de comunitatea interna-

ționării unor probleme stricte ale țărilor în curs de dezvoltare, ale sistemului economiei mondiale. Pe de altă parte, trebuie continuate eforturile în vederea elaborării și adoptării unei strategii internaționale la nivelul anilor 2010 sau 2025, care să reflecte efectiv cerințele unei reale strategii internaționale a dezvoltării. Evident, transpunerea în viață a strategiei pentru al treilea Deceniu al dezvoltării reclamă o multitudine de măsuri și acțiuni, la nivel național și internațional, măsuri prezentate pe larg în lucrare, de o deosebită actualitate fiind declanșarea negocierilor globale, care ar urma să abordeze simultan și coerent domeniile comerț internațional, monetar și financiar, materii prime și energie, știință și tehnologie, dezvoltare, în cadrul fiecărui domeniu urmînd a se găsi soluții unor probleme specifice. În paralel, apar necesare măsuri urgente în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, îndeosebi în ceea ce privește stăvilirea politicii dobînzilor înalte, anularea datoriei țărilor sărace, o reducere generală a acestora pentru țările mai puțin dezvoltate, acordarea în continuare de sprijin țărilor sărace în dezvoltarea lor economico-socială.

În cadrul măsurilor de transpunere în viață a strategiei internaționale pentru Deceniul al treilea al dezvoltării, un rol aparte revine procesului de examinare și evaluare pe parcurs, proces ce urmează a avea loc în sistemul Națiunilor Unite, la nivel global, regional și sectorial, precum și la nivel național, ținînd seama de faptul că rezultatele evaluărilor ar trebui să fie încorporate în strategie. Avînd în vedere că prima examinare și evaluare ar urma să fie realizată de Adunarea Generală a O.N.U. în 1984, devine de mare actualitate — și autorul subliniază acest lucru — declanșarea proceselor pregătitoare ale evaluărilor atît în cadrul fiecărei țări, subregiuni și regiuni, cît și în cadrul organismelor internaționale și O.N.U.

În ansamblu, lectura cărții „Noua strategie internațională a dezvoltării“ lasă impresia plăcută a unei lucrări elaborate, fundamentată din punct de vedere științific, cu multe idei și sugestii pe planul acțiunii practice. Sînt calități care o impun printre cărțile apărute în ultimul timp în țara noastră.

I. AVRAM

Strategii internaționale în domeniul dezvoltării*)

mente internaționale la care România a avut o contribuție substanțială, lucrarea și-a propus să analizeze unul din demersurile întreprinse recent pe plan internațional, respectiv elaborarea strategiei pentru al treilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Sînt analizate în acest cadru coordonatele procesului, rezultatele previzibile, — în condițiile în care toate obiectivele și măsurile preconizate ar fi îndeplinite, — precum și alte măsuri apte să răspundă într-un grad mult mai înalt cerințelor edificării noii ordini economice internaționale.

Într-o manieră realistă, pe baza unui studiu aprofundat al esenței și trăsăturilor strategiilor internaționale ale dezvoltării, evidențînd deopotrivă realizările și neîmplinirile consemnate pe parcursul primelor două decenii ale dezvoltării, îndeosebi din punct de vedere al edificării noii ordini economice internaționale, reliefind eforturile comunității internaționale în vederea elaborării și adoptării unei noi strategii internaționale a dezvoltării, autorul, justificat după părerea noastră, ajunge la o concluzie esențială. Anume că strategia pentru al treilea Deceniu al dezvoltării, deși reprezintă un important progres în elaborarea conceptuală și practică a

țională, asemenea examinării evidențiază, pe lângă unele elemente pozitive, lipsa unor idei importante care să orienteze acțiuni și măsuri de substanță pe linia modernizării sau optimizării structurilor economiilor naționale, amplasării teritoriale a forțelor de producție, creșterii eficienței producției și multe altele.

Ținînd seama de toate aceste elemente, analizate pe larg în lucrare, dar mai ales de rezultatele — cu mult sub indicatorii de bază previzionați ai strategiei — înregistrate de țările în curs de dezvoltare în primii doi ani ai deceniului al treilea al dezvoltării, autorul desprinde o altă concluzie, în care se subliniază că strategia pentru al treilea Deceniu al dezvoltării, reprezintă o etapă către o nouă strategie internațională a dezvoltării mai amplă și de mai lungă durată, ale cărei determinări cantitative și calitative așteaptă încă concretizări.

Deosebit de realistă ni se pare aprecierea potrivit căreia, din punctul de vedere al exigențelor strategiilor internaționale ale dezvoltării, comunitatea internațională se află în prezent în fața unei duble misiuni. Pe de o parte, aceea de a întreprinde toate măsurile pentru realizarea integrală a obiectivelor strategiei pentru al treilea Deceniu al dezvoltării, în scopul solu-

CONVORBIRI
ECONOMICE

CU

KLAUS SAHLGREN

secretar executiv al Comisiei
Economice O.N.U. pentru
Europa

Energia – o prioritate a tuturor

— Ce influență are, după părerea dv., asupra activităților Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa adoptarea documentului final al reuniunii de la Madrid privind securitatea și cooperarea europeană?

— Adoptarea de către miniștrii afacerilor externe ai țărilor participante a documentului final de la Madrid al Conferinței pentru securitate și cooperare europeană reprezintă un eveniment foarte important. O secțiune a sa se ocupă, după cum se știe, de problemele economice, ale științei și tehnologiei și ale mediului înconjurător; ea face referiri frecvente la Comisia Economică O.N.U. pentru Europa și dă un impuls pozitiv lucrărilor noastre în aceste domenii.

De la adoptarea Actului final de la Helsinki în 1975, C.E.E./O.N.U. a acționat pentru îndeplinirea prevederilor care se pretează la o cooperare multilaterală. Paragraful 16 al documentului de la Madrid recunoaște rolul specific al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa în ce privește Actul final, statele participante saluând contribuția adusă de C.E.E./O.N.U. la dezvoltarea cooperării prevăzută în acest document. Sentimentul meu este că țările membre ale C.E.E./O.N.U. pot fi foarte satisfăcute de această expresie de încredere cuprinsă în documentul amintit. Este totuși important, după părerea mea, să amintim faptul că programul de lucru al C.E.E./O.N.U. nu depinde direct sau exclusiv de procesul securității și cooperării europene. Deci trebuie utilizate impulsurile pozitive de la Helsinki, Belgrad, Madrid și ce va urma, fără a stabili totuși o legătură exclusivă și mecanică cu acest proces. Secretariatul C.E.E./O.N.U. examinează în prezent foarte amănunțit documentul de la Madrid în vederea stabilirii implicațiilor lui asupra activităților Comisiei. Așa cum s-a procedat și după Helsinki, pe baza prevederilor documentului de la Madrid vom înainta propunerii Comisiei pentru adaptarea fiecăruia din programele noastre de activitate.

— În expunerea pe care ați ținut-o la A.D.I.R.I. v-ați referit, între altele, la necesitatea includerii de noi domenii în sfera de preocupări a C.E.E./O.N.U. Ce domenii aveți în vedere?

— Am primit, într-adevăr, mandatul din partea C.E.E./O.N.U. de a studia și face propunerii pentru următoarea reuniune a Comisiei, care va avea loc în aprilie 1984, privind elementele noi care ar putea fi introduse în programul de activitate al Comisiei. Este vorba de un proces de evaluare, care se bazează și pe un chestionar trimis guvernelor tuturor țărilor membre, în care li se cere să arate care domenii au, după părerea lor, o importanță mai mare, care o însemnătate mai redusă și să facă unele comentarii.

Idέα care stă la baza acestei evaluări este de „a tăia ramurile uscate”, cum se spune, de a pune în valoare ramurile care promit să aducă roade și apoi poate de a grefa unele ramuri noi. În ceea ce

privește activitățile mai puțin utile, ca și cele care trebuie păstrate, nu sînt încă în măsură să fac un bilanț, vom vedea ce spun guvernele, cărora le revine, firește, ultimul cuvînt. În ce privește noile ramuri vom examina dacă guvernele vor fi de acord cu introducerea unui program privind informatica, a unui program în probleme financiare și altele de care încă nu ne ocupăm. Ținînd seama că bugetul O.N.U., inclusiv cel al comisiei noastre regionale, nu poate spori în condițiile de austeritate prezente pretutindeni în lume, va fi necesar să renunțăm la ceva pentru a introduce domenii noi.

— Cum ați caracteriza peisajul energetic actual și perspectivele în acest domeniu?

— Deși situația energetică s-a îmbunătățit în ultima vreme, în comparație cu perioada anterioară de lipsuri și prețuri în creștere, secretariatul C.E.E./O.N.U. a continuat să-și exprime precauția în ce privește perspectivele pe termen lung. Există indicii că progrese realizate în direcția substituirii petrolului și diversificării surselor ar putea avea un caracter temporar din cauza încetinirii sau chiar a stagnării creșterii economice. Odată cu înviorarea economiei țărilor regiunii, presiunea asupra ofertei de energie, în special de petrol, ar putea deveni din nou serioasă.

Programul energetic general al C.E.E./O.N.U. s-a concentrat în mare măsură asupra economisirii energiei, un subiect care se înscrie pe un loc de frunte în lista priorităților energetice ale tuturor țărilor membre ale Comisiei. Așa cum rezultă din cel mai recent studiu al nostru, intitulat „Tranziția energetică în regiunea C.E.E./O.N.U.”, consumul de energie pe unitatea de producție a scăzut cu circa 16% în țările cu economie de piață și cu 11% în țările cu economie planificată, în perioada 1973—1982. Aceste cifre corespund unei cantități economisite de peste 700 milioane tone de petrol, respectiv echivalentul totalului importurilor de petrol ale regiunii C.E.E. în 1982. Energia economisită a fost substanțială în sectorul industrial, dar o îmbunătățire marcată s-a înregistrat și în sectorul transporturilor și în alte sectoare. Ritmul mediu anual de creștere al consumului de energie primară a fost de 1% în perioada 1973—1982 în comparație cu 4,9% în anii 1965—1973.

Cu toate aceste rezultate impresionante din ultimul deceniu, potențialul pe linia economisirii energiei rămîne considerabil, cu condiția adoptării măsurilor adecvate de către guverne și a întăririi cooperării internaționale. Așa cum estimează un recent studiu al C.E.E./O.N.U., intitulat „Un viitor energetic eficient — perspective pentru Europa și America de Nord”, pînă în anul 2000 cererea de energie în regiunea C.E.E. s-ar putea reduce cu circa 19% în raport cu situația în care s-ar prelungi tendințele actuale.

— În ce mod intenționează C.E.E./O.N.U. să atragă institutele specializate și oame-

nii de afaceri din țările membre la activitățile Comisiei?

— La ultima sesiune a Comisiei am emis părerea că C.E.E./O.N.U. ar putea profita mai ales în domeniul comerțului, de care se ocupă între altele, dacă s-ar stabili relații mai apropiate cu cercurile de afaceri din toate țările regiunii. Acest lucru nu este cu totul nou, pentru că au mai existat cazuri cînd oameni de afaceri au participat la activitățile noastre. Am invitat deci un număr de oameni de afaceri din țări cu economie de piață și din țări cu economie planificată, în calitate lor de experți, nu ca reprezentanți ai guvernelor țărilor lor, pentru consultări, pentru a vedea ce idei ar putea fi utilizate pentru îmbunătățirea activității Comisiei. Aceste idei, în măsura în care vom fi de acord cu ele, vor fi prezentate Comisiei, care va decide. Una din ideile care vor fi supuse acestui grup este de a identifica și defini câteva proiecte care s-ar putea preta la o cooperare bi- sau multilaterală între firme sau organizații din diferite țări. Ar fi vorba, de exemplu, de proiecte neglijate pînă acum de guverne, dar care ar putea fi eventual realizate de cercurile de afaceri interesate. Un exemplu aș da totuși cu toată precauția necesară: este vorba de sistemul „Monosyst” (cerut de altfel de conferința de la Helsinki, dar pentru care nu s-a realizat prea mult) — un fel de bancă de date asupra legislațiilor care reglementează comerțul diferitelor țări. S-ar putea ca un grup de interese comerciale să dorească să infăptuiască acest proiect, cheltuielile urmînd să fie acoperite de beneficiarii eventual sub-egida noastră. Este vorba însă de idei care abia urmează să fie examinate. Deci nu e vorba de a atrage firme, ci mai curînd specialiști, pentru a-și da avizul, a fi consultați cu titlu temporar.

— În ce constă, după părerea dumneavoastră, însemnătatea simpozionului privind utilizarea rațională a resurselor energetice secundare în economie, în special în industrie, pe care l-ați inaugurat la București?

— Discuțiile din cadrul simpozionului au scos în evidență faptul că din actualele pierderi de energie circa o treime ar putea fi recuperată cu ajutorul unor tehnologii cunoscute — un potențial important care așteaptă să fie pus în valoare. Peste 60% din energie în regiunea C.E.E. se consumă sub formă de căldură și aproape jumătate din acest consum se face la temperaturi de sub 100°, ceea ce constituie un potențial substanțial de economisire a energiei și substituiri a petrolului.

— Cum apreciați participarea României la activitățile C.E.E./O.N.U.?

— România ia de multă vreme o parte activă la lucrările Comisiei și ale organelor sale subsidiare specializate. Amintesc aici că România a luat de-a lungul anilor o serie de inițiative, ea de exemplu în domeniul științei și tehnologiei, care au lărgit considerabil cîmpul nostru de activitate. România a găzduit de asemenea cu succes cea de a 29-a sesiune, din 1974, a C.E.E./O.N.U., prima desfășurată în afara sediului ei de la Geneva, iar în 1981 ea a asumat președinția Comisiei. Ar dura prea mult să enumăr aici lista tuturor activităților inspirate de România, între care cea mai recentă este simpozionul menționat, ce își are originea într-un studiu elaborat în 1978 de un expert român.

Cu ocazia actualei mele vizite la București, am avut onoarea și plăcerea să fiu primit de ministrul afacerilor externe, de ministrul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, de ministrul energiei electrice, de primvicepreședintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, de alte persoane oficiale. Discuțiile au fost foarte deschise și constructive. Mă simt încurajat de sprijinul autorităților române pentru creșterea în viitor a rolului Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa.

Interviu realizat de
Dinu DRAGOMIRESCU

CONGRESUL MONDIAL DE ECONOMIE (III)

obiective, dezbateri, concluzii

IN CE PRIVEȘTE problemele agriculturii și industriei alimentare, cele mai multe din comunicări au apreciat că pînă în anul 2000, pe plan mondial există capacitatea, atît fizică cît și economică, pentru ca producția de alimente să satisfacă cererea. Cu condiția de a se lua măsuri adecvate pentru utilizarea mai bună a potențialului mondial de suprafețe agricole. S-a apreciat că țările cu o economie mai slab dezvoltată se vor putea elibera de flagelul foametei în special prin intensificarea creșterii producțiilor alimentare proprii; chiar dacă nu va fi posibil în cursul actualului deceniu, totuși, pînă la sfîrșitul secolului, acest obiectiv va putea fi atins dacă se va depune un efort susținut și conjugat din partea tuturor statelor lumii.

Stimularea dezvoltării agriculturii țărilor în curs de dezvoltare face necesar ca principalele lor preocupări să fie îndreptate spre sporirea productivității solului — prin mărirea suprafețelor irigate, introducerea unor tehnici și mașini cu randamente ridicate, asigurarea aprovizionării cu îngrășăminte chimice — și spre atragerea unor noi terenuri în circuitul agricol. În acest cadru s-au avansat estimări potrivit cărora parcul de tractoare va trebui să sporească de la 1,7 milioane unități (în 1975) la 9,5 milioane unități în anul 2000 (exprimate în tractoare de 45 CP, împreună cu accesoriile); de asemenea, este necesar ca prin continuarea amenajărilor pentru irigații, suprafețele irigate să sporească cu cca. 50%. Consumul de îngrășăminte — care și pînă în prezent a adus contribuții importante la creșterea randamentelor terenurilor din agricultura țărilor în curs de dezvoltare — trebuie și el să crească puternic, urmînd ca la sfîrșitul secolului să se consume, în medie la hectar, circa 118 kg substanță activă, față de 26 kg în anul 1975. Se prevăd creșteri ale suprafețelor arabile prin atragerea în cultură, pînă la sfîrșitul secolului, a încă 205 milioane hectare. În medie, pentru țările cu economie mai slab dezvoltată se consideră posibilă sporirea cu 2,5% a acestor suprafețe (față de 1,6% în medie pe plan mondial), cea mai puternică creștere fiind prevăzută pentru state din America Latină și Africa, iar cea mai slabă pentru cele din Orientul Apropiat și Extremul Orient.

Din perspectivele menționate, în mod deosebit s-a subliniat însemnătatea investițiilor pentru progresul necesar și așteptat al agriculturii. Astfel, pentru dezvoltarea parcului de tractoare și accesoriilor ar fi necesar să se aloce, în anul 2000, circa 31 miliarde dolari, față de 13,4 miliarde în anul 1980; investițiile brute pentru irigații ar trebui să crească de la 10,4 miliarde dolari în

1980, la circa 14,8 miliarde în anul 2000 (se are în vedere un cost unitar mediu de 2700 dolari ha în cazul irigațiilor complete și 1000 dolari ha pentru irigațiile parțiale). S-au făcut estimări potrivit cărora investițiile necesare în anul 2000 pentru producția agricolă vegetală a țărilor în curs de dezvoltare vor fi destinate în proporție de 52% pentru mecanizare, 25% pentru lucrări de irigații, 7% pentru punerea în valoare a unor noi suprafețe agricole, iar restul pentru diverse lucrări de conservare a solului, apărarea de inundații etc. Din investițiile necesare producției animale, circa 80% ar trebui alocate pentru producția de carne și 15% pentru producția de lapte.

Prin toate acestea s-a apreciat că agricultura va avea un rol determinant în procesul de creștere economică și de industrializare a țărilor în curs de dezvoltare. S-a mai subliniat că agricultura țărilor dezvoltate va deține și în viitor un rol deosebit de important în economia mondială, deoarece va continua, încă o perioadă de timp, să furnizeze produse agricole pentru acoperirea deficitului țărilor în curs de dezvoltare. Țările în curs de dezvoltare trebuie să aibă însă drept obiectiv politic de bază autoaprovizionarea cu produse agricole, sporirea gradului în acest sens. Nerealizarea acestui obiectiv — ca urmare a unei dezvoltări mai lente a agriculturii proprii — poate conduce la o accentuare a dependenței față de importuri, la sporirea deficitului balanței de plăți și, în cele din urmă, la frînarea întregii dezvoltări economice.

După cum au relevat mai multe din comunicările prezentate la Congresul mondial de economie de la Madrid, una din trăsăturile dominante ale evoluției economiei mondiale pînă la sfîrșitul secolului o va constitui restructurarea producției, în special a producției industriale și modificarea corespunzătoare a schimburilor comerciale. În general, schimbările de structură se vor manifesta prin introducerea de tehnologii care să economisească mai pronunțat factorii de producție, prin introducerea unor metode de organizare și gestiune economică care să determine creșterea eficienței utilizării acestora. În această direcție, o contribuție hotărîtoare o vor avea investițiile purtătoare de progres tehnic, tehnologic, care vor permite accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării. Concomitent, schimbările de structură vor fi facilitate de amplificarea cooperării internaționale, în special prin colaborarea în producție, transferurile de tehnologii, dar și prin dezvoltarea activităților financiare și comerciale. Corespunzător noului tip de dezvoltare, se prevăd profunde modificări în structura profesională a forței de muncă.

În ce privește structura industriei au fost estimate modificări ale tendințelor de dezvoltare a ramurilor. Se apreciază

că pentru metalurgie s-a încheiat etapa de dezvoltare cantitativă și că, pentru viitor, se prevede o creștere foarte slabă sau chiar o diminuare a producției de metal, deși acesta va continua să rămînă cel mai important dintre materialele de bază. S-a subliniat că pentru anii '80 metalurgia va cunoaște o perioadă de dezvoltare esențial calitativă. În chimie se estimează dublarea producției în cursul anilor '80, punîndu-se accentul pe obținerea unor produse superior prelucrate și de mic tonaj. În industria materialelor de construcții, producția de ciment va continua să crească în ritm slab (1,2% anual). Structura industriei construcțiilor de mașini se va diversifica sub presiunea progresului tehnic; este probabil ca producția, viitoare a acestei ramuri să fie orientată, în mare măsură, spre înlocuirea utilajelor învechite și echiparea sectoarelor mai puțin industrializate. În industria ușoară, care a cunoscut o dezvoltare puternică în ultimele decenii, va fi necesară modernizarea tehnologiilor, a fondurilor fixe.

S-a mai relevat că în țările cu economie mai puțin dezvoltată se va urmări cu deosebire îmbunătățirea structurii producției, punîndu-se accent pe dezvoltarea industriei, în special a ramurilor prelucrătoare; partea acestor țări în producția industrială mondială va crește în mod substanțial, potrivit unor estimări ea urmînd să atingă circa 25% în anul 2000. Ca urmare, în schimburile comerciale ale acestor țări va crește ponderea exporturilor netraditionale, respectiv a produselor prelucrate. În mod particular în cadrul țărilor cu economie dezvoltată se va manifesta o tendință accentuată de reducere a proporției produselor care înglobează o cantitate mare de muncă în favoarea celor ce încorporează progres tehnic avansat și necesită fonduri fixe sofisticate. Toate acestea au fost folosite drept argumente pentru a se demonstra că întreaga economie mondială va intra într-o nouă etapă a progresului tehnic, ca urmare a mutațiilor tehnologice previzibile, în special datorită contribuției industriilor electronice și bioindustriilor. S-a conturat și se accentuează un nou tip de creștere, care presupune o utilizare mai rațională a energiei și a materiilor prime. În fapt, restructurarea industriei — în contextul apariției unei posibile „a treia revoluții industriale” — va putea contribui substanțial la redresarea economiei mondiale. S-a considerat că actuala criză este, în fond, o criză industrială și că redresarea economiei în perioada anilor '90 va veni din partea acestei ramuri.

În cadrul problemelor legate de colaborarea indispensabilă a tuturor țărilor pentru ieșirea din criză, cea mai dezbătută a fost problema datoriilor. S-a remarcat că datoria totală a țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere a

ajuns la sfârșitul anului 1982 la peste 520 mld. dolari S.U.A., numai în perioada 1978—1982 consemnându-se o creștere de 240 mld. dolari S.U.A. În aceste condiții s-a ajuns până la a se formula ipoteza — fără a se da un răspuns clar privind urmările care s-ar fi produs — potrivit căreia unele țări datorate considerau, la un moment dat, că plata dobânzilor este mai gravă pentru economiile lor decât represaliile internaționale posibile în fața refuzului de a plăti sumele datorate; în unele cazuri, plata dobânzilor datoriei reșonante absoarbe practic toată producția uneia sau altei țări.

O personalitate latino-americană de talia argentinianului Aldo Ferrer a propus în Congres o soluție în trei părți — incluzând țările datoare, băncile creditoare și guvernele — care să atenueze condițiile de prețuri și termene pentru raționile îndatorate. Profesorul spaniol Ramon Tamames a avansat, de asemenea, o propunere, primită cu mult interes de congresiștii latino-americani, care urmărește o aminare temporară a plății datoriilor printr-un mecanism în care ar participa F.M.I., precum și o ieștinire a plății dobânzilor prin substituirea dolarului de către o monedă mixtă. Contribuția profesorului Ramon Tamames, datorită caracterului său concret, nu a trecut neobservată și a dat naștere la reacții contradictorii între participanți.

Pornind de la esența industrială a crizei economice mondiale, de la amplele sale efecte asupra finanțării internaționale, tehnologiei și echilibrilor de bază ale dezvoltării, cu implicații directe asupra politicii economice și monetare, în mai multe dintre comunicări s-a subliniat că actuala criză nu poate fi depășită decât în condițiile reducerii dobânzilor, sporirii efortului internațional de finanțare, desigur pe fondul creșterii productivității muncii în țările cu o economie mai slab dezvoltată, reducerii cheltuielilor materiale și energetice în obiectivele existente și noi. Deopotrivă s-a arătat că este necesară accentuarea stabilității financiare internaționale, reducerea transmiterii inflației mondiale și amplificarea flexibilității relațiilor pe piața internațională. Dezbaterile au consemnat faptul că fiecare economie națională își asigură — trebuie să-și asigure —, în sistemul diviziunii internaționale a muncii structurile productive și eficiente corespunzătoare.

O temă „cheie“ a dezbaterilor a constituit-o cea privind cheltuielile militare. În concepția majorității participanților la Congres, cursa înarmărilor nu pune în pericol numai pacea lumii, ci deturneză imense resurse a căror folosire pentru dezvoltarea economiei mondiale este vitală, fiind posibil și imperios necesar ca ele să amelioreze situația de privațiuni și foame în care se trăiește în majoritatea țărilor lumii. Potrivit opiniilor formulate în acest cadru, caracterul conflictual al dezvoltării economice mondiale se datorează în mare parte cursei continue a înarmărilor. S-au solicitat măsuri exprese, din multiple părți, pentru înlăturarea tensiunilor și dezarmare.

În comunicările și intervențiile prezentate în Congres s-a pus un mare accent pe faptul — ne-am mai referit în acest sens — că originea crizei economice și obiectivul spre care trebuie să se îndrepte atenția în anii '90 îl consti-

tuie industria. Ea reprezintă sectorul vulnerabil de unde a plecat criza și, deopotrivă, este motorul transformărilor structurale în următoarele decenii, transformări ce vor afecta modurile de consum cit și pe cele de producție. Dezvoltarea sectorului terțiar nu se va realiza pe baze sănătoase decât în măsura în care el se va sprijini pe o industrie rentabilă și dinamică. Dar ce detalii s-au desprins în acest context? S-a arătat că perioada de criză din momentul de față poate fi considerată o fază de tranziție între două revoluții industriale. În acest cadru s-a evidențiat faptul că de când revoluția industrială a deschis poarta simbiozei dintre principiile științifice și producție, economiile care au crescut mai repede sînt acelea care au fost în cel mai înalt grad în măsură să valorifice avansurile pe plan tehnologic, să-și adapteze cu mare flexibilitate structurile industriale.

S-a subliniat, în consecință, o corelație evidentă între capacitatea de transformare a structurilor industriale ca urmare a schimburilor tehnologice și pe plan extern, și capacitatea de concurență pe piața mondială. S-a mai arătat că în prezent, în Extremul Orient, este pe cale să se producă o profundă transformare industrială a cărei forță centrifugă de expansiune este constituită de țările Asiei de Sud-Est (Japonia, Singapore, Filipine, Malaya etc.). S-a afirmat că astfel supremația Europei și Americii pe plan industrial este pe cale de dispariție. În aceeași ordine de idei a fost subliniat și faptul că una dintre caracteristicile cele mai importante, comună creșterii țărilor din Asia, este concursul activ al statului la stimularea expansiunii economiei naționale. Aceste economii din Sud-Estul Asiei se bazează pe sistemul întreprinderii private sub direcția exercitată de stat; planurile de stat au un rol important — deseori mai semnificativ decât impulsurile pieței — fapt dovedit de elaborarea de politici industriale care urmăresc modernizarea structurilor industriale. În aceste economii trece pe primul plan „eficacitatea prin adaptare“ față de „criteriul eficienței alocative“ specific economiilor occidentale. În plus, aceste economii, îndeosebi cea japoneză, au găsit modalități noi de ridicare a productivității muncii la nivelul întreprinderilor. În ce privește acele economii occidentale care se simt amenințate de concurența asiatică, se poate spune că insuccesele lor relative își au una din obârșii în indecizia de formulare a unor politici industriale.

Printre concluziile formulate la acest grup de probleme a fost și aceea după care scăderea ritmurilor de creștere în majoritatea economiilor lumii, concomitent cu accentuarea interdependențelor economice, cu relațiile comerciale „dirijate“ și protecția selectivă a unor industrii naționale, ar putea deveni definitorii pentru comerțul mondial în următorii 20 de ani. Dintre modalitățile relativ concrete de soluționare a unor asemenea probleme globale examinate în cadrul Congresului s-au bucurat de mare interes cele prezentate de H.M.A. Onitiri din Nigeria, precum și de Oleg Bogomolov — U.R.S.S. și John P. Lewis — S.U.A. Economistul H.M.A. Onitiri, de exemplu, considera că pentru a se ajunge la crearea unui sistem mai puternic

de securitate și independență în cadrul rețelei în creștere a inter-relațiilor mondiale, este nevoie de abordări noi și radicale — în câteva zone critice. Este vorba, mai întâi, de o politică de stabilizare economică în țările dezvoltate — a căror creștere și stabilitate sînt esențiale pentru dezvoltarea comerțului mondial și pentru creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare. În al doilea rînd se avea în vedere elaborarea unui model de politică comercială internațională lipsită de bariere și discriminări, o politică care să favorizeze obținerea unei eficiențe maxime în utilizarea resurselor, contribuind, în același timp, la o distribuție echitabilă a veniturilor între națiunile mai bogate și mai sărace. În al treilea rînd, Onitiri s-a referit la promovarea unor aranjamente internaționale pentru dezvoltarea economică în țările în curs de dezvoltare.

Oleg Bogomolov a subliniat în primul rînd că diferența de sistem socio-economic și de ideologii „nu este, după cum a demonstrat istoria, un obstacol de netrecut în găsirea de soluții la problemele internaționale de către statele capitaliste și socialiste“. În fapt, „dezvoltarea economică, interdependența vieții economice, constituie unele dintre principalele linii de dezvoltare a forțelor de producție și de întărire a păcii și colaborării internaționale“. Și americanul John P. Lewis a oferit soluții apreciate ca judicioase în special privind problema progresului economic în țările în curs de dezvoltare. În esență, ceea ce propune economistul american este ca țările care și-au început mai târziu dezvoltarea să redefină conținutul dezvoltării și să nu imite modelele de creștere ale celorlalte țări.

Ca o concluzie finală desprinsă prin prismă prezentării comunicărilor și desfășurării lucrărilor Congresului Mondial de Economie de la Madrid se relevă, pe un prim plan de însemnătate, valoarea cu totul remarcabilă, caracterul profund științific și realist ale doctrinei românești, ale concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele României, privind dezvoltarea economico-socială națională și din perspectivă mondo-economică. După cum se desprinde din succinta noastră înfățișare a unor luări de cuvînt și puncte de vedere, elementele de concepție și politică economică românească coincid practic în totalitate cu aprecierile realiste, temeinice, bine fundamentate ale economiștilor din numeroase țări cu privire la prezentul și viitorul economic pe Terra, chiar au inspirat și inspiră asemenea aprecieri.

Mai menționăm că la Congres a fost ales, pentru o perioadă de trei ani, noul președinte al Asociației Internaționale de Economie, Kenneth J. Arrow, profesor la Universitatea din Stanford (S.U.A.), care succede lui Victor L. Urquidi (Mexic) ce a deținut funcția de președinte timp de patru ani. La sfârșitul lucrărilor celui de-al VII-lea Congres Mondial de Economie, suveranul spaniol Juan Carlos I a apreciat pozitiv conținutul problematicii înscrise în program, insistînd asupra posibilităților de depășire a crizei economice în lume pe baza cooperării și păcii.

prof. dr. Barbu Gh. PETRESCU

Prețuri în creștere la bumbac

PENTRU sezonul agricol următor, prognozele internaționale indică posibilitatea reducerii stocurilor și creșterii prețului la bumbac pe piața internațională.

prin programele oficiale de subvenționare. În celelalte țări producătoare recolta este așteptată să însumeze 58 milioane baloturi, ceea ce, în ansamblu, va duce la un declin cu 1-1,5% în producția mondială, care se va situa astfel la 56,8-66,9 milioane baloturi. Previziunile Comitetului consultativ în-

cesta este cel mai scăzut nivel al ratei creșterii după cel din anul fiscal (+1,2%), ceea ce, potrivit oficialităților reflectă politica Ministerului finanțelor de a diminua pe cât posibil cheltuielile pentru a reduce dimensiunile deficitului bugetar.

Cu toate acestea, ca urmare a presiunilor puternice din partea Statelor Unite pentru creșterea capacității de apărare a Japoniei, s-a cerut sporirea cu 6,88% a cheltuielilor militare. În politica de austeritate a guvernului, destinată reducerii deficitului bugetar, cheltuielile militare reprezintă unul din puținele sectoare cărora li se permite o sporire substanțială. În luna iulie, guvernul a decis să reducă cu 10% cheltuielile bugetare, cu excepția apărării, ajutorului pentru străinătate și a altor trei sectoare.

În condițiile unei scăderi a veniturilor pe anul fiscal 1984, estimate la un total de 11,4 miliarde dolari, este de așteptat că în întocmirea proiectului final al bugetului Ministerul finanțelor să reducă unele cheltuieli solicitate. Proiectul final al bugetului ar trebui să fie adoptat la sfârșitul acestui an, urmînd să fie supus spre aprobare parlamentului la începutul anului viitor.

Programe de dezvoltare

NOUA ZEELANDA: preocupări energetice

NOUA ZEELANDĂ s-a angajat într-o serie de proiecte energetice a căror realizare se speră să determine trecerea țării în rîndul exportatorilor de petrol. Proiectele includ un proces de obținere a benzinei sintetice din gazul natural, trecerea vehiculelor pe motoare cu gaz și instituirea unei companii de prospecțiuni petrolifere în apele din apropierea Antarcticii.

În încercarea de a reduce importurile, guvernul își propune ca, pînă în 1987, Noua Zeelandă să-și asigure din resurse proprii 50 la sută din necesarul de carburanți pentru transport. Carburanții obținuți din zăcăminte locale de petrol și gaze, din zăcăminte off-shore și de pe uscat satisfac în proporție de 14 la sută necesitățile sectorului de transporturi al economiei.

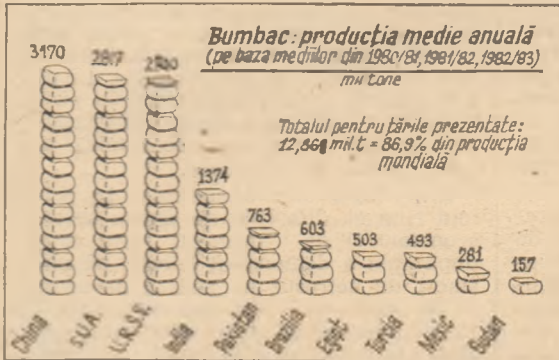
Prospecțiunile de petrol și gaze vor începe în apropierea regiunii Taranaki de lângă New Plymouth în apropierea insulei North Island. Deși zăcămintul de gaze Maui din această regiune este unul din cele mai mari din lume, se așteaptă ca rezervele, folosite parțial pentru încălzire și producerea energiei, să se epuizeze spre sfîrșitul secolului. Ca atare, Noua Zeelandă își pune cele mai mari speranțe în prospecțiunile din apele marelui bazin din Sud, spre Antarctica. Pînă în prezent au fost forate puțuri de exploatare la circa 150 mile sud de Invercargill. Studii efectuate în regiune au arătat că sub platforma continentală există cel puțin două structuri geologice, fiecare cu un conținut potențial de 1 miliard de barili de petrol. Nevoile curente anuale de petrol ale Noii Zeelande se cifrează la aproximativ 40 milioane de barili. Două foraje au dus pînă acum la identificarea unor zăcăminte de gaze și țicci ușor. Recuperarea lor nu este însă rentabilă din punct de vedere comercial, avînd în vedere faptul că se află la o distanță apreciabilă de uscat și la adîncimi mari.

Guvernul s-a angajat, de asemenea, într-un proiect în valoare de 2 miliarde de dolari pentru obținerea de benzină prin prelucrarea gazelor din zăcămintul de la Maui, aici existînd prima întreprindere de acest fel din lume. Se așteaptă ca ea să funcționeze la capacitatea proiectată în 1985-1986, pentru a satisface circa 30 la sută din necesarul de petrol al țării.

Chiar dacă zăcămintele de petrol și gaze descoperite nu se vor ridica la înălțimea așteptărilor, Noua Zeelandă mai are două resurse încă insuficient valorificate - cărbunul și energia geotermală. Unele locuințe și școli sînt încălzite prin folosirea energiei geotermale, dar costul ridicat al operațiunii a împiedicat exploatarea pe scară comercială a acestor resurse. Țara mai deține rezerve de pînă la 5 miliarde de tone de lignit și cărbuna brun aflate în depozite la suprafață.

Relațiile economice dintre România și Noua Zeelandă au cunoscut o evoluție ascendentă. Schimburile comerciale au crescut în perioada 1975-1981 de peste 10 ori. România exportă în Noua Zeelandă în principal tractoare, motoare electrice, articole de uz casnic, textile, conserve; importurile sînt constituite din ovine pentru reproducție, lînă și altele.

E.S.

Sursa: Institutul Internațional al Bumbacului (după «South» și statistici naționale)

Prognoza se bazează pe faptul că în Statele Unite autoritățile au lansat, în perioada însămînțărilor, o campanie pentru a-i convinge pe fermieri să-și reducă cu 25% suprafețele cultivate cu bumbac, pierderile cultivatorilor urmînd a fi compensate

ternațional al bumbacului apreciază pe de altă parte că va apare o creștere a consumului: după ce în 1983 consumul se situa la 66,5 mil. baloturi, în sezonul 1983/84 s-ar putea înregistra o cerere chiar excedentară față de producție.

Bugetul Japoniei în anul fiscal 1984

MINISTERELE și agențiile guvernamentale nipone au solicitat

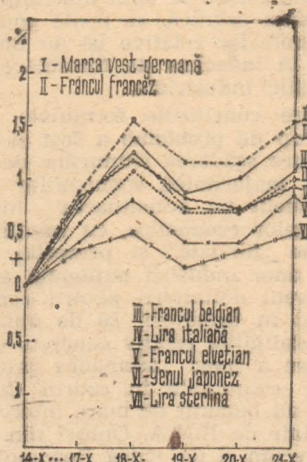
pentru bugetul pe anul fiscal 1984 (1 aprilie 1984 - 30 martie 1985) un total de 212,6 miliarde dolari, cu numai 3,8% mai mult decît în bugetul pe 1983 - înfrormează Ministerul de Finanțe din Tokio. A-

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 17-21 OCTOMBRIE 1983 a marcat o deteriorare a poziției dolarului S.U.A. pe piața valutară internațională, în principal ca efect al manifestării unor factori cu implicații pentru evoluția nivelului dobînzilor la fondurile în această valută, factori interpretați de majoritatea operatorilor de devalize ca fiind în direcția unei posibile relaxări a politicii de credit de către autoritățile monetare din S.U.A.

Lira sterlină s-a apreciat față de dolar, la nivelul întregii săptămîni, cu numai 0,5 puncte procentuale, cotînd la nivelul apropiate de 1,50 dolari S.U.A. Intre factorii care au contribuit la menținerea poziției lirei sterline s-au înscris cel legat de evoluția conflictelor din Orientul Apropiat, cu implicații asupra rolului de valută petrolieră a lirei, precum și publicarea unor date relevînd evoluții mai favorabile în economia britanică.

Cursul mărcii vest-germane față de dolar s-a apreciat, la nivelul intervalului analizat, cu circa 1,5 puncte procentuale, de la 2,62 mărcii/dolar în ziua de referință de 14 octombrie a.c. la 2,58 mărcii/dolar la finele săptămîinii. La aceasta au contribuit și estimările Băncii Federale potrivit cărora economia vest-germană va cunoaște o creștere susținută în trimestrul IV a.c. și în anul următor. P.N.B. al țării putînd să sporească în 1984. În termenii reali, cu circa 2,5%/an. Francul elvețian a înregistrat un procent de apreciere față de dolar comparativ mai puțin pronunțat, de circa 1 punct procentual (de la 2,12 la 2,10 franci/dolar în cadrul aceleiași perioade), în parte și ca efect al reducerii de către marile bănci elvețiene a dobînzii la depozitele pe termen scurt deschise în favoarea clientelei, precum și al publicării datelor privind reducerea rezervelor de devalize ale țării în a doua decadă a lunii oc-

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în intervalul 17-21 X; bază: 14 X 1983

tombrie a.c. Cursul francului francez față de dolar s-a apreciat cu circa 1,45 puncte procentuale (de la 8,90 franci/dolar în ziua de referință la 7,8875 franci/dolar la 21 octombrie a.c.), între altele și sub influența publicării datelor privind soldarea cu un excedent de 323 milioane franci a balanței comerciale a țării în luna septembrie a.c.

Francul belgian a cunoscut o apreciere față de dolar de circa 1,05 puncte procentuale (de la 53,25 la 52,68 franci/dolar), procent apropiat celui înregistrat și de lira italiană (peste 1 punct procentual, de la 1387 la 1371 lire/dolar). Yenul japonez a fost în continuare supus presiunilor legate de anticiparea reducerii taxei scontului, anticipare confirmată în ziua de vineri 21 octombrie a.c., cînd Banca Japoniei a procedat la reducerea scontului de la 5,5% la 5,0%. La nivelul intervalului analizat, yenul s-a apreciat față de dolar cu circa 0,85% (de la 233,75 la 231,75 yeni/dolar).

Dobînzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe termen de 6 luni, cotate în zilele de 14 și 21 octombrie a.c.): eurodolarii 9,875 și 9,75%, euromărcii vest-germane 6 și 5,9375%, eurofranci elvețieni 4,25 și 4,4375%, eurolire sterline 9,5625% și 9,5625%.

Prețul aurului a oscilat în jurul nivelului de 390 dolari/uncie, fixîndu-se la cel de al doilea fixing de la Londra din ziua de 21 octombrie a.c. la 394,25 dolari/uncie, comparativ cu 398,75 dolari/uncie la cît s-a situat la ultimul fixing din săptămîna precedentă.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

DEZARMAREA — PROBLEMĂ VITALĂ A OMENIRII

IN POLITICA EXTERNĂ a României socialiste, elaborată și aplicată sub îndrumarea nemijlocită a președintelui Nicolae Ceaușescu, problematica opririi cursei înarmărilor și trecerii imediate la măsuri concrete, semnificative, de dezarmare și în primul rând de dezarmare nucleară, ocupă un loc constant central, potrivit aspirațiilor de pace ale poporului nostru, ale tuturor popoarelor lumii. Agravarea situației internaționale, a crizei economice mondiale, intensificarea fără precedent a cursei înarmărilor, recurgerea tot mai frecventă la forță pentru rezolvarea unor litigii interstatele — toate acestea marchează momentul actual caracterizat printr-o gravă încordare în relațiile internaționale.

Referindu-se la această gravă situație internațională, președintele Nicolae Ceaușescu declara: „Considerăm că este necesar să se facă totul pentru a se opri amplasarea rachetelor cu rază medie de acțiune în acest an. Este necesar ca toate popoarele, toți oamenii politici, toți cei cărora le sint scumpe viața și libertatea să-și ridice glasul, să-și unească eforturile pentru a impune oprirea amplasării noilor rachete și trecerea la retragerea și distrugerea celor existente! Nu vrem rachete nucleare în Europa! Vrem o Europă fără arme nucleare, o Europă a colaborării pașnice, a bunăstării și fericirii!”

În spiritul acestor nobile idei, în cadrul adunărilor și mitingurilor ce au loc în întreaga țară răsună puternica adeviziune la Apelul pentru dezarmare și pace al F.D.U.S., sint trimise scrisori către ambasadele U.R.S.S. și S.U.A. la București, în care se adresează apelul ca în cursul negocierilor de la Geneva să se facă totul pentru a se ajunge la un acord în vederea opririi amplasării de noi rachete în Europa, pentru retragerea și distrugerea celor existente. Totodată, participanții au trimis scrisori și ambasadelor celorlalte state europene, acreditate la București, exprimând convingerea că toate țările europene vor acționa pentru preîntâmpinarea înarmărilor nucleare, pronunțându-se pentru participarea, într-o formă sau alta, la actualele tratative sovieto-americane de la Geneva. În mesaje adresate O.N.U., președintelui în exercițiu al actualei sesiuni a Adunării Generale, se manifestă încrederea că organizația mondială își va intensifica eforturile pentru afirmarea plenară a cauzei dezarmării generale, în primul rând a dezarmării nucleare.

În ceea ce privește situația din Europa, țara noastră consideră că nu există nici o justificare pentru amplasarea noilor rachete cu rază medie de acțiune, își exprimă încrederea că dacă se vor întreprinde noi eforturi responsabile de către cele două părți, în cadrul tratativilor curente, purtate într-o atmosferă corespunzătoare, este posibil să se ajungă la un acord care să prevadă oprirea amplasării de noi rachete, retragerea din dispozitiv și distrugerea celor deja existente.

Avind în vedere tocmai acest imperativ major, președintele Nicolae Ceaușescu a adresat mesaje președintelui Sovietului Suprem al U.R.S.S., Iuri Andropov, precum și președintelui Ronald Reagan, cerind să se facă tot ceea ce este posibil pentru a nu se ajunge la desfășurarea de noi arme nucleare.

În ipoteza că pînă la finele anului curent tratativele nu s-ar solda cu rezultate pozitive, România propune ca părțile să ajungă la înțelegerea de a se amîna amplasarea noilor rachete pînă la sfîrșitul anului 1984, începutul anului 1985, continuîndu-se negocierile de fond. În această perioadă, practic de moratoriu asupra desfășurării de noi rachete, partea sovietică, în spiritul declarațiilor anterioare, s-ar oferi să oprească desfășurarea de noi rachete cu rază medie de acțiune și procesul modernizării lor, reducînd unilateral o parte a acestora amplasate în zona europeană a Uniunii Sovietice. În cazul cînd nu s-ar ajunge la un acord între părți asupra acestor propuneri, președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a propus, ca o măsură intermediară pînă la înfăptuirea unui acord între părți, neamplasarea de rachete cu rază medie de acțiune pe teritoriile R.F. Germania, R.D. Germane, R.S. Cehoslovace și ale altor țări.

Deoarece convorbirile sovieto-americane de la Geneva au ca obiect nu numai securitatea, dar însăși existența popoarelor europene, este în mod logic necesar ca și celelalte state europene să participe, într-o formă corespunzătoare, la aceste tra-

tative, sau să se inițieze contacte și negocieri directe între țările participante la Tratatul de la Varșovia și statele membre în N.A.T.O. privind armele nucleare cu rază medie de acțiune.

Aceasta, cu atît mai mult cu cît a devenit o realitate indiscutabilă faptul că Europa deține, din nefericire, cele mai nedorite și periculoase recorduri în materie de cursă a înarmărilor — cel mai mare depozit de focoaase nucleare, continentul unde se confruntă direct cele două blocuri militare opuse, în care staționează cel mai mare număr de baze militare și trupe străine aflate în afara teritoriilor naționale, pentru a enumera numai cîteva dintre aceste performanțe negative. Pe un plan mai larg, Europa reprezintă astăzi continentul pe care se află concentrate cele mai multe arme și trupe, pe teritoriul căruia se intenționează să se amplaseze noi sisteme de arme racheto-nucleare cu rază medie de acțiune, ceea ce ar amplifica pericolul unui război nuclear, acțiune care ar pune sub semnul distrugerii directe nu numai popoarele europene, dar chiar și existența civilizației umane.

Din acest punct de vedere, adică al preocupării generale a popoarelor europene pentru propriile lor destine, apare logic interesul acordat de Anuarul S.I.P.R.I. 1983 analizei sistemelor rachetelor cu rază medie de acțiune, datele și cifrele acestui document de recunoaștere internațională fiind de natură să dea o fundamentare științifică preocupărilor întregii omeniri față de dimensiunea pericolului cursei înarmărilor.

După cum se subliniază în volumul pe care-l prezentăm, situația este gravă, dar va deveni și mai dezastruoasă în cazul amplasării noilor sisteme de rachete. „Pentru țările europene, noile rachete vor transforma o situație dificilă într-una mai complexă. Noile arme, capabile să fie folosite mai eficient într-un conflict... afectează clar securitatea europeană. Țările, în care vor fi desfășurate vor deveni ținte nucleare prioritare predefinite pentru lovituri nucleare, ceea ce ar face o realitate sigură faptul că Europa occidentală ar fi atrasă în orice război strategic desfășurat între cele două mari puteri” — subliniază fără echivoc raportul S.I.P.R.I.

Proceedînd la o analiză a negocierilor sovieto-americane ce se desfășoară la Geneva în acest domeniu, Anuarul S.I.P.R.I. 1983 consideră că, dată fiind situația militară din Europa, precum și arsenalele celor două părți la negocieri, noțiunile de paritate și egalitate, mai exact, lansarea unor dispute îndelungate asupra esenței lor, apar ca fiind neutilizabile. În primul rînd, imensitatea arsenalelor de toate tipurile, aflate în posesia fiecăreia dintre părți, nu permite o cuantificare relativ rapidă a acestor noțiuni, ci, dimpotrivă, amenință să conducă la prelungite discuții infructuoase și sterile. În al doilea rînd, nu există o formulă care să permită o transpunere corectă, exactă, în termeni cantitativi și calitativi militari adecvați, a noțiunii de paritate, deoarece o eventuală superioritate relativă de arme nu se traduce automat într-o funcție militară rațională. Luînd în considerație întregul ansamblu de factori specifici situației europene, Anuarul S.I.P.R.I. 1983, ca de altfel și Mesajul de la New Delhi al celei de-a 7-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate, manifestă probitate și responsabilitate politică atunci cînd afirmă că anul 1983 reprezintă un moment de vîrf, determinant și crucial, în lupta pentru dezarmare generală, în primul rînd pentru dezarmarea nucleară.

Analizînd stadiul dezarmării pe plan mondial, lucrarea pe care o prezentăm constată că atît în 1982, ca de altfel pe tot parcursul ultimilor zece ani nu s-a înregistrat nici un progres remarcabil, substanțial, nici măcar în domeniul controlului înarmărilor. Gravitatea situației rezultă din aceea că, paralel cu absența unor măsuri reale, de anvergură, pe planul dezarmării, sint în curs de desfășurare noi spirale ale cursei înarmărilor, în primul rînd nucleare, în toate componentele acesteia — cantitativ și calitativ, nuclear și convențional, pe verticală și orizontală. Mai mult, cursa înarmărilor s-a extins, desigur în intensități și grade diferite de manifestare, nu numai între principalii protagoniști, ci și asupra unui număr crescînd de zone geografice, asupra spațiului maritim și extraterestru. În

pofta curenților inerente unei asemenea întreprinderi (avem în vedere estimarea aproximativă a cheltuielilor reale, incapacitatea de a converti plauzibil valutele diverselor state, iar, în unele cazuri, absența oricăror date statistice naționale), Anuarul S.I.P.R.I. evaluează că volumul total al bugetelor militare a atins, în 1982, cifra record de 700—750 miliarde dolari. În perioada 1973—1977, cheltuielile militare pe plan militar au înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 2,2%, în timp ce în anii 1978—1982 ritmul anual a fost de 3,8%. Mergând mai departe, datele accesibile permit să se estimeze că numai în 1982 sporul anual a fost de 7% în comparație cu 1981. Se poate deci extrapola că, în condițiile actuale, dacă nu intervin noi elemente pozitive, cheltuielile militare au șansa probabilă ca pe termen scurt-mediu să înregistreze ritmuri anuale de creștere superioare celor din trecut. Astfel, dacă ritmul anual de creștere din perioada 1978—1982 va continua, în circa 18 ani s-ar produce o dublare a volumului global al cheltuielilor militare.

Curba ascendentă a cheltuielilor militare, practic a cursei înarmărilor, nu este un fenomen negativ singular, ci este acompaniat și de alți parametri ce-i conferă un tot mai înalt grad de pericolozitate. Prin ritmul investițiilor, cercetarea și dezvoltarea încep să devanseze curba cheltuielilor militare generale, devenind una din principalele surse care alimentează cursa înarmărilor. Astfel, dacă în 1940, Departamentul Agriculturii al S.U.A. investea pentru cercetare și dezvoltare o sumă de 25 de ori mai mare decât cea alocată de Pentagon, în 1970, Pentagonul cheltuia pentru cercetare și dezvoltare tehnologică militară de 25 de ori mai mult decât Departamentul Agriculturii. Cercetarea și dezvoltarea tehnologică militară provoacă însă, prin dubla ei calitate de componentă și sursă a cursei înarmărilor, implicații și efecte nocive asupra întregului proces legat de înarmare. Ea stimulează, printr-un dublu mecanism, cursa înarmărilor: amplifică rapiditatea schimbării sistemelor de arme, proiectând constant altele noi; producerea de noi arme este alimentată și de percepția că prezumtivul adversar ar putea produce noi sisteme de anihilare a armelor deja desfășurate. Acest proces este autostimulativ, în sensul că pe masa cercetătorilor și proiectanților se află noi sisteme de arme care vor intra în desfășurare peste aproximativ 10 ani. În general, se poate evalua că aproximativ 10% din cheltuielile mondiale pentru înarmare se alocă cercetării și dezvoltării.

Reiese, încă o dată, necesitatea subliniată cu claritate de președintele Nicolae Ceaușescu, în sensul ca oamenii de știință să-și îndrepte eforturile nu către crearea de arme destinate distrugerii valorilor umane și a vieții pe planeta noastră, ci să pună toate eforturile genului uman, ale tehnicii moderne, exclusiv în slujba păcii și progresului.

În egală măsură, s-a accentuat și militarizarea spațiului extraterestru, principalele state având capacități de lansare a sateliților destinați supravegherii și controlului dispozitivelor militare de pe Terra. Bugetul militar spațial al S.U.A. a ajuns la 8,5 miliarde dolari, înregistrând o creștere cu 20% în comparație cu 1981. A fost creat un comandament militar special al spațiului cosmic, care coordonează și controlează toate eforturile în acest domeniu.

Fenomen care însoțește în mod inerent și inevitabil cursa înarmărilor, comerțul cu arme a înregistrat valoric, în perioada 1978—1982, o creștere cu 80% în comparație cu 1973—1977. Trebuie subliniat, de asemenea, faptul că în ultimul timp se constată o accentuare a atragerii țărilor în curs de dezvoltare în cursa înarmărilor, fapt care face ca aceste țări să fie private de importante surse financiare necesare eforturilor lor de dezvoltare.

oare, înrăutățindu-le și mai mult situația economică, de cele mai multe ori precară, în care se află. Aproximativ două treimi din comerțul mondial cu arme se efectuează în prezent cu țările în curs de dezvoltare. Potrivit datelor Anuarului, în perioada 1973—1982, cheltuielile militare ale țărilor în curs de dezvoltare se estimează a fi crescut de la 44,225 miliarde la 103,713 miliarde dolari, înregistrând deci un spor în aceeași perioadă de 234,51% față de 142% pe plan mondial. La această situație concurează, după părerea noastră, o serie de factori endogeni, dar mai ales exogeni. Zona vastă a țărilor în curs de dezvoltare este obiectul luptei pentru noi sfere de influență și dominație. Între unele din aceste țări au izbucnit conflicte militare, iar, în altele, situații interne conflictuale s-au „internaționalizat”. Accentuarea crizei economice mondiale, agravarea situației internaționale — provocate de actuala ordine politică, militară și economică internațională — au generat efecte dezastruoase asupra țărilor în curs de dezvoltare în ansamblul lor. Implicațiile nocive devin și mai clare dacă se are în vedere faptul că exact în perioada în care țările în curs de dezvoltare au alocat pentru cheltuieli militare suma de 735,509 miliarde dolari, datorile lor externe au atins volumul de 700 miliarde dolari. Aceasta este poate cea mai convingătoare pledoarie implicită pentru raportul intrinsec dezarmare-dezvoltare, pentru o nouă ordine politică și economică internațională, condiții sine qua non nu numai pentru ameliorarea climatului internațional, pentru relansarea economiei mondiale, dar și pentru abordarea și soluționarea gravelor probleme socio-economice cu care se confruntă aceste state.

În concepția României socialiste, ea însăși țară în curs de dezvoltare, stat care a hotărât înghețarea bugetului său militar până în 1985 la nivelul anului 1982, întărirea păcii și securității internaționale reclamă dezbaterea și negocierea unor măsuri eficiente de creștere a încrederii între state, de dezarmare nucleară dar și convențională, de reducere substanțială, și nu simbolică, a armamentelor și efectivelor militare. Fără nici o îndoială, în actualele circumstanțe grave ce caracterizează situația internațională, problema fundamentală este preîntâmpinarea războiului nuclear și asigurarea păcii și securității internaționale, oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri hotărâte de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară, pentru asigurarea dreptului suprem al omenirii — dreptul la viață, condiție a progresului și dezvoltării.

Așa cum se menționează și în recentul Apel al F.D.U.S., popoarele, națiunile și statele lumii trebuie să acționeze cu și mai multă fermitate pentru oprirea și schimbarea actualului curs al evenimentelor internaționale, pentru afirmarea unei politici mondiale noi, capabilă să asigure tuturor popoarelor aspirațiile lor pentru progres socio-economic, pentru o dezvoltare social-politică și economică potrivit propriilor sisteme de valori, pentru o viață mai bună și mai demnă, în condiții de pace și colaborare internațională. Este convingerea fermă a poporului nostru exprimată în nenumărate ocazii de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, faptul că chiar și în condițiile actuale caracterizate prin confruntări globale dintre cele două tendințe opuse — politica de dominație, confruntare, dictat, agresiune, intervenții și presiuni, pe de o parte, iar, pe de altă parte, voința și aspirațiile covârșitoarei majorități a statelor lumii spre independență, libertate, progres și dezvoltare — trebuie să prevaleze rațiunea, soluțiile curajoase, forța dreptului, înțelegerea și cooperarea internațională.

Nicolae CĂLINA

Accelerarea încasării contravalorii producției marfă

(Urmare din pag. 12)

gazia de produse finite, iar livrarea producției să se efectueze în tot cursul lunii.

Pe agenda de lucru a conducătorului de întreprindere trebuie să se găsească în permanență indicatorii: livrarea producției și încasarea producției livrate, a căror realizare să fie urmărite zilnic, și în funcție de abaterile de la plan să se acționeze în mod eficient, prin contactarea operativă a beneficiarului care întârzie plata și clarificarea tuturor problemelor care se ivesc.

Introducerea în plan a indicatorului producția marfă vândută și încasată constituie o recunoaștere a rolului important ce-l joacă acesta, accelerând circuitul marfă-bani-marfă, reflectând finalizarea proceselor tehnico-economice în întreprindere. Întrucât indicatorul producția marfă vândută și încasată este cuprins în planul de stat, cred că va fi eficient ca determinarea mijloacelor circulante normale și totale să fie făcută în funcție de volumul producției marfă vândută și încasată, exprimată în preț de producție. Prin aplicarea acestei propuneri unitățile economice ar fi — după părerea mea — și mai mult cointeresate, și

prin intermediul mijloacelor circulante, să livreze și să încaseze, în timp cât mai scurt, întreaga producție fabricată. Susțin aceasta dat fiind că, în prezent, baza de calcul a determinării mijloacelor circulante o constituie costul producției marfă și, ca atare, în cazul depășirii costurilor planificate datorate și cheltuielilor neeconomicoase generate de neincasarea producției, apare o accelerare a vitezei de rotație care, evident, nu reflectă eficiența reală a respectivului proces productiv. Schimbarea propusă ar contribui și ea la diminuarea perioadei de încasare a contravalorii producției marfă, la înlăturarea cheltuielilor neeconomicoase și, respectiv, la sporirea eficienței economice.

DEVELOPMENT
FORUM

„Sărăcia
progresului“

PROIECTUL G.P.I.D. inițiat sub egida Universității Naționalelor Unite a avut drept rezultat, printre altele, publicarea unei colecții de studii — sub titlul „Sărăcia progresului” — privind calitatea vieții în țările industrializate precum și căutările pentru definirea unui mod alternativ de trai.

Principala concluzie a studiului se referă la aceea că, dacă dezvoltarea țărilor dezvoltate depinde de condițiile asigurate țărilor sărace, atunci, în cadrul acestei interdependențe dintre cele două lumi, problemele țărilor în curs de dezvoltare își pot găsi mai rapid rezolvarea — pe linia instaurării unei noi ordini economice internaționale — prin eforturi conjugate, în vederea schimbării condiției păturilor cele mai puternic afectate de maldezvoltarea caracteristică multor țări industrializate.

Care ar fi — potrivit cercetărilor întreprinse de autori — principalele caracteristici ale maldezvoltării? Revista **Development Forum**, citind studiul G.P.I.D., notează că în termenii ce privesc bunăstarea se constată o distribuție inegală a accesului la condițiile normale de locuință, hrană, îngrijire medicală. În plus, criza economică face ca aceste discrepanțe să se accentueze, în special pentru cei aflați în căutarea unui loc de muncă. Nesiguranța economică a crescut, de asemenea, odată cu accentuarea șomajului în ultimii ani, în special în rândul păturilor sociale cele mai sărace, al femeilor, imigranților, al minorităților naționale și al tineretului.

Fenomenul de nesiguranță se accentuează și ca urmare a creșterii riscului unui război nuclear și escaladării cursei înarmărilor.

În ce privește libertatea de acțiune și afirmare a individului, creșterea șomajului a atras după sine scăderea mobilității sociale între diferite niveluri de ocupație, respectiv s-a redus posibilitatea accesului către funcții cu pregătire și încadrare superioară. În sfârșit, ar mai trebui adăugate, potrivit autorilor studiului, accentuarea folosirii drogurilor, creșterea ratei sinuciderilor, a accidentelor — fenomene care întregesc tabloul modului de viață occidental și care constituie o risipă masivă de resurse umane.

Incerările de schimbare a actualului mod de viață se lăsează, însă, de mai multe obstacole. Autorii notează pasivitatea în fața schimbărilor din partea unei anumite părți a populației. Un alt factor îl constituie fragmentarea problemelor sociale, tratarea lor unilaterală, fără să se aibă în vedere că, de fapt, ele sînt o parte constitutivă a calității vieții și a dezvoltării socio-economice. Ca atare, multe mișcări sociale pentru un nou mod de viață se concentrează numai asupra unor aspecte singulare, asupra unor domenii restrinse ca arie de interes. Unele din aceste mișcări au găsit totuși un suport larg din partea populației, dar fiind domeniile de interes prioritar abordate: lupta împotriva proliferării armelor nucleare, menținerea echilibrului ecologic, probleme a căror rezolvare implică inclusiv modificări structurale în planul actualelor relații sociale.

Pe fond economic, dezvoltarea în țările industrializate ridică în discuție probleme legate de producție, respectiv de nivelul și destinația producției, de asigurarea necesarului de consum, precum și de înlăturarea fenomenului de supraconsum.

Fără îndoială, arată autorii, problemele maldezvoltării diferă esențial în țările în curs de dezvoltare față de cele ale țărilor dezvoltate. Sărăcia absolută a multora din țările lumii a treia este o dovadă incontestabilă în acest sens, fapt care se constituie ca un argument esențial în favoarea opțiunilor pentru schimbarea actualului ordinii economice internaționale.

South

Cooperarea Sud-Sud

în sprijinul creșterii economice

STRATEGII în folosul dezvoltării, probleme legate de procesul negocierilor Nord-Sud și cooperarea între țările în curs de dezvoltare sau cu țările dezvoltate au constituit tematica unei recente reuniuni pe probleme Sud-Sud, reuniune la care au participat mai mulți oameni de știință din țări în curs de dezvoltare.

După cum notează revista „South”, participanții au arătat că este necesar ca țările dezvoltate să contribuie mai activ la înlăturarea dificultăților ce confruntă țările în curs de dezvoltare, ca o condiție esențială pentru asanarea întregii vieți economice mondiale: în același timp, țările în curs de dezvoltare sînt chemate să acționeze mai unit, cu preocupări și soluții concrete potrivit condițiilor și necesităților lor interne în vederea realizării obiectivelor de creștere economică și dezvoltare în general.

În centrul atenției specialiștilor a stat cooperarea Sud-Sud, participanții exprimându-și acordul în legătură cu faptul că cooperarea a devenit o problemă de importanță primordială în vederea ameliorării situației din economia mondială. Cooperarea între țările în curs de dezvoltare este apreciată ca o cale viabilă atât pentru creșterea economică în țările respective cît și pentru consolidarea poziției țărilor

în curs de dezvoltare în cadrul negocierilor cu alte țări, în general pentru a contribui la dobîndirea treptată a independenței față de țările dezvoltate.

Fără îndoială, cooperarea Sud-Sud nu exclude și nu poate înlocui dezvoltarea relațiilor economice Nord-Sud. Fiind determinată de necesitățile reciproce ale celor două grupe de țări, cooperarea Nord-Sud se poate desfășura în condiții îmbunătățite atunci cînd țările în curs de dezvoltare și-au realizat o anumită consolidare a economiilor lor, și-au coordonat pozițiile între ele în negocierile cu țările dezvoltate.

Potrivit opiniei specialiștilor, în prezent există condiții optime pentru impulsivitatea cooperării Sud-Sud: multitudinea de elemente complementare în economiile țărilor în curs de dezvoltare în diverse domenii de activitate, legat de varietatea resurselor naturale de care dispun aceste țări; capacitatea lor crescîndă de a-și acoperi o parte din necesitățile proprii prin producția internă și pe calea cooperării bilaterale pe măsura diversificării economiilor lor; posibilitatea îmbunătățirii diviziunii internaționale a muncii între ele, în funcție de condițiile naturale, sociale și istorice; avantajele pe care le presupune schimbul de tehnologie între ele.

Breviar

● Consiliul de conducere al F.A.O. a aprobat propunerile privind bugetul Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură pe următorii doi ani, 1984-1985, printre priorități înscriindu-se reducerea cheltuielilor administrative în vederea alocării de fonduri majorate — cu 3,5 la sută — pentru programe tehnice. Cu ocazia reuniunii de la Roma a Consiliului, Edouard Saouma, directorul general al F.A.O., arată că în cursul ultimilor zece ani lumea a ajuns să stăpînească mai bine problemele alimentare dar rezultatele sînt încă minore în raport cu sarcinile de realizat. Rezultatele obținute de agricultura țărilor în curs de dezvoltare din Asia de sud-est, care reprezintă aproape jumătate din populația mondială, au permis acestei regiuni să crească producția alimentară mai repede decît creșterea demografică. Problema cea mai acută și urgentă o reprezintă situația din Africa subsahariană unde nu se întrevăd perspectivele unei îmbunătățiri în ce privește securitatea alimentară.

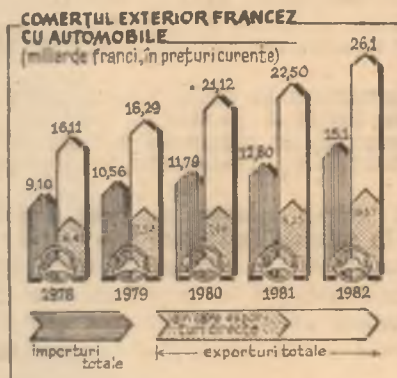
Importurile mondiale de cereale aproape s-au dublat în anii '70, această creștere fiind acoperită în proporție de aproape 70 la sută de Statele Unite. Țările sărace ale lumii — sublinia E. Saouma — nu pot continua la infinit să depindă de fermierii americani pentru a-și acoperi necesarul mureau în creștere de cereale. O îmbunătățire reală a securității alimentare mondiale presupune în consecință producția cerealiere majorate și în principalele țări importatoare, un grad mai mare de autoaprovizionare alimentară.

Ajutorul public pentru dezvoltare afectat sectorului agricol s-a redus începînd cu 1979. În ce privește ajutorul alimentar, volumul ajutorului în cereale nu a atins niciodată obiectivul de 10 milioane tone stabilit în 1974 de Conferința mondială a alimentației, menținîndu-se în jurul a 9 mil. tone. Această cantitate reprezintă însă, în prezent, o parte mult mai restrînsă din importurile de cereale ale țărilor cu venituri scăzute și cu deficite alimentare, față de situația existentă la mijlocul anilor '70.

pagină realizată de
Emilian STANCU

Automobile: aspecte ale crizei

DATORITĂ crizei deosebit de acute din construcțiile de automobile, numai în intervalul 1979—1982 numărul salariaților din acest sector al industriei franceze s-a redus cu circa 13%, procent inferior celui înregistrat de reducerea (cu 15%) a cifrei de afaceri, diferența fiind acoperită pe seama creșterii productivității muncii. Tot pe această bază, în următorii ani se așteaptă o

Sursa: „L'Usine Nouvelle”

nouă reducere a personalului, de ordinul a 5 000 salariați.

O altă caracteristică a crizei este dată de faptul că vânzarea de piese de schimb a crescut foarte modest, din cauza puterii de cumpărare diminuate a posesorilor de automobile.

În schimb, comerțul exterior francez cu automobile, dacă se include și cel cu componente și piese de schimb, inclusiv cele produse de subcontractanții firmelor franceze constructoare de automobile, a rămas excedentar (vezi graficul).

Ungaria: valorificarea materialelor secundare

NECESITATEA economisirii și gospodăririi judicioase a tuturor materiilor prime a determinat în Ungaria trecerea la realizarea unui amplu program de perspectivă privind economisirea materiilor prime și materialelor. Potrivit acestui program se preconizează a fi economisite materiale în valoare de 17 miliarde forinți, în primul rând prin reducerea consumurilor la metal, materiale plastice, produse de bază din industriile textile, a pielăriei, hîrtiei, cauciucului și cimentului. În suita unor asemenea preocupări se află și reciclarea într-o mai mare măsură a deșeurilor — zgura și cenușa — din uzinele metalurgice și din termocentrale, deșeuri ce pot fi utilizate drept lianți în fabricile de ciment. După

estimările făcute de specialiști, cantitatea de zgură și cenușă ce constituie adaos la ciment poate fi dublată, determinînd o creștere de pînă la 200 la sută a producției de ciment obținută pe această cale. Faptul are o mare importanță economică în condițiile în care în prezent în R.P. Ungară se folosesc anual 5 milioane tone ciment. Problema materialelor de construcții în ansamblul lor prezintă o importanță aparte. De aici și măsurile luate atît pentru dezvoltarea producției în acest sector, dar mai ales pentru reducerea hotărîtă a consumurilor specifice. Potrivit programului de perspectivă, se vor economisi anual circa 500 de mii tone ciment (ceea ce reprezintă 10 la sută din consumul total), 2 800 tone aluminiu, 40 000 tone otel utilizat la panouri prefabricate, 40 000 tone de fontă etc.

Specialiștii, pornind de la o primă prospectare a posibilităților, au calculat, de asemenea, că din cele 20 de milioane de tone de materiale reziduale vegetale care rămîn după strîngerea și prelucrarea recoltei, s-ar putea produce anual 3 miliarde metri cubi de biogaz, ceea ce ar echivala, din punctul de vedere al consumului de material energetic, cu 1,5 milioane tone de combustibili din petrol.

Industria mică elvețiană

UN RAPORT statistic privind industria elvețiană înregistra la sfîrșitul anului 1982 un număr de 8 432 întreprinderi industriale, cu un total de 710 300 angajați. Numai 2% din întreprinderile recensate sînt de dimensiuni mari, 33% fiind întreprinderi mijlocii și 65% întreprinderi mici. Repartizarea angajaților pe cele trei categorii de întreprinderi este 32%, 51% și respectiv 17% în întreprinderile mici.

Întreprinderile mari se află în special în industriile construcțiilor de mașini și chimică, cele mijlocii în industria alimentară (47% din totalul întreprinderilor), a uleiurilor minerale (44%), a hîrtiei (44%), a chimiei (43%) și textilei (41%). Întreprinderile mici sînt predominante în arta grafică (32%) și în industria lemnului (81%).

Structura pe surse a consumului de energie electrică în industria aluminiului (în milioane kWh)

	I	II	III	IV	V	VI
Total	175 219	95 743	49 144	7 707	12 375	10 250
America de Nord	73 776	42 453	23 915	850	3 053	3 505
Europa Occidentală	54 197	24 580	14 928	4 330	3 905	6 404
America Latină	13 609	13 470	—	43	96	—
Asia de Sud	10 828	2 850	2 466	202	5 310	—
Australia și Oceania	9 018	4 759	4 259	—	—	—
Africa	8 058	6 412	1 646	—	—	—
Asia de Est	5 733	1 219	1 930	2 232	11	341

I — total; II — hidroenergie; III — cărbune; IV — combustibil lichid; V — gaze naturale; VI — combustibil nuclear.

Cuba: direcțiile dezvoltării energeticii

PRINCIPALA cale de sporire a cantității de energie disponibilă în Cuba o va reprezenta în viitor utilizarea energiei nucleare, relevă agenția **Prensa Latina** citînd Departamentul minelor și energiei din această țară. În Cuba se află în curs de construcție prima centrală nucleare-electrică din țară și de asemenea este în studiu un plan pe termen lung privind exploatarea surselor de uraniu existente în insulă.

Paralel se depun eforturi pentru folosirea energiei solare și eoliene. Astfel, a fost elaborat un plan pentru instalarea de încălzitoare solare într-un ritm de 500 unități pe an și se construiesc noi instalații eoliene, mai perfecționate față de cele existente. Principala sursă de energie regenerabilă o reprezintă însă, în cazul Cubei, resturile de trestie de zahăr, ca subprodus al celui mai dezvoltat sector de activitate industrială a țării — industria zahărului; ele pot servi la producerea de alcool (înlocuitor al benzinei pentru autovehicule) și de biogaz.

Aluminiu: modificari în structura consumului de energie electrica

INSTITUTUL internațional pentru aluminiu primar a publicat o serie de date referitoare la consumul de energie electrică în producția de aluminiu în țările membre ale acestei organizații, precum și în țările care sînt corespondenții ei oficiali. Structura consumului pe surse de energie în producția de electroliză, inclusiv consumul utilajelor auxiliare și de epurare, este prezentată în tabelul de mai jos. Din datele institutului amintit mai rezultă că între anii 1980—1982 în structura consumului diferitelor tipuri de purtători de energie în industria de aluminiu a țărilor capitaliste s-a observat reducerea ponderii combustibilului lichid (de la 10,0% la 4,4%) și a gazelor naturale (de la 7,8% la 7,1%), odată cu creșterea ponderii energiei hidroelectrice (de la 50,7% la 54,6%) și a cărbunelui (de la 23,5% la 28%).

GLOSAR

Conjunctură demografică

CONJUNCTURA demografică desemnează un complex de manifestări ale fenomenelor demografice — natalitate, mortalitate, morbiditate etc. — într-o perioadă scurtă și recentă, exprimând influența factorilor perioadei respective, alături de tendința de lungă durată.

Studiul conjuncturii demografice face apel la metodele analizei transversale (sincronice sau de moment), folosind în special ratele de natalitate, mortalitate, morbiditate, care sînt proporții ale fenomenelor demografice respective într-un an calendaristic (uneori într-o lună sau un trimestru). În acest scop, numărul născuților vii, al deceselor sau al căsătoriilor se raportează la numărul populației existent la mijlocul intervalului de timp, iar rezultatul se exprimă în proporții la 1 000 locuitori (promile). De exemplu, după Anuarul statistic al R.S.R. 1982, numărul populației la 1 iulie 1981 a fost de 22 353 mil., al născuților vii din anul 1981 s-a ridicat la 381 101, al morților a fost de 224 635, excedentul natural — de 156 466, iar al căsătoriilor — de 182 973. Ratele demografice vor fi: a natalității 17 născuți vii la 1 000 locuitori (17‰), a mortalității — 10‰, a excedentului natural 7‰, a nupțialității 8,2 căsătorii la 1 000 locuitori. Acești indici — la care se adaugă și alții — exprimind frecvența (intensitatea) fenomenelor respective, caracterizează conjunctura demografică a anului 1981.

În general, perioada luată în studiul conjuncturii demografice este anul (uneori 2-3 ani), cel mai adesea se urmăresc fenomenele pe luni și pe trimestre pentru a se reliefa influența factorilor sezonieri. Pe baza studiului conjuncturii economice se fac estimări prospective, și acestea pe termen scurt: pe un an, uneori 2-3 ani, pe luni, cu ajutorul unor modele previzionale, obținute din analiza scriilor cronologice (de timp) și care, în prezent, sînt foarte diversificate: de la metode simple de extrapolare a tendințelor observate („metode explorativ-tendențiale”) pînă la metode complexe, de tipul Box-Jenkins. Pentru îmbogățirea concluziilor studiului conjuncturii demografice se recurge la comparații internaționale. Concluziile acestui tip de analiză trebuie formulate cu prudență. Demografia este interesată în special în aplicarea metodelor analizei longitudinale (diacronice sau istorice), urmărind cohortele demografice (generații de născuți vii, promoții de căsătorii etc.) pe perioade mari de timp: perioada minimă în demografie este de circa 27-30 de ani, corespunzînd distanței între două generații succesive. În modul acesta se pun în evidență comportamentele demografice, ca expresii ale unor modele și submodele culturale. De altfel, și politica demografică își propune obiective pe termen lung.

Conjunctura demografică este înrudită cu conjunctura economică, al cărei studiu sistematic însă („barometru economic”) a precedat-o. Conjunctura economică înlesnește de multe ori explicarea particularităților conjuncturii demografice. În unele țări occidentale, de pildă, înrăutățirea situației pe piața muncii poate determina scăderea nupțialității.

Metodele de analiză statistică a conjuncturii demografice sînt în mare măsură comune cu cele ale conjuncturii economice.

VI. TREBICI

Surse regenerabile de energie

Dorel Dulama, Brăila — Cercetările privind utilizarea căldurii interne a pămîntului prin injețarea de apă la adîncimi mari cu ajutorul unor foraje și recuperarea apei respective, printr-un alt foraj, la o temperatură foarte ridicată sau chiar sub formă de aburi — despre care am amintit în nr. 38 din 23

septembrie a.c. al revistei noastre — au început în Anglia încă în 1977. De atunci, Departamentul Energiei a investit în cercetările pentru valorificarea acestei importante surse regenerabile de energie peste 10 milioane de lire sterline. Rezultatele cercetărilor întreprinse de Institutul de mine Camborne din Cornwall la adîncimi de circa 2 000 m fiind încurajatoare, s-a hotărît continuarea experimentelor pentru a dovedi fezabilitatea tehnologiei amintite la adîncimi mult mai mari, de pînă la 8 000 m.

Potențialul rezervelor exploatabile din această sursă regenerabilă de energie a fost estimat în Marea Britanie ca fiind echivalent cu 10 miliarde tone de cărbune. Valorificarea lui economică ar permite obținerea unei cantități de energie de cel puțin 2 500 TWh, respectiv acoperirea necesarului de consum al țării în decurs de un deceniu.

Program de economii

Ștefan Panaitescu, Mediaș — Programul de economii și cel de luptă împotriva inflației constituie o parte integrantă a planului național economic și social al Poloniei pentru anii 1983-1985, adoptat în primăvara acestui an. Așa cum s-a relevat cu ocazia adoptării planului, valorificarea mai eficientă a resurselor disponibile este impusă cu necesitate de posibilitățile limitate ale economiei de a spori gradul de aprovizionare cu combustibili, energie și materii prime, mai ales cînd acestea trebuie procurate din import. Programul de economii prevede, între altele, pe ansamblul celor trei ani, sporirea productivității muncii sociale cu 10-12% (pe persoană ocupată), reducerea cheltuielilor materiale de producție cu 4,1-4,8%, reducerea consumului specific de cărbune convențional pe unitatea de venit național cu 3,4-4,7%, micșorarea consumului de energie în producția industrială cu 7,2-8,8% etc.

Măsurile de reducere a cheltuielilor materiale constituie o componentă importantă a programului de luptă împotriva inflației, care cuprinde măsuri ferme pentru întărirea regimului de economii în întreprinderi, stimularea mai eficientă a reducerii pretului de cost, reducerea personalului administrativ atît pe plan central cît și la nivel local, adaptarea prestațiilor sociale la posibilitățile actuale ale economiei și altele.

Populația mondială

Sanda Vrăbescu, Blaj — Cele mai recente estimări privind populația mondială se referă la situația de la jumătatea anului în curs: potrivit acestor estimări numărul locuitorilor globului era atunci de 4,72 miliarde, cu 82 milioane mai mulți decît cu un an în urmă. Mai mult de jumătate

din populația globului trăiește în numai cinci țări ale lumii și anume R.P. Chineză (1 059 milioane), India (750 mil.), U.R.S.S. (272 mil.), S.U.A. (234 mil.), și Indonezia (160 mil.). În ultimul interval de 12 luni cele mai rapide creșteri de populație s-au înregistrat în India (cu 15,5 mil.), China (cu 15 mil.), Indonezia (cu 3,3 mil.) Brazilia (cu 3 mil.), Bangladesh (cu 2,9 mil.), U.R.S.S. (cu 2,3 mil.) și S.U.A. (cu 2,1 mil.). Alte țări au înregistrat, dimpotrivă, o reducere a numărului populației: Afganistan, Danemarca, R.F. Germania, R. D. Germană, Liban, Malta și Ungaria).

Devalorizare

Marcian Selejan, Zalău — 1) Dificultățile economice ale Zairului, care au condus la rambursarea a numai 160 milioane de dolari din totalul de 926 milioane dolari al datoriei scadente în acest an, au fost determinate în bună măsură de scăderea considerabilă a prețurilor de export la cupru, cobalt și diamante industriale, materii prime care constituie împreună circa 80% din exportul țării. În aceste împrejurări gradul de utilizare a capacităților de producție a scăzut în industria zairică la 30%, rata somajului urban depășește 50%, la fel ca și ritmul inflației. Cursul monedei naționale (zairul) a fost devalorizat la 12 septembrie a.c. cu 350%. Cu acest prilej a fost abrogată paritatea fixă care exista între moneda zairică și drepturile speciale de tragere, trecîndu-se la un curs fluctuant.

2) Sultanatul Brunei care urmează să-și proclame independența la 1 ianuarie 1984, va deveni cu acest prilej cel de-al șaselea membru al Asociației Statelor din Asia de Sud-Est (ASEAN), constituită în anul 1967. Sultanatul, situat în nordul insulei Kalimantan (Borneo), cu o ieșire de 160 km la Marea Chinei de Sud, are o suprafață de 5 765 km² și o populație de circa 210 mii locuitori.

Poluare

Mircea Irim, Buftea — Pentru a avea o imagine mai exactă a pagubele aduse economiei de poluare și mai ales de „ploile acide” (despre geneza cărora am relatat în nr. 37 din 16 septembrie 1983 al revistei noastre) este suficient să relatăm

că 560 mii hectare de pădure din R.F.G. au fost declarate „zone complet devastate” iar 40 000 de locuri de muncă din silvicultură sînt amenințate, că în S.U.A. au dispărut toți peștii din cele aproape 4 000 de lacuri din Ontario, fenomen consemnat cu îngrijorare și în țările scandinave.

Mai greu cuantificabile, dar nu mai puțin dure-roase sînt daunele aduse patrimoniului arhitectural și cultural în general. Potrivit rezultatelor unei anchete supuse în acest an parlamentului vest-european, la Londra zidurile catedralei St. Paul s-au măcinat pe o profunzime de 25 mm, în Franța și R.F.G. vitraliile unor celebre catedrale gotice devin opace, sculpturile lor se topesc ca ceara, iar cărțile se distrug lent în biblioteci și arhive. Exponatele Muzeului de istorie a minelor din Dortmund pierd în fiecare an 4% din greutate, în vreme ce pagubele aduse anual de poluare catedralei din Köln sînt evaluate la 6 milioane de mărci.

„Convenția cu privire la poluarea aeriană extraterritorială” semnată la 13 noiembrie 1979 în cadrul C.E.E./O.N.U. și apreciată ca un rezultat practic al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, oferă cadrul pentru acțiuni mai hotărîte pentru combaterea acestor agenți poluanți care — potrivit opiniei a numeroși experți — atacă în mai mare măsură decît se crede lemnul, piatra și chiar betonul.

Ritmuri

M. Cojocăreanu, Hunedoara — 1) Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare venitul național a crescut în 1982 cu numai 2%, respectiv într-un ritm cu puțin inferior celui al creșterii demografice. Ca urmare, venitul mediu pe locuitor al țărilor „Lumii a treia” s-a redus anul trecut. Practic însă, relevă Raportul 1983 asupra dezvoltării în lume, dat publicității la sfîrșitul lunii iulie a.c. de Banca mondială, scăderea s-a înregistrat numai în Africa și în America Latină, nu și în Asia.

2) Potrivit aceleiași surse, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, raportul între serviciul datoriei externe și încasările din export s-a mărit de la 13,6% în 1980, la 20,7% în 1982. Și în acest caz se constată mari deosebiri de la un continent la altul. În America Latină raportul respectiv a ajuns anul trecut la 53% în vreme ce în Asia a fost de sub 10%.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 43 din 28 octombrie 1983

- Un nou itinerar al păcii, prieteniei și colaborării între popoare (D. Dinu) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Rolul acordului global în realizarea indicatorilor de plan (V. Boescu, C. Bârnea) 4
- Cooperarea interuzină și nivelul costurilor de producție (P. Rotaru) 6
- Implicațiile perfecționării tehnologiilor de producție în creșterea animalelor (Gh. N. Iosif) 8
- Cadru larg pentru inițiativă și competență în perfecționarea activității de export (George Păunescu) 10
- Autogestiunea în întreprinderi: răspuneri, acțiuni, rezultate. Soluții pentru accelerarea încasării contravalorii producției marfă (Ilie Mihoreanu) 12

ȘTIINȚĂ — TEHNOLOGIE — EFICIENȚĂ

- Impactul economic al noilor tehnologii de comunicație (C.P.) 13

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Adunările generale ale oamenilor muncii Orientare fermă spre o dezvoltare eficientă (D. Condrea) 14

TEORII ● IDEI

- Rolul diversificării producției materiale în geneza și evoluția structurilor economice (II) (Doina Catană, Alexandru Catană) 16
- 65 de ani de la făurirea statului național unitar român. Lupta pentru unitate și independență — permanență a istoriei poporului român (Vasile Niculae) 18
- Școli ● curente ● economiști. Ideea de unitate și independență națională — componentă fundamentală a tradițiilor valoroase ale gândirii social-economice românești (I) (Dumitru Mureșan) 20

- Strategii internaționale în domeniul dezvoltării (I. Avram) 22

- Energia — o prioritate a tuturor. Conversații economice cu Klaus Sahlgren 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Congresul mondial de economie (III) (Barbu Gh. Petrescu) 24
- Tendințe — conjuncturi 26
- Dezarmarea — problemă vitală a omenirii (Nicolae Călina) 27
- Forumul dezvoltării 29
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPPLEMENT : Probleme ale activității consiliilor populare.

IN THIS ISSUE

- A new itinerary of peace, friendship and collaboration among peoples (D. Dinu) 2
- Overall agreement : its role to fulfil plan indicators (V. Boescu, C. Bârnea) 4
- Extended space for initiative and competence to improve foreign trade activity (George Păunescu) 10
- Material output diversification — its role for the creation and evolution of the economic structures (II) (Doina Catană, Alexandru Catană) 16
- The fight for unity and independence : a permanence of the Romanian people's history (Vasile Niculae) 18
- Schools ● trends ● economists. The idea of unity and national independence — a basic element of the valuable traditions of the Romanian social and economic thought (I) (Dumitru Mureșan) 20
- Energy — a priority for everybody. Economic talks with Klaus Sahlgren 23
- The economists' world congress (III) (Barbu Gh. Petrescu) 24
- Disarmament : the vital problem of the mankind (Nicolae Călina) 27

DANS LE NUMÉRO

- Un nouvel itinéraire de la paix, de l'amitié et de la collaboration entre les peuples (D. Dinu) 2
- Le rôle de l'accord global dans l'accomplissement des indicateurs du plan (V. Boescu, C. Bârnea) 4
- Cadre large pour l'initiative et la compétence dans le perfectionnement de l'activité de commerce extérieur (George Păunescu) 10
- Le rôle de la diversification de la production matérielle dans la genèse et l'évolution des structures économiques (II) (Doina Catană, Alexandru Catană) 16
- La lutte pour l'unité et l'indépendance — permanence de l'histoire du peuple roumain (Vasile Niculae) 18
- Ecoles ● courants ● économistes. L'idée d'unité et d'indépendance nationale — composante fondamentale des traditions de valeur de la pensée socio-économique (I) (Dumitru Mureșan) 20
- L'énergie — une priorité de tous. Discussions économiques avec Klaus Sahlgren 23
- Le Congrès mondial des économistes (III) (Barbu Gh. Petrescu) 24
- Le désarmement, problème vital de l'humanité (Nicolae Călina) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Новая миссия мира, дружбы и международного сотрудничества (Д. Дину) 2
- Роль коллективного подряда в выполнении плановых показателей (В. Боеску, К. Бърня) 4
- Широкие рамки для инициативы и компетентности в совершенствовании внешнеэкономической деятельности (Джордже Пăунеску) 10
- Роль диверсификации материального производства в генезисе и эволюции экономических структур (II) (Дойна Катанă, Александру Катанă) 16
- Борьба за единство и независимость — перманентность истории румынского народа (Василе Никулае) 18
- Школы ● Течения ● Экономисты. Идея национального единства и независимости — главная составляющая ценных традиций румынской социально-экономической мысли (I) (Думитру Мурешан) 20
- Энергия — приоритет для всех. Экономическая беседа с Клаусом Салгреном) 23
- Всемирный съезд экономистов (III) (Барбу Г. Петреску) 24
- Разоружение — жизненная проблема всего человечества (Николае Кăлина) 27

ABONAȚII-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cât mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției : Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

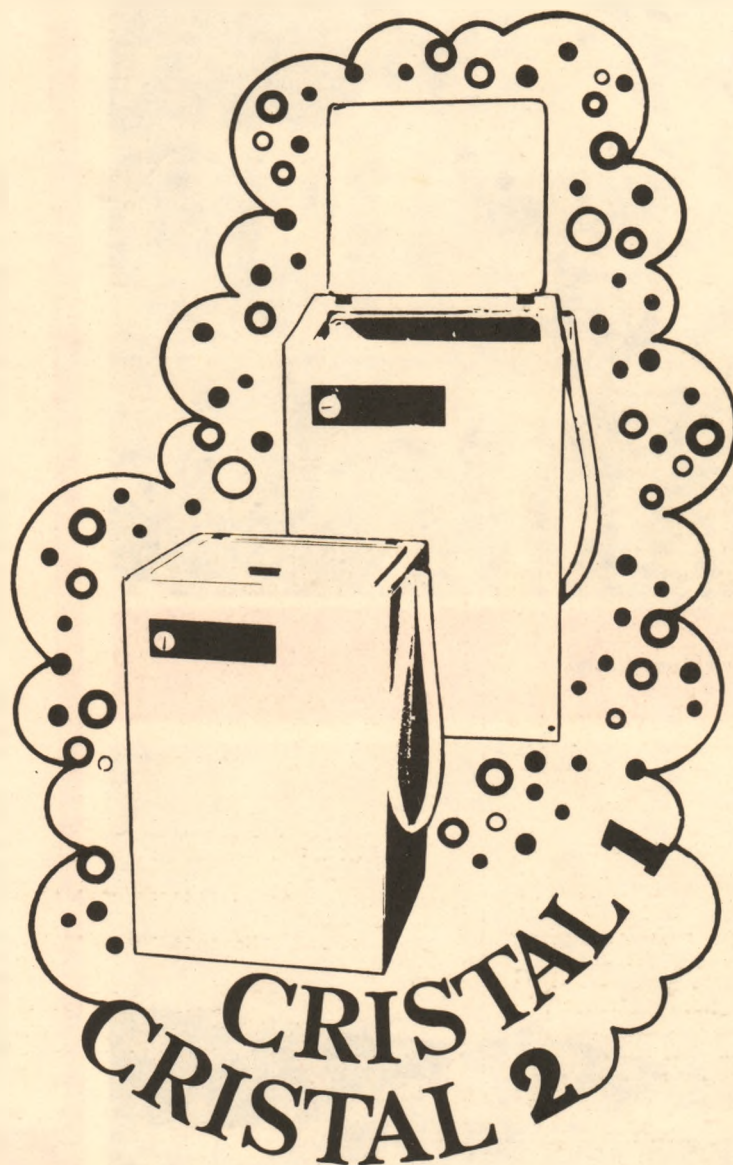
Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația : 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1, sectorul 1. Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

Magazinele comerțului de stat specializate în desfacerea produselor metalo-chimice oferă pentru gospodăria dv. :

Cristal 1 și Cristal 2 – noile tipuri de mașini electrice de spălat rufe.

Mașinile electrice de spălat rufe CRISTAL 1 și CRISTAL 2 consumă mai puțină energie electrică decât celelalte tipuri de mașini de spălat, realizând economii, au greutate redusă (20–21 kg), ocupă un spațiu limitat datorită dimensiunilor de gabarit reduse (450 × 450 × 430 cm.).

af
Recom

Gospodine !

Folosind mașinile electrice de spălat rufe CRISTAL 1 și CRISTAL 2 economisiți efort fizic și câștigați mai mult timp liber pentru dv.

Mașina electrică de spălat rufe CRISTAL 2 este prevăzută și cu o rezistență de încălzire și lampă de semnalizare.

Mașinile de spălat rufe CRISTAL 1 și CRISTAL 2 au termen de garanție un an de la data cumpărării, iar prețul de vânzare este de 1 570 lei pentru CRISTAL 1 și 1 760 lei pentru CRISTAL 2.

Rețineți !

CRISTAL 1 sau CRISTAL 2 – indispensabilă gospodăriei dv.

Hanul Casa Arcaşului, jud. Neamţ

Hanul Suceviţa, jud. Suceava

INVITAȚIE

ÎN NORDUL MOLDOVEI

În zona nordului Moldovei, renumită prin mulțimea monumentelor de arhitectură și artă ca și prin locurile de un pitoresc inedit care imbie la odihnă și recreere, multe unități turistice oferă amatorilor de drumeții condiții dintre cele mai bune de cazare și masă, în orice perioadă a anului.

Vă recomandăm :

HANUL ILIȘEȘTI — jud. Suceava — situat la marginea localității Ilișești, pe drumul național Suceava — Bistrița — Dej, în apropierea comunei Ciprian Porumbescu, oferă vizitatorilor 94 locuri de cazare, restaurant și posibilități de agrement : jocuri distractive, mecanice, discotecă, biliard etc. Tel. 4 Of. Ciprian Porumbescu (Ilișești).

HANUL SUCEVIȚA — jud. Suceava — pe șoseaua Suceava — Rădăuți — Sucevița (DN 2 și DN 17 A Km. 55) asigură cazare confortabilă (82 locuri) și masă. Tel. 20 Of. Sucevița.

HANUL AGAPIA — jud. Neamț, în localitatea cu același nume pe șoseaua Piatra Neamț — Tg. Neamț (DN 15 C Km. 39 + 5 Km. lateral). Unitatea are 106 locuri de cazare și restaurant. Tel. 7. Of. Tg. Neamț.

HANUL CASA ARCAȘULUI din orașul Tg. Neamț, lângă Cetatea Neamțului (DN 15 C). Pentru cazare, unitatea are 36 locuri în camere cu încălzire centrală. Masa se poate servi la restaurantul unității, care are o capacitate de 450 locuri. Tel. 936/62 615.

Lei 5
(inclusiv suplimentul)